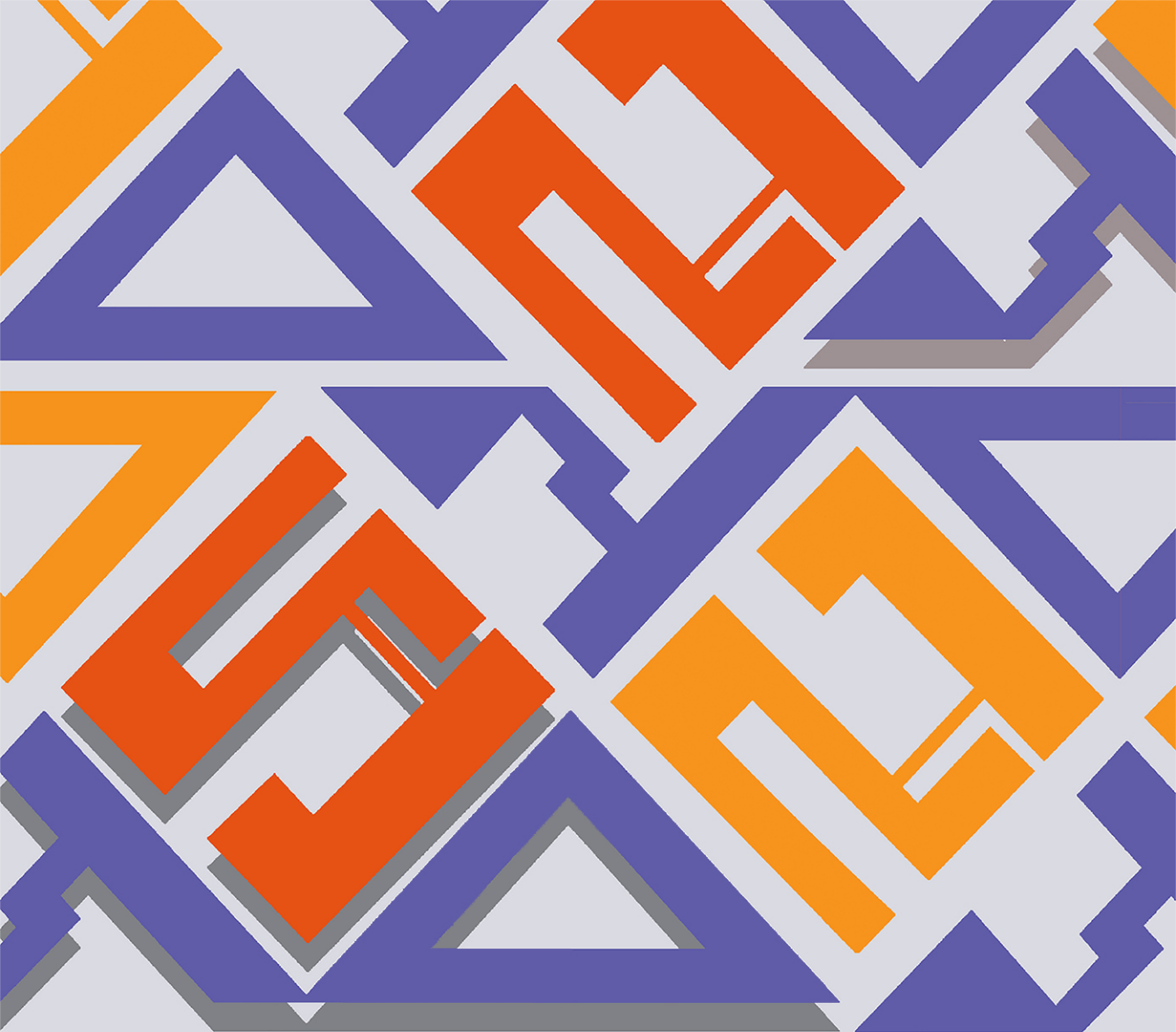

วารสาร มนุษยสังคมศิลปาสาร

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567

ISSN 3056-9265 (Online)

วารสาร มนุษยสังคมศิลปาสาร

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts

Vol. 6 No. 2 (July – December 2024)

ISSN: 3056- 9265 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารมนุษยสังคมศาสตร์ (Journal of Humanities, Social Sciences and Arts: H.S.A.) เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพื้นที่ในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ทั้งที่เป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ และเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจ มีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมในด้าน มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศิลปกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ การพัฒนาชุมชน/สังคม/ท้องถิ่น รวมทั้งสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง เปิดรับทั้งบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่เรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบัน จำนวน 3 ท่าน ซึ่งปกปิดรายชื่อทั้งเจ้าของบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องขณะทำการประเมิน (Double-blind peer review) ทั้งยังต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น โดยผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิจัยหรือบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วารสารกำหนด

กำหนดการออกวารสาร

ฉบับที่ 1 : ประจำเดือน มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 : ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิตรา ธัญสุนทรสกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร ชูระพันธ์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐานุช เมฆรา

ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสาร

อาจารย์ชุติพงศ์ คงสันเทียะ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทศรีสุคต	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์นาวา วงษ์พรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ เสาร์ยะวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรุฒิ ตัญยวิสุทธิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์ ขยายผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ศิริผล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์พุกษา เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัชยา เจียวัก	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิปปวิชญ์ กิ่งแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ปิธิธนบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตั๋งปณิธาน อารีย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา
อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร. มนธนต์ สินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

คณะดำเนินงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐานุช เมฆรา	ประธานกรรมการ/บรรณาธิการวารสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรัณย์ เจริญศิริ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไศรยา วัฒนสถิตพงษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.วรางคณา ชินภาส	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุภัทร แก้วพัตร	กรรมการ
อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์	กรรมการ
อาจารย์วิษณุ ชัยพัฒน์	กรรมการ
อาจารย์ปรีชา ศรีเกษร	กรรมการ
อาจารย์สุพรรณษา ภักตนิกร	กรรมการ
อาจารย์มัลลิกา มาภา	กรรมการ
อาจารย์ชุตินพงศ์ คงสันเทียะ	กรรมการ/เลขานุการ
นางนิตยา ปานทรัพย์	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

ดำเนินการและจัดการวารสาร

อาจารย์ชุตินพงศ์ คงสันเทียะ
นางนิตยา ปานทรัพย์

ตรวจสอบพิสูจน์อักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไศรยา วัฒนสถิตพงษ์
อาจารย์ ดร.วรางคณา ชินภาส
อาจารย์ ดร.สุภัทร แก้วพัตร
อาจารย์วิษณุ ชัยพัฒน์
อาจารย์ปรีชา ศรีเกษร
อาจารย์สุพรรณษา ภักตนิกร
อาจารย์มัลลิกา มาภา

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ศูนย์การศึกษาสามพร้าว)

อาคารศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยีและภาษาอาเซียน เลขที่ 234 หมู่ 12

ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทร 042-211-040 ต่อ 1401, 1494, 1435

E-mail : hsa.journal@udru.ac.th

เว็บไซต์ : <https://humansite.udru.ac.th/web/>

เว็บไซต์วารสาร : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hsa/index>

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

ประจำปีที 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระยุทธ เฟื่องชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาจารย์ ดร.ชนัญญา คงยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาจารย์ ดร.ศราวุธ ผิวแดง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.อุรารมย์ จันทมาลา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดชุมแสง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษม อมันตกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ประพงษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ สมศิริวงกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศมลพรรณ ธนะสุข	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาณัฐ ศิริพิชญ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวรัตน์ ทศตะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมรัตน์ สันธเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิรินทิพย์ พิศวง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรดา นุ่มเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อาจารย์ ดร.ณัฐมน หมวกนิม

สถาบันรัชต์ภาคย์

บทความทั้งหมดในวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ได้รับการประเมินทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้เผยแพร่ในวารสารนี้
ถือเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้นิพนธ์บทความ ซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
หรือไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใด ๆ

All article in Journal of Humanities, Social Sciences and Arts,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University
has been assessed by academic experts. Any text or articles in this journal
is based on individual author's personal opinions which editorial
are not expected to agree or to be boned with stipulation

บรรณาธิการแถลง

ตลอดระยะเวลากว่า 6 ปีที่ผ่านมา วารสารวารสารมนุษยสังคมศิลปาสารได้นำเสนอบทความที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ มาโดยตลอด ทั้งนี้ได้มีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้อยู่ในหลักเกณฑ์ของ คุณภาพวารสารตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ที่ กำหนดให้วารสารวิชาการที่มีการตรวจสอบคุณภาพของบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ บทความ (Peer reviewer) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 คน ด้วย เหตุนี้ กองบรรณาธิการวารสารมนุษยสังคมศิลปาสารได้ใช้ระบบผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ จำนวน 3 คน ซึ่งปกปิดรายชื่อทั้งเจ้าของบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องขณะทำการ ประเมิน (Double-blind peer review) เพื่อให้เจ้าของบทความทุกท่านสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567) นี้ มีบทความรวม 6 เรื่อง แบ่งเป็น บทความวิจัย 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแรก คือ การออกแบบลวดลายเสื้อลายขิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น บ้านแม่มนท์ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เรื่องที่สอง คือ ผลงาน นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงาภราชมัทรี” เรื่องที่สาม คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และเรื่องที่สี่ คือ การออกแบบลวดลายผ้าบาติก โดยได้รับแรงบันดาลใจจากตำนานอุสาภารสูการออกแบบชุดแต่งกาย ส่วนบทความวิชาการอีก 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแรก คือ การนำทางในทิศทางที่สำคัญ: การทบทวนแบบเจาะลึกเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการผลักดันและการจัดทำนโยบายสาธารณะ และเรื่องที่สอง คือ การตั้ง คำถามการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ: แนวทางปฏิบัติสำหรับนักวิจัยใหม่ โดยทุก บทความล้วนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อวงการวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปกรรมศาสตร์ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาชุมชน สังคม และท้องถิ่นต่อไปได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐานุช เมฆรา

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

- ❖ การออกแบบลวดลายเสื้อลายขิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านแม่นนท์.....1
 ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
 MAT KHIT PATTERN DESIGN FROM LOCAL IDENTITY, BAN MAE NON,
 NONG PHAI SUB-DISTRICT, MUEANG UDON THANI DISTRICT,
 UDON THANI PROVINCE
 - กฤษฎา ดูพันดุง และ วิลาสินี ขำพรหมราช
 Krissada Dupandung and Wilasinee Khamphrommarat

- ❖ ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงนกราชมัทรี”19
 THE CREATIVE DANCE WORK “AE-AONG ANONGNAT RATCHA MATSRI”
 - กมลชนก นอกเมือง, นัฐิกา มาริบุตร และ นริศรา อินทร์แจ้ง
 Kamonchanok Nokmuang, Natthika Maribut and Narisara Inchaeng

- ❖ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....39
 FACTORS AFFECTING TO DECISIONS-MAKING IN MONEY-SAVING
 OF RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS
 - รุ่งนภา สรวงษ์ และ สุชาติ เหล่าปรีดา
 Rungnapha Sorawong and Suchart Laopreeda

- ❖ การออกแบบลวดลายผ้าบาติกที่ได้รับแรงบันดาลใจจากตำนานอุสาবারส.....60
 คู่มือการออกแบบชุดแต่งกาย
 THE DESIGN BATIK PATTERN INSPIRA BY USA-BAROS LEGEND
 FOR COSTUME DESIGN COLLECTION
 - ศิวเสก พรหมวัฒน์ และ กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์
 Siwasek Promwatthana and Kanittha Ruangwannasak

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

- ❖ การนำทางในทิศทางที่สำคัญ: การทบทวนแบบเจาะลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์.....80
ระหว่างการผลิตและการจัดทำนโยบายสาธารณะ

NAVIGATING THE NEXUS: A COMPREHENSIVE REVIEW OF THE RELATIONSHIP
BETWEEN PUBLIC POLICY ADVOCACY AND PUBLIC POLICY MAKING

- สัญญา เคนาภูมิ

Sanya Kenaphoom

- ❖ การตั้งคำถามการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ: แนวทางปฏิบัติ.....120
สำหรับนักวิจัยใหม่

INTERVIEW QUESTIONS IN QUALITATIVE RESEARCH: GUIDANCE
FOR NOVICE RESEARCHERS

- จำเนียร จวงตระกูล, ทิพาวัลย์ ดวงวิไลแก้ว และ ลัดดาวัลย์ สำราญ

Jamnean Joungrakul, Thipphawan Duangvilaykeo and Laddawan Someran

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร (Publication Ethics).....142

การจัดเตรียมต้นฉบับสำหรับผู้เขียน.....148

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (Academic Article).....161

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (Research Article).....164

ขั้นตอนการทำงานของวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร (H.S.A.).....168

การออกแบบลวดลายเสื้อลายขิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น
บ้านแม่นน่ ตำบลหนองไฟ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
MAT KHIT PATTERN DESIGN FROM LOCAL IDENTITY,
BAN MAE NON, NONG PHAI SUB-DISTRICT,
MUEANG UDON THANI DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

กฤษฎา ดูปันดุง^{1,*} และ วิลาสินี ขำพรหมราช¹
Krissada Dupandung^{1,*} and Wilasinee Khamphrommarat¹

(Received: 19 Mar., 2024; Revised: 25 Apr., 2024; Accepted: 30 Apr., 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบลวดลายเสื้อลายขิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านแม่นน่ และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับลวดลายเสื้อที่เป็น อัตลักษณ์ของชุมชนกลุ่มทอเสื้อบ้านแม่นน่ ตำบลหนองไฟ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยการศึกษาี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ชุมชน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในลักษณะการอภิปรายกลุ่มจากสมาชิกกลุ่มทอเสื้อบ้านแม่นน่ พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งต้องมองย้อนกลับไปยังอดีตที่ผ่านมา ประกอบด้วย 1) อัตลักษณ์ของพืชพรรณในท้องถิ่น 2) อัตลักษณ์ของสัตว์ในท้องถิ่นและสัตว์ที่อยู่ในตำนานพื้นบ้าน 3) อัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมในชุมชนและการตกแต่ง สัญลักษณ์เหล่านี้

¹ สาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา

¹ Department of Industrial Design, Faculty of Architecture and Creative Arts,
Rajamangala University of Technology Isan, Nakhon Ratchasima Province

* Corresponding author. E-mail: krissada.work@gmail.com

สามารถถ่ายทอดลงบนสื่อลายขีด ตามเทคนิคการผลิตวิธีดั้งเดิมของชุมชน และทำการผลิตผลิตภัณฑ์สื่อที่มีลวดลายอัตลักษณ์ให้เป็นลวดลายประจำกลุ่มทอเสื่อบ้านแม่นนท์ นำไปจัดแสดงผลงานทดสอบตลาดที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซาอุดรธานี และสำรวจความพึงพอใจจากผู้บริโภคจำนวน 100 คน ประเมินด้านความสวยงามของลวดลาย ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) ด้านการนำลวดลายไปใช้ ความคิดเห็นรวมทั้งระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) โดยให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านรูปแบบลวดลายมีความน่าสนใจ สวยงาม และแปลกใหม่

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, ลวดลายสื่อ, บ้านแม่นนท์

Abstract

This research aimed to design patterns for mats inspired by the local identity of Ban Mae Non and to assess consumer satisfaction regarding the mat patterns that represent the identity of the Mae Non weaving community in Nong Phai Sub-district, Mueang Udon Thani District, Udon Thani Province. The study involved collecting field data within the community and analyzing information from group discussions with members of the Mae Non weaving group. It was found that the community's identity included various elements from the past, which could be categorized into: 1) the identity of local flora, 2) the identity of local fauna and animals from local legends, and 3) the identity related to community architecture and decoration. These symbols could be translated onto the mat patterns using the traditional production techniques of the community, creating products with distinctive patterns that represent the Mae Non weaving group. These products were showcased for market testing at Central Plaza Udon Thani, and consumer satisfaction was surveyed among 100

participants. The evaluation of the beauty of the patterns received an average score at the highest level (mean score of 4.57), while the overall opinion on the usability of the patterns also ranked at the highest level (mean score of 4.69), with additional comments highlighting that the patterns were interesting, beautiful, and innovative.

Keywords: Identity, Mat Pattern, Ban Mae Non

บทนำ

ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังเป็นมรดกที่มีคุณค่าและสร้างมูลค่าได้เป็นอย่างดี ภูมิปัญญาชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหนึ่งในหลายกรณี que แสดงถึงศักยภาพหรือความสามารถของชาวบ้านและชุมชนในการปรับใช้วัฒนธรรม เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบันผ่านระบบคุณค่าเดิมของชุมชน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมส่วนที่มองไม่เห็น ทำให้ชาวบ้านในทุกภาคของประเทศ ได้รับหรือประยุกต์เอาวัฒนธรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบและวัฒนธรรมทางวัตถุ การศึกษาเกี่ยวกับงานหัตถกรรมจึงสอดคล้องกับการศึกษาด้านวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมนั้นๆ โดยตรง ดังเช่น พวงเพชร สุรัตน์ภักดิ์ (2551: 173 - 178) กล่าวถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านว่าวัฒนธรรมพื้นบ้านนั้นเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งอาจปรากฏในรูปวัตถุ เครื่องใช้ไม้สอย จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) รูปสัญลักษณ์เป็นขนบนิยมหรือวิธีการประพฤติปฏิบัติที่ตกทอดกันมา ที่หล่อหลอมให้คนไทยในท้องถิ่นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จัดเป็นวัฒนธรรมที่ใช้วัตถุ เราไม่อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งมีความเจริญดี ถ้าหลัง หรือเลวกว่าวัฒนธรรมในอีกท้องถิ่นหนึ่ง การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น

ต้องกระทำด้วยความเข้าใจและเคารพในความเหมือนและแตกต่างโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่จริงของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก

“เสื้อก” เป็นของใช้ที่มีการผลิตและใช้มาตั้งแต่เมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน แต่พอจะบอกได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการตั้งรกรากของมนุษย์ในแถบนี้ กล่าวคือการผลิตเสื้อนั้นจัดเป็นงานจักสานในลักษณะหนึ่ง ซึ่งทราบกันเป็นอย่างดีว่างานจักสานนั้นมีมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งได้พบหลักฐานการผลิตเชือกสำหรับการใช้สอย การจักสานที่พบร่องรอยลายจักสานบนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา และเสื้อก็ใช้เทคนิคใกล้เคียงกับการทอผ้า จึงพอจะสันนิษฐานได้ว่าการผลิตเสื้อสำหรับใช้สอยนั้น มีมานานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์แล้ว สำหรับพื้นที่ภาคอีสานนั้นมีพัฒนาการของการผลิตเสื้อ จนเป็นลักษณะของเสื้อลายขิด ซึ่งมีชื่อเสียงในหลายพื้นที่ของภาคอีสาน และแต่ละพื้นที่ก็มีลวดลายที่แตกต่างกัน ประกอบกับการพัฒนาของเศรษฐกิจและนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมให้มีการนำศิลปะ วัฒนธรรม และงานหัตถกรรม แปรเปลี่ยนเป็นมูลค่าที่สามารถจับต้องได้ และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้ด้วยศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้นกลุ่มอาชีพทอเสื้อในปัจจุบันจึงนิยมสร้างสรรค์ลวดลายต่าง ๆ ขึ้นมาให้เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของตนเองเพื่อย่อยต่อการจดจำ และมีความแปลกใหม่ไม่เหมือนใครนั่นเอง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอเสื้อ บ้านแมนนท์ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เป็นกลุ่มชุมชนหนึ่งที่มีฝีมือด้านการทอเสื้อกจนเป็นที่รู้จัก แต่ยังขาดเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ลวดลาย และลวดลายเสื้ออันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ทำให้ผลิตภัณฑ์เสื้อมีความซ้ำซ้อนกับลวดลายที่มีขายในท้องตลาด เป็นปัญหาอย่างหนึ่งแก่กลุ่ม ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง อย่างไรก็ตาม การออกแบบลวดลายย่อมต้องอาศัยความเข้าใจและเทคโนโลยีในการสร้างลวดลายของการทอเสื้อขึ้นมา โดยการทอเสื้อลายขิดนั้นจำเป็นต้องมีการสร้างไม้กำหนดลวดลาย หรือ “ไม้ลาย” เพื่อใช้ในการสร้างลวดลายบนผืนเสื้อ เปรียบเหมือนกับการสร้างลวดลายบนผืนผ้าซึ่งจำเป็นต้องใช้ตะกอที่เก็บลวดลายขึ้นมาแล้ว แต่การผลิตเสื้อลายขิดจะใช้ไม้ หรือท่อพลาสติก พีวีซี (PVC) สร้างขึ้นมา ซึ่งในขั้นตอนการสร้างและผลิตไม้ลายนี้จำเป็นอย่าง

ยี่ห้อที่จะต้องให้ช่างผู้ชำนาญการเป็นผู้ผลิตให้ ซึ่งหากมีเทคโนโลยีเครื่องกัดไม้ลายที่มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยสูง ก็จะลดขั้นตอนการจัดจ้างช่างผู้ชำนาญการผลิตให้ตนเอง โดยทางกลุ่มสามารถผลิตและสร้างไม้ลายของตนเองได้ แม้ว่าสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนากฎมึปัญญาอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และพัฒนากฎมึปัญญาการทอเสื่อลายชนิดนี้สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบลวดลายเสื่อลายชนิดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านแมนนัท ตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับลวดลายเสื่อที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแมนนัท

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแมนนัท ตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี นำมาสร้างสรรค์ให้เป็นลวดลายเสื่อลายชนิด ซึ่งผู้วิจัยขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การสรุปที่มาของอัตลักษณ์ชุมชน ได้ศึกษากลุ่มสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแมนนัท ตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับการทอเสื่อ และทำการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussions) ตามข้อคำถามในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจนได้ข้อมูลที่ต้องการและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน และสรุปการออกแบบลวดลายใหม่อันเป็นอัตลักษณ์ชุมชน

1.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับลวดลายเสื้อที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแม่นนท์ จากการเผยแพร่ในรูปแบบงานนิทรรศการที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาชาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สนใจในผลิตภัณฑ์เสื้อลายชนิดจำนวน 100 คน โดยมีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการอภิปรายกลุ่ม เป็นการสอบถามเพื่อระดมสมอง และแสดงความคิดเห็นอันเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาเป็นลวดลายเสื้อลายชนิดที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์เสื้อลายชนิดเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในลักษณะ Rating Scale

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สร้างเครื่องมือการวิจัย และติดต่อประสานกลุ่มชุมชน

3.2 จัดการอภิปรายกลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชน และการวิเคราะห์รูปแบบลวดลายเสื้ออันเกิดจากอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในชุมชน

3.4 อบรมเชิงปฏิบัติการเผยแพร่องค์ความรู้แก่ชุมชน และดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อลายชนิด ที่มีการออกแบบลวดลายอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

3.5 แสดงผลงานวิจัยในรูปแบบนิทรรศการที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาชาอุดรธานี ประเมินความพึงพอใจจากผู้สนใจในผลิตภัณฑ์เสื้อลายชนิด และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะมีการแปรผลเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6 แปรผลคะแนน และ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

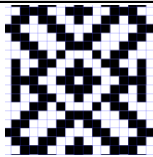
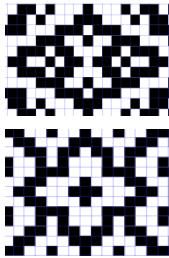
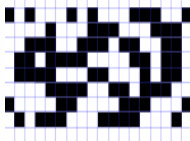
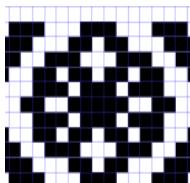
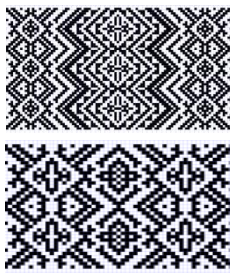
ขั้นตอนที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อออกแบบลวดลายเสื้อลายชิตจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านแม่นนธ์ ตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และได้ใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussions) จากปราชญ์ชาวบ้านประจำกลุ่มทอเสื้อบ้านแม่นนธ์ เพื่อหาอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน และนำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน พบว่า บ้านแม่นนธ์ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ห่างจากถนนมิตรภาพเพียง 1 กิโลเมตร ในตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เดิมชื่อบ้านแม่นม จนกระทั่งมีการเรียกชื่อหมู่บ้านเพี้ยนจนกลายเป็นบ้านแม่นนธ์ ในปัจจุบันชาวบ้านในหมู่บ้านมีฝีมือด้านการทอเสื่อกกเป็นอย่างมาก มีการเย็บเสื้อพ้ายโดยมักจะมีพ่อค้ามารับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อนำไปขายยังที่ต่าง ๆ อยู่เสมอ จากการอภิปรายกลุ่มของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแม่นนธ์ ตำบลหนองไผ่ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้ข้อสรุปว่า “ลวดลายเสื้อ” ที่สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้นั้น ต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญตามบริบทชุมชน ได้แก่ ย่านมจากเรื่องเล่ามุขปาฐะของชุมชน จากลายจีนของรูปปั้นย่านม ซึ่งเป็นที่มาของคำว่าแม่นม หรือแม่นนธ์ ดอกมะลิดอกไม้ประจำวันแม่ที่สื่อถึงความบริสุทธิ์ ต้นไผ่ที่สอดคล้องกับชื่อ ตำบลหนองไผ่ ลายกระรอกที่สัมพันธ์กับลายผ้ามัดหมี่ของชุมชน ลายต้นตาล ต้นกก ลายรั้ววัดทัศนียเขต ซึ่งเป็นวัดประจำตำบลหนองไผ่ พิมพ์ในการทอเสื้อเป็นพิมพ์ 25 และ 28

รูปที่ 1 ระดมสมองเพื่อสรุปแนวทางการออกแบบ (Brain storming)

ผลจากการระดมความคิด Brainstorming สรุปลดทอนที่ใช้ ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ถอดแบบลดทอนเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแม่นนท

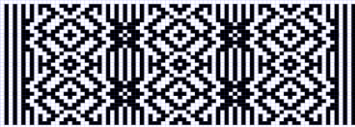
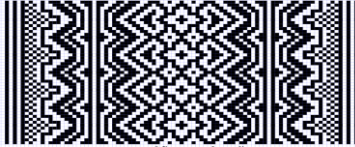
ที่	รายละเอียด	ภาพถ่าย	ถอดลายตารางกริด
1	เรื่องเล่ามุขปาฐะของ ชุมชน จากลายจีนของ รูปปั้นย่านม		
2	ดอกมะลิ ดอกไม้ ประจำวันแม่ที่สื่อถึง ความบริสุทธิ์		
3	ลายกระรอกที่สัมพันธ์กับ ลายผ้ามัดหมี่ของชุมชน		
4	ลายต้นตาล ต้นกก		
5	ลายรั้ววัดที่ศูนย์เขตวัด ประจำตำบลหนองไผ่		

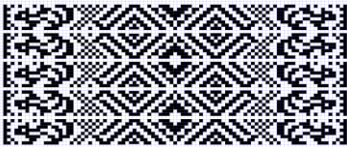
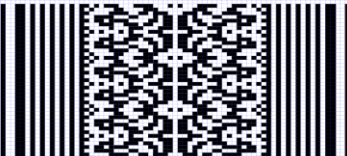
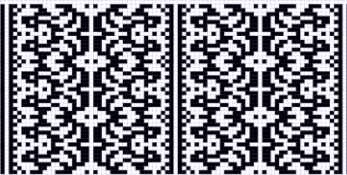
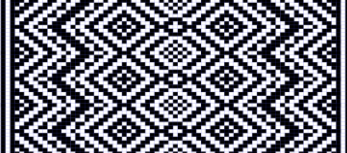
รูปที่ 2 ตัวอย่างการถอดแบบลายรั้ววัดทัศนียเขต วัดประจำตำบลหนองไผ่

จากการถอดลายเสื่อกก สัมพันธ์กับตารางที่ 1 สามารถออกแบบลายเสื่อกก จำนวน 15 ลาย ได้แก่ ลายจากเรื่องเล่ามุขปาฐะของชุมชน จากลายชินของรูปปั้น ยานม และลายดอกมะลิ จำนวน 4 ลาย ลายต้นไผ่ จำนวน 2 ลาย ลายกระรอก จำนวน 5 ลาย ลายดอกต้นตาล จำนวน 1 ลาย และลายลิ่มเก่าวัดทัศนียเขต วัดประจำตำบลหนองไผ่ จำนวน 3 ลาย ดังตารางที่ 2

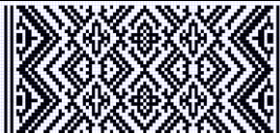
ตารางที่ 2 ผลงานลายเสื้ออก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื้ออกบ้านแม่นนท

ที่	รายละเอียด	ลายเสื้ออกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื้ออกบ้านแม่นนท
	เรื่องเล่ามุขปาฐะของชุมชน จากลายชินของรูปปั้นย่านม	 กุหลาบริมหนอง
1	ดอกมะลิ ดอกไม้ประจำวัน แม่ที่สื่อถึงความบริสุทธิ์	 ลายเสื้อขอจรรยา
	รวมจำนวน 4 ลาย	 มะลิซ้อนสาม
		 มะลิแม่นนท
2	ต้นไผ่ที่สอดคล้องกับชื่อ ตำบลหนองไผ่	 บ้านหนองไผ่
	รวมจำนวน 2 ลาย	 ไผ่กลางบ้าน

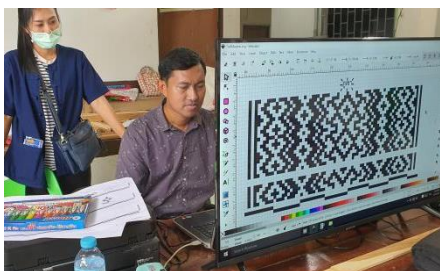
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายละเอียด	ลายเลือกกวีสาทกิจชุมชนกลุ่มทอเสื้อกบ้านแม่นนท
3	ลายกระรอกที่สัมพันธ์กับ ลายผ้ามัดหมี่ของชุมชน	 ลายกระรอกข้าง
		 ลายกระรอก 1
	รวมจำนวน 5 ลาย	 ลายกระรอก 2
		 ลายกระรอก 3
		 ลายโพรงกระรอก
4	ลายต้นตาล ต้นกก	
	รวมจำนวน 1 ลาย	 ลายดอกลูกตาล

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายละเอียด	ลายเสื้อกวีสาทกิจชุมชนกลุ่มทอเสื้อกบ้านแม่นนท
5	ลายสิมเก้าวัดทศนียเขต	
	วัดประจำตำบลหนองไผ่	
	รวมจำนวน 3 ลาย	
		ลายเสื้อเหล็กขอประตูดเล็ก
		ลายเสื้อเหล็กขอประตูดใหญ่
		ลายเสื้อศรีจรรยา

การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเสื้อ วันที่ 13 สิงหาคม 2565 ณ วิสาหกิจชุมชนทอเสื้อกบ้านแม่นนท ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 50 คน

ก. การออกแบบลายเสื้อ

ข. การกั๊ตไม้ลายโดยชุมชนผู้เข้าอบรม

รูปที่ 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเสื้อ

ผลจากการอบรม ชุมชนได้นำลายที่ออกแบบมาผลิตจริง และขอขึ้นจดสิทธิบัตรลายเสื้อกลายใหม่ จำนวน 5 ลาย ได้แก่ ลายมะลิแม่นนท ลายข้างกระรอก ลายดอกลูกตาล ลายต้นไผ่ และลายขอทศนียเขต

รูปที่ 4 เสื้อทอลายอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านแมนนท์ใหม่ที่ขอยื่นจดสิทธิบัตร

ขั้นตอนที่ 2 ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับลวดลายเสื้อที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกบ้านแมนนท์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานผ่านการแสดงผลงานวิจัยในงานนิทรรศการโครงการหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคมเพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ประจำพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตอนบนประจำปีงบประมาณ 2565 จัดแสดงงาน ณ ลาน P1-4 บริเวณชั้น 1 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา จังหวัดอุดรธานี วันที่ 5-7 ตุลาคม 2565 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผู้บริโภคจำนวน 100 คน สรุปผลการประเมินผลการออกแบบลวดลายเสื้อลวดลายใหม่ของชุมชนเพื่อทดสอบตลาด

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการออกแบบลวดลายเสื้อลวดลายใหม่ของชุมชนเพื่อทดสอบตลาด

ลำดับ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD.
1	ลวดลายเสื้อที่พัฒนาขึ้นมีความสวยงามน่าใช้	4.49	0.5
2	ลวดลายเสื้อที่พัฒนาขึ้นมีความแปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร	4.60	0.49
3	ลวดลายเสื้อที่พัฒนาขึ้นสามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคให้เข้ามาเลือกซื้อได้อย่างดี	4.65	0.47
4	ลวดลายเสื้อที่พัฒนาขึ้นมีรูปลักษณ์ และความหมายที่น่าใส่ใจ	4.55	0.50
เฉลี่ยรวม		4.57	0.49

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าผู้บริโภค 100 คน ประเมินด้านความสวยงามของลวดลาย ความคิดเห็นรวมที่ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) ด้านการนำลวดลายไปใช้ ความคิดเห็นรวมที่ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) โดยให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านรูปแบบลวดลายมีความน่าสนใจ สวยงามแปลกใหม่ ผู้บริโภคบางคนบอกว่าลายค่อนข้างเล็กถ้าไปทำผลิตภัณฑ์หมอนอิง เบาะรองนั่งมีความเหมาะสม

รูปที่ 5 ร้านจำหน่ายสินค้า และสาธิตการทอเสื่อ ในนิทรรศการทดสอบตลาด

งานวิจัยนี้สามารถช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์เสื้อกบบ้านแม่น้ำที่ได้เป็นอย่างดี วัตถุประสงค์จากการออกร้านจำหน่ายสินค้าภายในงานและได้รางวัลยอดเยี่ยมนวัตกรรม “ระดับดีมาก” ในงาน “ทุนนวัตกรรมเพื่อสังคมไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่” โครงการหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคมเพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ SIDUP-Isan-South ประจำพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตอนบน ภายใต้แนวคิด “นวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อเศรษฐกิจฐานราก”

รูปที่ 6 บรรยาการการรับรางวัลยอดเยี่ยมนวัตกรรม “ดีมาก”

การอภิปรายผล

จากผลวิจัยการออกแบบออกแบบลวดลายสื่อลายขีดจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้าน
แมนนท์ ตำบลหนองโไฟ อำเภอมืออูตรธานี จังหวัดอูตรธานี สามารถอภิปราย
ผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

จากประวัติความเป็นมาและสภาพแวดล้อมดั้งเดิม ที่ตั้งของบ้านแมนนท์ ตำบล
หนองโไฟ อำเภอมืออูตรธานี จังหวัดอูตรธานี ซึ่งมีธรรมชาติที่สามารถแสดงอัตลักษณ์
ท้องถิ่นได้ โดยสามารถดัดแปลงลวดลายสู่การออกแบบลายสื่อ ได้แก่ ลายดอกมะลิ
ลายต้นโไฟ ลายกระรอก อีกทั้งยังมีลวดลายที่มาจากประติมากรรมรูปแมนนท์ และ
ลวดลายจากประวัตืทัศน์นียเขต ซึ่งเป็นลักษณะรูปร่างธรรมชาติและรูปร่างลายเส้นที่
มนุษย์สร้างขึ้น สามารถสร้างลวดลายสื่อลายขีดได้อย่างสวยงามและแสดงถึงอัต
ลักษณ์ของแหล่งผลิต ณ บ้านแมนนท์ สอดคล้องกับ วิลาสินี ขำพรหมราช (2564)
กล่าวว่าคติสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความเชื่อ ส่วนใหญ่เป็นความเชื่อที่มีต่อธรรมชาติ เช่น
ลวดลายดอกไม้ ลวดลายยอดไม้เลื้อย การแสดงออกทางตัวตน เช่น ลวดลายเส้นตรง
เส้นเฉียง วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ตำนาน เช่น เรื่องเล่าว่าชนเผ่า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เช่น ลวดลายงู หรือนาคที่รับอิทธิพลความเชื่อ คติสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับประเพณี ส่วน
ใหญ่มีความผูกพันกับประเพณี จึงมักจะสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมาเพื่อตกแต่ง ประดับ
ประดาสิ่งต่าง ๆ ในประเพณีดังกล่าว และมักจะสื่อหรือมีความหมายในด้านดี เช่น
ลวดลายดอกไม้ การเริ่มต้นสิ่งใหม่ ความเจริญ เช่น ลวดลายยอดไม้เลื้อย ความสนุกสนาน
เช่น ลวดลายไห เป็นต้น และสัมพันธ์กับงานศึกษาของ จักรพันธ์ สุระประเสริฐ (2558) ที่
ศึกษาลวดลายและสัญลักษณ์สามารถพัฒนาได้ โดยการผนวกรวมกับสิ่งใหม่ หรือ
ค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้นได้ อาจเกิดจากแรงผลักดันจากภายนอกสังคม โดยปัจจุบันผู้ซื้อผ้า
ลวดลายต่าง ๆ มีผลกระทบในการสร้างสรรค์และสื่อสารในเชิงสัญลักษณ์เหล่านี้ ซึ่ง
สอดคล้องกับ จักรพันธ์ สุระประเสริฐ ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาด้านการออกแบบ
จะช่วยให้ชุมชนทอผ้าสามารถผลิตสินค้าผ้าทอได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอัตลักษณ์เสื้อลายขิดในครั้งนี้ ยังสร้างความภูมิใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวในด้านความคิดของคนในชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนผ่านงานผลิตภัณฑ์ และเกิดความแตกต่างกับชุมชนอื่นอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ภฤษฎา ดุพันธุ และ จินตพัฒน์ วศินชุตีวัต (2566) ที่กล่าวว่า จากการศึกษาคตินิยมเชิงสัญลักษณ์บนผืนผ้าของชาวภูไทย อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กรรมวิธีการสร้างลวดลายสัญลักษณ์บนผืนผ้า อาจจำกัดด้วยเทคนิค และวิธีการทอผ้า จึงทำให้เกิดลวดลายในลักษณะของรูปร่างเรขาคณิตเป็นส่วนใหญ่ และนำมาเรียงต่อกันเป็นรูปแบบต่าง ๆ หากรูปแบบใดที่เกิดความสวยงามก็จะมี การทำเลียนแบบกันจนกลายเป็นค่านิยม และคติความเชื่อในลวดลายนั้น ๆ ก็จะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน โดยกลไกของสังคมและความนิยม และมีการสืบต่อกันจากรุ่นสู่รุ่นต่อเนื่องกันมา สัมพันธ์กับงานศึกษาของ ธัญรัตน์ ยุทธสารเสนีย์ และคณะ (2562) ที่ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์ของชุมชนตามชื่อหมู่บ้านซึ่งสามารถแสดงถึงความเป็นเฉพาะตนได้ดีที่สุดจึงได้แบบลวดลายสำหรับนำไปสร้างชุดอุปกรณ์สร้างลายจากดอกสำโรงและนำชุดอุปกรณ์ไปใช้ทอเสื้ออกจนได้ผลิตภัณฑ์จากเสื้ออกที่มีความสวยงามเป็นลวดลายเฉพาะตนที่สอดคล้องกับหลักการให้ความหมายไว้ว่า “อัตลักษณ์” เป็นลักษณะที่บอกความเป็น “ตัวตน” (Selfness) ของ “กลุ่มคน” (group) โดยผู้เป็น “เจ้าของวัฒนธรรม” นั้น บอกถึงวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อสร้างสรรค์ลวดลายเสื้อลายขิดอันเป็นอัตลักษณ์ ย่อมสะท้อนถึงมุมมองการแปลความหมายเชิงสัญลักษณ์ สู่ค่านิยมของสังคม เพื่อส่งต่อเป็นมรดกแก่คนรุ่นหลังต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ชุมชนสามารถนำแนวคิดในการออกแบบลายเสื้อ และสามารถนำไปเทคนิค และนำลายเสื้อที่ออกแบบผลิตเป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายในพื้นที่ชุมชนได้

1.2 ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนางานหัตถกรรมเสื้อของชุมชน และเป็นต้นแบบในการผลิตให้กับชุมชนใกล้เคียงในพื้นที่ที่สนใจได้

1.3 ในการปฏิบัติงานไม่มีปัญหาในการดำเนินโครงการ เนื่องจากทีมวิจัยเน้นการทอตามบริบทเดิมของชุมชน จึงไม่มีปัญหาด้านการผลิต ทางด้านการออกแบบกลุ่มผู้สูงอายุอาจมีปัญหาบ้างในเรื่องสายตา แต่เมื่อเข้าใจกระบวนการออกแบบแล้วก็สามารถออกแบบเองได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนารูปแบบองค์ความรู้เป็นแบบสื่อออนไลน์ แบบคลิป VDO หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนในยุคปัจจุบันได้ง่ายขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคมเพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ SIDUP-Isan-South ประจำพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้ตอนบน ปีงบประมาณ 2565 ในการสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา คูพันธุ์ และ จินทพัฒน์ วศิณชุตีวัต. (2566). คตินิยมเชิงสัญลักษณ์บนผืนผ้าของชาวภูไท อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย*, 4(2), 63-78.

จักรพันธ์ สุระประเสริฐ. (2558). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีจากผ้าฝ้าย : กรณีศึกษาชุมชนทอผ้าฝ้ายไทยลื้อ บ้านเฮี้ย อำเภอบัว จังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ธัญรัตน์ ยุทธสารเสนีย์, มลฤดี เพ้าหอม และ อุษณีย์ วรรณคำ. (2562). การศึกษาและการออกแบบชุดอุปกรณ์สร้างลายเสื้อกบฏบนฐานอัตลักษณ์ชุมชนบ้านสำโรง ตำบลศรีณรงค์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 1(1), 43-53.

พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, พรภิรมณ์ เชียงกุล, สุเชาว์ พลอยชุม, ยุพร แสงทักษิณ, ทศนาลัย
บุรพาชีพ, สิ้นชัย กระบวนแสง, ณรงค์ เขียนทองกุล และ วรธนา นาวิกรม.
(2551). *ไทยศึกษา:วัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิลาสินี ขำพรหมราช. (2564). *การออกแบบของที่ระลึกจากรูปแบบและคติสัญลักษณ์
งานศิลปกรรมชนเผ่าแขวงเซกอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปกรรม, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. วิทยานิพนธ์ไม่มีการตีพิมพ์.

ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงาฉัตร”

THE CREATIVE DANCE WORK

“AE-AONG ANONGNAT RATCHA MATSRI”

กมลชนก นอกเมือง¹, นัฐธิกา มาริบุตร¹ และ นริศรา อินทร์แจ้ง^{2,*}Kamonchanok Nokmuang¹, Natthika Maribut¹ and Narisara Inchaeng^{2,*}

(Received: 19 Jan., 2024; Revised: 3 Jun., 2024; Accepted: 5 Jun., 2024)

บทคัดย่อ

ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงวรรณกรรมเรื่องมหาเวสสันดรชาดก และเพื่อนำมาสร้างสรรค์การแสดงทางด้านนาฏศิลป์ ในชุดการแสดงชื่อว่า “เอื้องค่อนงาฉัตร” ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้เลือกกัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ ตอน พระนางผุสดีประทานเครื่องตกแต่ง (เอ้) มาถ่ายทอดท่ารำในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ โดยรวบรวมข้อมูลจากทั้งหนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูล ผู้สร้างสรรค์ได้เห็นความสำคัญของพระนางมัทรีที่มีความละเอียดอ่อนในทุกอากัปกิริยา ทั้งการอาบน้ำและการแต่งกาย ก่อนเสด็จกลับสู่ สี่พันคร โดยใช้นักแสดงทั้งหมด 21 คน แบ่งเป็นนักแสดงชาย 7 คน และนักแสดงหญิง 14 คน การแต่งกายได้สร้างสรรค์จากการแต่งกายของชาวอีสานและจากจิตรกรรม (สุปแต่้ม) ที่ปรากฏบนผนังอุโบสถ (สิมอีสาน) มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ประกอบกับ

¹ นักศึกษาสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Student, Performing Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Udon Thani Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² Assistant Professor, Performing Arts student, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Udon Thani Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: narisara@udru.ac.th

จินตนาการของผู้สร้างสรรค์ เครื่องประดับเลือกตามความเหมาะสมกับการแสดง เพื่อให้สวยงามและเหมาะสมกับผู้สวมใส่นอกจากนี้ยังมีเพลงและเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ในการสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นมาใหม่โดยใช้เครื่องดนตรีอีสาน ซึ่งรูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 พระนางผุสดีประทานเครื่องตกแต่ง (เอ้) แก่พระนางมัทรีเพื่อแต่งองค์พร้อมสงวน้ำให้แก่พระนางมัทรี ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์ท่า 24 ท่า 2 แฉว

ช่วงที่ 2 การพรรณนาความงามของเครื่องเอ้ และความงามของพระนาง มัทรี ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์ท่า 38 ท่า 2 แฉว

ช่วงที่ 3 การเียนยอสรเสรีญพระนางมัทรี ก่อนเสด็จนิวัตเข้าสู่สีพันคร ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์ท่า 25 ท่า 2 แฉว

การแสดงมีแม่ท่าและกระบวนท่าทั้งหมด 87 ท่า 6 แฉว ใช้รูปแบบหน้ากระดาน แฉวสับหว่าง แฉวเฉียง กำหนดทิศทาง 4 ทิศทางตามรูปแบบของเวที ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นเอกลักษณ์ของผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด “เอื้องค่อนงนาราชมัทรี” ที่สร้างความแปลกใหม่ ให้แก่ผู้ชมและทรงคุณค่าต่องานศิลปะการแสดงในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: นาฏศิลป์สร้างสรรค์, เอื้องค่อนงนาราชมัทรี, พระนางมัทรี

Abstract

This creative performing arts work aims to provide an understanding of the literature of the Mahavesandorn Jataka and to use it as a foundation for creating a dance performance titled “Ae-Aong Anongnart Ratcha Matsri.” The creator has chosen the 13th chapter, Nakhon Khand, specifically the part where Queen Phusadee presents adornments (Ae), to convey the dance movements in the form of a creatively crafted folk-dance performance, gathering information from books, manuals, research works, theses, and research articles.

From the gathered information, the creators have recognized the significance of Princess Matree, who exhibited delicacy in every gesture, including bathing and dressing, before returning to Si Phin City. A total of 21 performers were involved, consisting of 7 male actors and 14 female actors. The costumes were inspired by the attire of the Isan people and the paintings (Huup Taem) found on the walls of the ordination hall (Sim Isan), combined with the imagination of the creators. The jewelry was selected to suit the performance, ensuring it was beautiful and appropriate for the wearers. Additionally, there were songs and musical instruments accompanying the performance, with new music created using Isan instruments. The performance was divided into three segments as follows:

In the first phase, Queen Phusadee presented adornments (Ae) to Queen Matsri for her to prepare and bathe. The creator skillfully devised 24 poses in 2 rows.

Phase 2 described the beauty of the musical instrument and the beauty of Princess Matsri, where the creator has devised 38 poses in 2 rows.

Phase 3: The praise and admiration of Queen Matsri before her return to Si Phe Nakorn. The creator has devised 25 poses in 2 rows.

The performance featured a total of 87 poses arranged in 6 rows, utilizing a board format with alternating rows and diagonal arrangements, defining directions in 4 ways according to the stage layout. All of this was a hallmark of the creative dance work titled "Ae-Ong Anongnat Ratcha Matsri" which brought novelty to the audience and added value to the performing arts for future occasions.

Keywords: Creative dance work, Ae-Ong Anongnat Ratchamatsri,
Princess Matsri

บทนำ

ชาตก เป็นการเล่านิทานสอนที่มุ่งให้ผู้ฟังได้คติธรรมเป็นสาระสำคัญพรรณนาเรื่องราวถึงบุพจริยาของพระโพธิสัตว์ได้ทรงบำเพ็ญบารมี เพื่อความเป็นพระพุทธเจ้าก่อนจะมาถึงชาติปัจจุบัน กล่าวได้ว่า ชาตกเป็นธรรมที่เกิดจากปัญญาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เป็นการเล่าเรื่องในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า และเป็นญาณที่เกิดจากความรู้อันบริสุทธิ์ล่วงวิสัยญาณของมนุษย์ธรรมดาทั่วไปตามประวัติบาลีวรรณคดีพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ชาตกในคัมภีร์ขุททกนิกาย พระสุตตันตปิฎก มีลักษณะการแต่งเป็นคาถา คือ คำฉันท์ ชาตกจัดไว้เป็น หมวด ๆ ตามจำนวนคาถา แต่ละเรื่องมีคาถา น้อยมากต่างกัน เริ่มจากคาถาอย่างน้อยไปหามาก ตามจำนวนนิบาตชาตก 547 เรื่อง แบ่งออก เป็น 22 นิบาต เรื่องที่นิบาตมีคาถาเดียวเรียกว่า เอกนิบาต สองคาถาเรียกว่า ทุกนิบาต สาม คาถาเรียกว่า ดิกนิบาต จนถึง 80 คาถา เรียกว่า อสตีนิบาต และที่มีมากกว่า 80 คาถาเรียกว่า มหานิบาต ต่อมาพระอรรถกถาจารย์ได้นำเรื่องชาตกในคัมภีร์ขุททกนิกายที่แต่งเป็นคาถาคำฉันท์มาแต่งขยายเนื้อความให้กว้างขวาง และพิสดารออกไปโดยแต่งเป็นร้อยแก้วหุ้มคาถาเอาไว้ เรียกว่า อรรถกถาชาตกที่มีเนื้อหาแสดง ถึงการสั่งสมบารมีของพระโพธิสัตว์ (ชंपนะ ปิ่นเงิน และคณะ, 2559: 97)

“มหาชาติเวสสันดรชาตก” เป็นเรื่องราวการบำเพ็ญทานบารมีอันยิ่งใหญ่ของพระโพธิสัตว์อันเป็นพระชาติสุดท้ายที่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าจึงเรียกว่ามหาชาติ แปลว่าชาติใหญ่และเนื้อเรื่องก็มีอรรถรสที่หลากหลายมีทั้งเศร้าโศกเสียใจและสนุกสนานภาษาที่ใช้ก็ไพเราะสละสลวย แต่งด้วยคติสอนใจในการดำรงตน ที่สำคัญนักปราชญ์ หรือกวีที่รจนามีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาบาลีเป็นอย่างดี เมื่อมีการปริวรรตถ่ายทอดเป็นภาษาถิ่นแล้วยังคงความไพเราะ นับเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าชาวพุทธจึงนิยมฟังเทศน์มหาชาติเวสสันดรจนเป็นประเพณีติดต่อกันมานานหลายร้อยปีมีคติสอนใจที่ปรากฏในมหาชาติเวสสันดรนั้นสอนเกี่ยวกับการให้ทาน ความสามัคคี

การสงเคราะห์ผู้อื่น และการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติบ้านเมือง จนมีคำกล่าวว่า "ถ้าหากชาวพุทธทุกคนพึงเทศน์มหาชาติแล้วปฏิบัติตามปฏิปทาของ พระเวสสันดรบ้านเมืองก็จะสงบร่มเย็น ศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองต่อไป" (ยุพิน เข้มมุกด์, 2549: 1-2) ทั้งนี้ “พระนางมัทรี” ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ถือว่ามีคามสำคัญหนึ่งในชาดก เรื่องนี้ ซึ่งพระนางเป็นสตรีสูงศักดิ์ที่มีคุณลักษณะเป็นสตรีในอุดมคติ รูปร่าง มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นการโยงให้เห็นว่าสตรีไทยได้รับการอบรมสั่งสอนมาแต่โบราณ ว่าให้มีความเป็นกุลสตรี รักนวลสงวนตัวทั้งผู้หญิงที่เป็นชนชั้นสูงและหญิงชาวบ้าน มีการชมความงามของพระนางมัทรีและชมความงามของเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าอาภรณ์ ในนครกัณฑ์ ตอน นางผุสดีประทานผ้าและเครื่องตกแต่ง (ในภาษาอีสานเรียก “เอ้”)

ผู้สร้างสรรค์ได้เล็งเห็นความสำคัญของวรรณกรรมทางพุทธศาสนา เรื่องมหาเวสสันดรชาดก ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่น่าสนใจในกัณฑ์ต่างๆ และผู้สร้างสรรค์ได้นำกัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ตอนที่กล่าวถึงพระอาภรณ์ นางผุสดีทรงสั่งให้นางกำนันทรงสงวนน้ำให้พระนางมัทรี และประทานเครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้าเครื่องประดับแก่พระนางมัทรีเพื่อสวมใส่ให้สมฐานะและเกียรติยศของชั้นกษัตริย์ ก่อนเสด็จกลับสู่ สี่พันนคร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงตัวละครหญิงในวรรณคดีที่มีความละเอียดอ่อนในทุกอากัปกิริยาทั้งการอาบน้ำและการแต่งกาย เพื่อให้คู่ควรแก่ฐานะและเกียรติยศของสามี สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมแนวคิดของคนในสังคมนั้น ผู้สร้างสรรค์จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำวรรณกรรมเรื่องมหาเวสสันดรชาดก นครกัณฑ์ ตอน นางผุสดีประทานผ้าและเครื่องเอ้ มาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ชื่อชุด “เอื้องค่อนงนาถราชมัทรี”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ ตอน นางผุสดีประทานผ้าและเครื่องตกแต่ง (เอ้)
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงนาถราชมัทรี”

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

เอื้องคั	หมายถึง การแต่งตัว,ประดับตกแต่งให้สวยงาม
อนงนาถ	หมายถึง นางผู้มีความงาม
ราชมัทรี	หมายถึง ชื่อของพระนางมัทรีในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก

ดังนั้น “เอื้องคัอนงนาถราชมัทรี” จึงหมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ที่สื่อถึงเรื่องราวการแต่งตัวให้สวยงามของพระนางมัทรีในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาสาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 21 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร ได้แก่ การศึกษาจากแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง วรรณกรรมไทย นาฏศิลป์พื้นเมือง และการสร้างสรรค์ชุดการแสดง

3. เอกสารที่ใช้ในการศึกษาประกอบ

- 3.1 การวิเคราะห์เชิงหลักจริยธรรมในทศชาติชาดกวรรณกรรมลายลักษณ์ฉบับล้านนา โดย ชัยชนะ ปิ่นเงิน และคณะ (2559)
- 3.2 ผ้า เครื่องประดับ และความงามของนางมัทรี ฉบับ 60 ปี เฉลิมฉัตรกษัตรา 80 พรรษา กาฬมณฑล โดย ยุพิน เข้มมุกด์ (2549)
- 3.3 บทความวิชาการ เรื่อง บทบาทของสตรีในมุมมองความยุติธรรมในสังคมไทย โดย บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา (2559)
- 3.4 บทความวิชาการ เรื่อง พระนางมัทรี : วิเคราะห์ตัวละครในรายาวมหาเวสสันดร กัณท์มัทรี โดย วิชุดา พรายรงค์ (2564)

3.5 ดนตรีพื้นบ้านอีสาน : คีตกวีอีสานตำนานเครื่องดนตรีและการเรียนรู้
โดย ปิยพันธ์ แสนทวีสุข

3.6 ดนตรีลาวเดิม: ยุคจินตนาการใหม่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986 โดย เฉลิมศักดิ์
พิกุลศร (2551)

3.7 เอกสารประกอบการสอนรายวิชา “นาฏศิลป์พื้นเมือง” โดย ปิ่นเกษ
วัชรปาณ (2559)

3.8 นาฏศิลป์หลวงพระบาง รำนางแก้ว โดย ญัฐพล ตันมิ่ง (2551)

3.9 นาฏยประดิษฐ์ โดย พีรพงศ์ เสนไสย (2546)

3.10 สายธารแห่งการฟ้อนอีสาน โดย พีรพงศ์ เสนไสย (2547)

3.11 แนวคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิง โดย พจน์มัลย์ สมรรถบุตร (2538)

3.12 การศึกษามหาเวสสันดรชาดก ฉบับวัดแสนสุขาราม หลวงพระบาง
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดย พระมหาภิรมย์ คุ่มเพชร (2536)

3.13 การฟ้อนอีสาน โดย ยุทธศิลป์ จุฑาวิตร (2538)

4. การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ลงพื้นที่ ศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึก
บทสัมภาษณ์และสนทนากับกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ทางด้านวรรณกรรมทาง
พระพุทธศาสนา มหาเวสสันดรชาดก โดยผู้สร้างสรรค์ได้สร้างเครื่องมือในการ
ดำเนินงานวิจัยโดยใช้ คำถามแบ่งกลุ่มสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ดังนี้

4.1 พระครูพิพัฒน์วิทยาคม (เจ้าคณะอำเภอหนองวัวซอ ธรรมยุตและเจ้า
อาวาสวัดโนนสว่าง) วัดโนนสว่าง อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ในหัวข้อ
ความสำคัญของ “มหาเวสสันดรชาดก” ที่มีความสำคัญต่อชาวพุทธ และอานิสงส์ของ
การบูชากัณฑ์ต่างๆ โดยเฉพาะ “กัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์”

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา ดวงแพง (อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
เพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี) ใน
หัวข้อ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก บทบาทและความสำคัญของพระนางมัทรีในร่าย
ยาวมหาเวสสันดรชาดก

4.3 รองศาสตราจารย์พจน์มัลย์ สมรรถบุตร (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี) ในหัวข้อ การสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ แนวคิดการสร้างสรรคการแสดง และแนวคิดการประดิษฐ์ท่ารำ

4.4 นายเจษฎา จำปานิธิ (ผู้ประพันธ์บทร้อง) บ้านหินลาด ตำบลโนนทอง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในหัวข้อ แนวคิดและแรงบันดาลใจในการประพันธ์บทร้อง

4.5 นายภูไนย ดิเรกศิลป์ (อาจารย์พิเศษประจำแขนงวิชาดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ในหัวข้อ เสียงและดนตรีประกอบการแสดงลายดนตรีพื้นบ้านสร้างสรรค์ การออกแบบจังหวะและทำนองเพลง

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากการศึกษามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ ผู้สร้างสรรค์ได้มุ่งศึกษา ตอน พระนางผุสดีประทานเครื่องเอ้ ซึ่งในตอนนี้ได้กล่าวถึงพระนางผุสดีทรงสั่งเหล่าข้าบริวารสร้งน้ำให้แก่พระนางมัทรี พร้อมประทานพระภูษาและเครื่องเอ้แก่พระนางมัทรี ได้แต่งองค์ให้สมแก่ฐานันดรศักดิ์ เหล่าข้าบริวารต่างพากันเป็นยอสรรเสริญในความงามของพระนางมัทรี ก่อนเสด็จนิวัตสู่สี่พันคร ซึ่งแสดงถึงความละเอียดอ่อนในทุกอิริยาบถของอิสตรี มาประดิษฐ์เป็นท่ารำนานาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลทั้งหมดมานำเสนอ ในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้าน ดังนี้

1. การคัดเลือกนักแสดงผู้สร้างสรรค์ได้คัดเลือกผู้ที่จะถ่ายทอดกระบวนการท่ารำต่างๆ จากผู้ที่มีพื้นฐานการเรียนศิลปะการแต่งเป็นอันดับแรกเพราะจะช่วยให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการท่ารำได้ดี และมีท่วงท่าที่สวยงามตามแบบฉบับของศิลปะการแสดง โดยได้นักแสดงเป็นนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงจำนวน 21 คน ได้แก่ นักแสดงชาย 7 คน และนักแสดงหญิง 14 คน ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ดูการแสดงพื้นฐานนาฏศิลป์ เช่น ในการรำจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์เป็น

หลัก มีไหวพริบดี ต่อมาคือการสังเกตบุคลิกภาพ หน้าตา สัดส่วน คือ เป็นบุคคลที่มีใบหน้าที่สวยงามกลมฉิวพรรณดี และสิ่งสำคัญคือความขยันหมั่นเพียรต่อการฝึกซ้อม และมีความตรงต่อเวลา ฝึกซ้อมทุกวันหลังเลิกเรียน 12 สัปดาห์ก่อนขึ้นแสดงจริง

2. เครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้แนวคิดสร้างสรรค์การแต่งกายจากการแต่งกายของชาวอีสานและจากภาพวาดหรือ “อุปแต้ม” ที่ปรากฏบนผนังอุโบสถหรือ “สิมอีสาน” มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบสร้างสรรค์ ประกอบกับจินตนาการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยให้สวยงามแก่ผู้สวมใส่และเหมาะสมกับการแสดงมากที่สุด โดยแต่งกาย ดังนี้

2.1 ชุดพระนางมัทรี (ตัวเอกคนที่ 1) การแต่งกายสวมใส่ผ้าพันอกสีขาว งาม้าง ผ้าถุงสีขาวทองแบบอีสาน จอนหู เข็มขัด หัวเข็มขัด และสังวาลย์ เพื่อความสวยงาม

รูปที่ 1 ชุดพระนางมัทรี (ตัวเอกคนที่ 1) (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

2.2 ชุดพระนางมัทรี (ตัวเอกคนที่ 2) การแต่งกายสวมใส่ผ้าพันอกสีขาว งาม้าง ผ้าถุงสีชมพูทองแบบอีสาน สไบสีทอง สไบสีชมพู กำไลข้อมือ กำไลต้นแขน แหวน สังวาลย์ สร้อย เข็มขัด หัวเข็มขัด ยอดแบบอีสาน จอนหู กระบังหน้า และดอกไม้ทัด เพื่อความสวยงามของการแสดง

รูปที่ 2 ชุดพระนางมัทรี (ตัวเอกคนที่ 2) (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

2.3 ชุดนางระบำ การแต่งกายสวมใส่ผ้าพันอกสีขาว ผ้าถุงสีม่วงเข้ม สไบม่วง กำไลข้อมือ สักวาลย์ สร้อย เข็มขัด และต่างหู เพื่อความสวยงามของการแสดง

รูปที่ 3 ชุดนางระบำ (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

2.4 นักแสดงชาย (คนแบกเสลี่ยง) การแต่งกายสวมใส่ผ้าเตี่ยวสีน้ำเงิน และผ้าผูกเอวสีส้ม เพื่อความสวยงามของการแสดง

รูปที่ 4 นักแสดงชาย (คนแบกเสลี่ยง) (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

2.5 นักแสดงชาย (ถือฉัตร) การแต่งกายสวมใส่ผ้าเตี่ยวสีน้ำตาล,สวมเสื้อ
กรมท่า, ผ้าผูกเอวสีขาว และผ้าผูกเอวสีส้ม เพื่อความสวยงามของการแสดง

รูปที่ 5 นักแสดงชาย (ถือฉัตร) (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

2.6 นักแสดงชาย (ถือสัปทน) การแต่งกายสวมใส่ผ้าเตี่ยวสีน้ำตาล สวม
เสื้อกรมท่า ผ้าผูกเอวสีขาว และผ้าผูกเอวสีม่วงเพื่อความสวยงามของการแสดง

รูปที่ 6 นักแสดงชาย (ถือสัปทน) (ที่มา: ผู้สร้างสรรค์, 2565)

3. เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงดนตรีพื้นบ้านมีจังหวะดนตรีที่เริ่มจากช้าไปจนถึงจังหวะเร็ว รูปแบบการแสดงสื่อให้เห็นพระนางมุสดีประทานเครื่องเอ้แก่พระนางมัทรีเพื่อแต่งงานค์ พร้อมสร่งน้ำให้แก่พระนางมัทรี การพรรณนาความงามของเครื่องเอ้และความงามของพระนางมัทรี การเียนยอสรรเสริญพระนางมัทรี ก่อนที่จะเสด็จนิวัตเข้าสู่สี่พันคร ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดนี้ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยมีจังหวะดนตรีที่เริ่มจากช้าไปจนถึงจังหวะเร็ว รูปแบบการแสดงสื่อให้เห็นพระนางมุสดีประทานเครื่องเอ้แก่พระนางมัทรีเพื่อแต่งงานค์ พร้อมสร่งน้ำให้แก่พระนางมัทรี การพรรณนาความงามของเครื่องเอ้ และความงามของพระนางมัทรี การเียนยอสรรเสริญพระนางมัทรี ก่อนเสด็จนิวัตเข้าสู่สี่พันคร โดยมีเนื้อร้องดังนี้

ขับจิม เกริ่นถึงพระนางมุสดีประทานเครื่องเอ้แก่พระนางมัทรี

โอ้ได้ ไสงามๆเด้อ	โอ้น้อมทรีนางสิต้นดั่ง	เข้าสู่เมืองสี่พิ
ฝ่ายพระนางมุสดี		ได้เหล่าทานเครื่องเอ้
แม่นว่ามีสัพเพหลายล้น		ยลละแยงแล้วชมชื่น
คิ่นคิ่นเสียงสร่งน้ำ		ฉวีวรรณผ่องใสวรกาหายฮ้อน
โอ้น้อบรवारมาโฮมท่อน		เอ้เครื่องทองของตบแต่ง
แยงละแยงงามล้วน		หลั่นลั่นแม่นโสภา ท่านเอ้ย

ทางแปลง ความงามพระนางมัทรีและเครื่องเอ้

งาม งามล้วนนวนลนาถรีศรี	นารีแก้วว่าแววล้าสิ้นไผ
สวมเครื่องเอ้เครื่องประดับอำไพ	มาบงงามวิไลสไปผ้างามแสน
โองคำคาคดกระจอนเข้าทักหู	งามเพียงพู่บัวคำเจ้าใส่แขน
ผิวพรรณผ่องปานบัวบานเมืองแมน	ทรงโสมสีจั้งแนนแก่นแก้วปฐพี
เกศไ้เกียงเพียงปีกแมงพู่	ดูคิ้วคางว้างามดั่งคันสร
ตาดำเลศฮิมปากแดงอ่อนอ่อน	นี่ละนวลอรชรสมรนาถสตรี
มัทรีราชนองงค์นาถอุดม	คนชมชื่นผืนฟ้ากะบ่ปาน
จบจั้งแจ้งแสงจันทร์สว่าง	รัศมีนวลนางไหลเป็นทางสุดป่อง

แขกขาว การแซ่ซ้องสรรเสริญพระนางมัทรี

ข้าบริวารมาโหมกันฮั้วขวัญมัทรี เถิงถูกข้งามละว่ายามดี ณ เมืองสีพีพารา
 พสกนิกรท่อนมาละยอมือน้อมวันทา ละโปรยมาลาระฮ่วมเฮ้า
 เอาขวัญมัทรีภักดีสรรเสริญ ยินเสียงแซวแซวยอเียนของจงเจริญนางราชมัทรี
 คั่นเมืองสีพีนคร เป็นเอกบรรองค์มเหสี
 ดังเหล่าเทวาเทวี่มาโหมกันซ้องสดุดี พระนางมัทรีคั่นเมือง
 หละจั้งว่าไสเอื้องเอื้องหละเหลือืองอร่ามสีทอง ละว่านางพื่อนมาแอ่นระบำ
 เอาขวัญมัทรีดนตรีพร้อมพรว้า นางฟ้าเทวามาหล่าส่งนางมัทรีสู่เมืองนคร
 สรรเสริญเียนยอมมัทรี เอกมเหสีสีพีนคร

4. รายละเอียดการแสดง แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- ช่วงที่ 1 พระนางผุสดีประทานเครื่องเอ้แก่พระนางมัทรีเพื่อแต่งองค์พร้อม
 สรงน้ำให้แก่พระนางมัทรี ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์ท่า 24 ท่า 2 แฉ
- ช่วงที่ 2 การพรรณนาความงามของเครื่องเอ้ และความงามของพระนาง
 มัทรีผู้วิจัยได้ประดิษฐ์ท่า 38 ท่า 2 แฉ
- ช่วงที่ 3 การเียนยอสรรเสริญพระนางมัทรี ก่อนเสด็จนิวัตเข้าสู่สีพีนคร
 ผู้สร้างสรรค์ได้ประดิษฐ์ท่า 25 ท่า 2 แฉ

การแสดงมีแม่ท่าและกระบวนท่าทั้งหมด 87 ท่า 6 แฉว ใช้รูปแบบหน้ากระดาน แฉวสับหว่าง แฉวเฉียง กำหนดทิศทาง 4 ทิศทางตามรูปแบบของเวที ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ชุด เอื้องค่อนงนาถราชัมพรี ที่สร้างความแปลกใหม่ ให้กับผู้ชมและทรงคุณค่าต่องานศิลปะการแสดงในโอกาสต่อไป

รูปที่ 7 การแสดงชุด เอื้องค่อนงนาถราชัมพรี (ที่มา: คณะผู้สร้างสรรค์, 2565)

รูปที่ 8 การแสดงชุด เอื้องค่อนงนาถราชัมพรี (ที่มา: คณะผู้สร้างสรรค์, 2565)

รูปที่ 9 การแสดงชุด เอื้องค่อนงนาถราชัมพรี (ที่มา: คณะผู้สร้างสรรค์, 2565)

5. ท่ารำ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการประดิษฐ์ท่ารำเพื่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์จะต้องมีกระบวนการในการประดิษฐ์อย่างเป็นขั้นตอน เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำเสนอผลงานในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงต้องมีแนวคิดเกี่ยวกับการฟ้อนอีสาน เพื่อนำมาประดิษฐ์ท่ารำชาวอีสานที่กำลังพัฒนาให้มีมาตรฐานหรือสร้างระบบแม่ท่าต่าง ๆ ขึ้นตามแม่บทอีสานตามการรำแม่บทของไทย การฟ้อนอีสานที่มีลักษณะเด่นตามแนวคิดของศิลปินอีสาน โดยนักนาฏยประดิษฐ์สำคัญอีกท่านหนึ่งในวงการนาฏศิลป์อีสาน คือ หมอลำฉวีวรรณ ดำเนิน (ฉวีวรรณ พันธุ) ศิลปินแห่งชาติปี พ.ศ.2536 สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) มีลักษณะท่าทางการฟ้อนเป็นการฟ้อนประกอบการรำ ซึ่งอ้างอิงตาม พีรพงศ์ เสนไสย (2547: 70) ที่ได้สรุปลักษณะเด่นของการฟ้อนไว้ดังนี้

- ลักษณะมือ

- (1) การจับนิ้ว หัวแม่มือและนิ้วชี้ไม่จรดกันแบบนาฏศิลป์
- (2) การพนมมือหรือการกระดิกนิ้ว นิยมกระดิกนิ้วไปมาตลอดเป็นส่วนใหญ่ในขณะที่ฟ้อน
- (3) การยกมือ ไม่จำกัดตายตัวว่ายกมือระดับไหนแน่นอน ถึงแม้จะเป็นท่าเดียวกัน
- (4) มีการม้วนมือทั้ง 2 ในลักษณะหมุนมือพันกัน
- (5) การกำมือ เป็นการกำมือแบบหลวมๆ
- (6) การปิดป้อง มีการใช้มือในลักษณะปิดป้องอวัยวะเพศทั้งส่วนบนและส่วนล่างในท่าฟ้อนเกี่ยว

- ลักษณะเท้า

- (1) การเขย่งเท้า มีการเขย่งเท้าโดยใช้ปลายเท้าใดข้างหนึ่งแตะพื้นแล้วก้าวเดินในลักษณะเขย่ง
- (2) การก้าวไขว้ นิยมก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งไขว้หน้า และเปิดส้นเท้าหลัง

- ลักษณะลำตัว

- (1) มีการขย่มตัวและเข้าให้เข้ากับจังหวะ ทั้งในลักษณะยืนอยู่กับที่และก้าวเดินในขณะที่ฟ้อน
- (2) การเอนตัวไม่นิยมยืดตัวลำตัวตั้งตรงเต็มที่ แต่มีการเอนตัวไปด้านหลังหรือน้อมตัวไปหน้า

- การเคลื่อนไหว

- (1) ส่วนใหญ่มีเคลื่อนไหวตลอดเวลาในขณะที่ฟ้อน ไม่ทำท่านิ่งหรือท่าทำค้างเหมือนท่ารำของนาฏศิลป์ในบางท่า
- (2) มีการเคลื่อนไหวท่าโดยการก้าวเท้าไปทั้งด้านหน้า ด้านหลัง ด้านหลังสลับกันไป หรืออาจจะทำท่าฟ้อนอยู่กับที่บางครั้ง ทั้งนี้ไม่จำกัดตายตัว แล้วแต่หมอลำจะเคลื่อนไหวตามอารมณ์และความรู้สึกในการฟ้อนของตนเป็นไปตามธรรมชาติ
- (3) ท่าฟ้อนจะมีการถอยหนี หลบหลีก และปกป้องให้พ้นจากการฉวยโอกาสสวนลามของฝ่ายชาย

อภิปรายผลการศึกษา

ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงนาถราชมัทรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์ที่ 13 นครกัณฑ์ ตอน นางผุสดีประทานผ้าและเครื่องตกแต่ง (เอ้) โดยนำมาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการประดิษฐ์ท่ารำเพื่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์จะต้องมีกระบวนการในการประดิษฐ์อย่างเป็นขั้นตอน เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำเสนอผลงานในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงต้องมีแนวคิดเกี่ยวกับการฟ้อนอีสาน เพื่อนำมาประดิษฐ์ท่ารำชาวอีสานที่กำลังพัฒนาให้มีมาตรฐานหรือสร้างระบบแม่ท่าต่างๆ ขึ้นตามแม่บทอีสานตามการรำแม่บทของไทย การฟ้อนอีสานที่มีลักษณะเด่นคือ การจับนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ไม่จรดกันการพรมนิ้ว การม้วนมือ ผู้ฟ้อนจะวาดลวดลายพิเศษเฉพาะตัวเมื่อมีโอกาสโดยปกติแล้วผู้สร้างสรรค์ผลงานมีวิถีทางในการออกแบบท่ารำแตกต่างกันไป จะสามารถประดิษฐ์ได้ช้าหรือเร็วขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้เคยปฏิบัติ อีกทั้งยังต้อง

อาศัยแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ได้เห็นผสมผสานกับจินตนาการของตนเองจนกลายเป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการศึกษาในผลงานสร้างสรรค์ของ สุพัตรา ฤทธิ์จันดี และ สุชานาถ พลโท (2561) ชื่อชุดการแสดง “มัทรีเดินดง” ซึ่งเป็นการแสดงที่พระนางมัทรีเสด็จออกจากอาศรมไปหาผลไม้ในป่าไปเจอเหตุการณ์ร้ายพายุใหญ่มีดครีมีไปทั่วป่า พระนางมัทรีกลับจากการหาผลไม้ระหว่างทางมีเทวดาเนรมิตรแปลงกายเป็นราชสีห์และเสือโคร่งขวางทางไว้และเมื่อกลับมาถึงไม่เห็นสองกุมารก็แปลงพระทัยจึงทูลถามพระเวสสันดร และออกตามหาสองกุมารทั้งคืนแต่ไม่พบ เมื่อนางกลับมาถึงพระเวสสันดรจึงบอกความจริงว่าได้ถูกลูกให้กับชุกไปแล้วนางเสียใจอย่างมาก แต่พระนางมัทรีก็ได้ทรงอนุโมทนาต่อบุตรหลานครั้งนี้ อาณิสสของทานครั้งนี้ เมื่อเกิดในโลกหน้าจะเป็นผู้มั่งคั่งสมบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สมบัติ มีอายุยืน รูปโฉมงามและมีแต่ความสุข

อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบจากการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ได้ศึกษาการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานให้เข้าใจในเนื้อหาพบว่า จะต้องศึกษาประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านให้ชัดเจน โดยจะต้องศึกษาร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและการประดิษฐ์ท่ารำจะต้องเรียนแบบลักษณะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์โดยใช้เอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นตัวที่ใช้ศึกษาเพื่อนำมาเป็นแนวคิดและการประดิษฐ์ท่ารำ ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงได้ศึกษารูปแบบการแสดงของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้ในการแสดงไม่ว่าจะเป็นการแปรแถวและแนวคิดที่ใช้ประดิษฐ์แล้วนำเอาข้อมูลที่ศึกษามาเรียบเรียงจัดทำเป็นรูปเล่มศิลปะนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “เอื้องค่อนงาฉัตรมัทรี” ผู้สร้างสรรค์มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สามารถนำผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ไปต่อยอดเป็นการแสดงในรูปแบบอื่นทั้งในส่วนที่เป็นเครื่องแต่งกาย บทเพลง และท่ารำ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสอื่นๆ ได้

2. ควรมีการนำเรื่องราวจากวรรณกรรมเรื่องพระเวสสันดรชาดกในตอนอื่นๆ ที่มีความน่าสนใจ ไปศึกษาและสร้างเป็นผลงานสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการสังสมองค์ความรู้ในวงกว้างต่อไป

3. สามารถปรับใช้กระบวนการศึกษานี้ไปประยุกต์กับผลงานสร้างสรรค์อื่นๆ ที่มีแรงบันดาลใจมาจากวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อให้เกิดเป็นผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่มีความถูกต้องและเป็นประโยชน์กับวงการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ทั้งทางด้านเนื้อหาและองค์ประกอบการแสดง

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศร. (2551). *ดนตรีลาวเดิม: ยุคจินตนาการใหม่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986*.

ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัยนะ ปิ่นเงิน, เสน่ห์ ญาณเมธี, เทพประวิณ จันทร์แรง และ พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์.

(2559). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักจริยธรรมในทศชาติชาดกวรรณกรรมลายลักษณ์ฉบับล้านนา*. เชียงใหม่: ภาควิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.

ณัฐพล ตันมิ่ง. (2551). *นาฏศิลป์หลวงพระบาง รำนางแก้ว*. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2565 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/213349>

บุญวดี มนตรีกุล ณ อยุธยา. (2559). บทบาทสตรี: ในมุมมองความยุติธรรมในสังคมไทย. *วารสารการบริหารการปกครอง*, 5(2), 23-37.

ปิ่นเกศ วัชรปาด. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา “นาฏศิลป์พื้นเมือง”*.

อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2538). *แนวคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิง*. อุดรธานี: ภาควิชา นาฏศิลป์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี.

- พระมหาภิรมย์ คุ่มเพชร. (2536). *การศึกษามหาเวสสันดรชาดก ฉบับวัดแสนสุขาราม หลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000000251
- พิรพงศ์ เสนไสย. (2546). *นาฏยประดิษฐ์*. มหาสารคาม: สาขานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2547). *สายธารแห่งการฟ้อนอีสาน*. มหาสารคาม: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธศิลป์ จุฑาวิตร. (2538). *การฟ้อนอีสาน* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (ThaiThesis).
- ยุพิน เข้มมุกด์. (2549). *ผ้า เครื่องประดับ และความงามของนางมัทรี ฉบับ 60 ปี เฉลิมฉัตรกษัตรา 80 พรรษา กาลมงคล*. เชียงใหม่: สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิชุดา พรายยงค์. (2564). พระนางมัทรี : วิเคราะห์ตัวละครในร่ายยาวมหาเวสสันดรกัณฑ์มัทรี. *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(1), 45-55.
- สุพัตรา ฤทธิ์จันดี และ สุชานาถ พลโท. (2561). *มัทรีเดินดง* [ศิลปะนิพนธ์ศิลปะบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี]. เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์.

การสัมภาษณ์ (บุคคลานุกรม)

- พระครูพิพัฒน์วิทยาคม. (2565, 8 มีนาคม). เจ้าคณะอำเภอหนองวัวซอ (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดโนนสว่าง อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี. *สัมภาษณ์*.
- จินตนา ดั่งแพง. (2565, 10 มีนาคม). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. *สัมภาษณ์*.

ภูวนัย ดิเรกศิลป์. (2565, 12 มีนาคม). อาจารย์พิเศษประจำแขนง วิชาดนตรีพื้นเมือง
คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *สัมภาษณ์*.

เจษฎา จำปานิล. (2565, 15 มีนาคม). ผู้ประพันธ์บทร้อง บ้านหินลาด ตำบลโนนทอง
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. *สัมภาษณ์*.

พจน์มัลย์ สมมรรคบุตร. (2565, 16 มีนาคม). รองศาสตราจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้าน
นาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. *สัมภาษณ์*.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
FACTORS AFFECTING TO DECISIONS-MAKING IN
MONEY-SAVING OF RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS

รุ่งนภา สรวงษ์^{1,*} และ สุชาติ เหล่าปรีดา²
Rungnapha Sorawong^{1,*} and Suchart Laopreedat²

(Received: 10 Apr., 2024; Revised: 30 May., 2024; Accepted: 31 May., 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจาก 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวแปร (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ และความถี่ในการออมเงิน ไม่มีผลต่อ

¹ นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (Visionary Leaders) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Master's Degree Student, Master of Business Administration Program (Visionary Leaders), Ramkhamhaeng University

² รองศาสตราจารย์, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² Associate Professor, Master of Business Administration Program, Ramkhamhaeng University

* Corresponding author. E-mail: 6514992063@rumail.ru.ac.th.

ตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในขณะที่สังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยเฉพาะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และด้านกายภาพ (Physical) ส่งผลต่อการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ข้อเสนอแนะคือ ผู้ให้บริการด้านการออมเงินควรออกแบบผลิตภัณฑ์ การตลาด และสถานที่ เพื่อให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ให้มากขึ้น รวมถึงควรมีนโยบายหรือมาตรการที่เอื้อให้คนรุ่นใหม่เกิดการออมเงินและการวางแผนเพื่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต

คำสำคัญ: นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ, ปัจจัยส่วนบุคคล, ส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจ, การออมเงิน

Abstract

The objective of this research was to study the personal factors and marketing mix factors affecting the savings decision-making of Rajabhat University students. The sample group consisted of 400 students from 5 Rajabhat Universities: Chiang Mai Rajabhat University, Udon Thani Rajabhat University, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, and Songkhla Rajabhat University. The research instrument was a questionnaire, and the data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (F-test), and multiple linear regression analysis.

The study found that the personal factors of the sample group, including gender, age range, education level, family monthly income, occupation, and frequency of saving, did not affect the savings decision-

making of Rajabhat University students. However, the affiliation with Rajabhat University had a statistically significant effect on savings decision-making at the 0.05 level. Additionally, the marketing mix factors, particularly the product, promotion, and physical aspects, influenced the savings of the Rajabhat University student sample. The recommendation is that savings service providers should design products, marketing, and facilities that better suit the lifestyles of the younger generation. Additionally, there should be policies or measures that facilitate the younger generation to save and plan for their future financial security.

Keywords: Rajabhat University students, Personal Factors, Marketing mix, Decision-making, Money-saving

บทนำ

ภาพรวมภาวะการออมของประเทศไทย พบว่า ปริมาณการออมประชาชาติ เบื้องต้น (Gross Savings) ในปี 2022 อยู่ที่ 4.6 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 26.7 ต่อจีดีพีทรงตัวใกล้เคียงจากปีก่อนหน้า แต่ภาพรวมถือว่ายังคงต่ำกว่าระดับก่อนวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนไทยยังให้ความสำคัญกับการออมในระดับที่น้อยอยู่ จากการที่ภาวะการออมลดน้อยลงสืบเนื่องมาจากสถานการณ์โควิดที่พึ่งทุเลาลง แต่สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่ฟื้นตัวมากนักจึงทำให้การออมเงินเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากต้องนำเงินเก็บสำรองมาใช้จ่าย ซึ่งทำได้ในบางครัวเรือนที่สภาพคล่องทางการเงินยังดีอยู่ แต่สำหรับบางครัวเรือนที่ไม่มีสภาพคล่องทางการเงินอาจต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาใช้จ่ายเพื่อดำรงอยู่ต่อไปให้สามารถผ่านวิกฤตนี้ไปได้ ซึ่งสถานการณ์โควิดที่ผ่านมาถือว่าเป็นบทเรียนที่สำคัญที่ต้องตระหนักถึงการมีเงินออมสำรองสำหรับยามฉุกเฉินอย่างน้อย 6-12 เดือน เพื่อสามารถดำรงชีวิตในช่วงวิกฤตได้อย่างปลอดภัย ซึ่งการออมสำรองไว้ยามฉุกเฉินเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่วันหนึ่งอาจเจอสิ่งที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ แต่มีอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้

กันกับการออมยามฉุกเฉิน คือ การออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งเมื่อเริ่มช่วงวัยของชีวิต ตั้งแต่เด็กจนโต เมื่อเริ่มเข้าสู่การเรียนตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนจบมหาวิทยาลัย ถือว่าเป็นช่วงแห่งการเรียนรู้เพื่อไปสู่วัยทำงาน ซึ่งควรจะปลูกฝังการออมให้กับเด็กทุกช่วงวัยตั้งแต่เด็กเล็ก โดยผู้ปกครองก็เป็นส่วนสำคัญที่สามารถฝึกสอนเด็กให้ฝึกการออมเงินเป็นนิสัย และเมื่อเติบโตมาอีกระดับหนึ่งก็ฝึกการออมเพื่อลงทุนใน ชีวิตเพื่อให้ความรู้และความสามารถที่นำไปประกอบอาชีพตลอดจนสามารถหล่อหลอมประสบการณ์ได้อย่างดีแล้วก็สามารถเพิ่มรายได้ทำให้สามารถออมเงินในจำนวนที่มากขึ้น เป็นต้น ซึ่งการออมเงินก็จะมีหลากหลายให้เลือกไม่ว่าจะเป็นการออมเงินแบบฝากประจำ โดยมีระยะเวลาและดอกเบี้ยที่ได้รับจำกัด ซึ่งใน พ.ศ. 2567 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำอยู่ที่ระดับร้อยละ 2.00 - 2.90% ต่อปี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) ซึ่งการออมลักษณะนี้จะมีสภาพคล่องที่สูงเพราะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดกลับมาได้เร็วกว่าและความเสี่ยงไม่สูงมากนัก หรือจะเป็นการออมโดยซื้อพันธบัตรรัฐบาล ซื้อสลากออมสิน รวมไปถึงการออมในหุ้นออมในทองคำ ซึ่งมีสภาพคล่องในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ไวเช่นกันแต่ความเสี่ยงก็จะสูงตามไปด้วย ขึ้นอยู่กับว่าผู้ออมมีความรู้และความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงจากการออมดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้รวมถึงการซื้อประกันชีวิตก็นับว่าเป็นออมเงินอีกทางหนึ่ง

หากแต่ ณ ปัจจุบันการออมเงินในวัยรุ่นที่เป็นวัยเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรียังขาดการปลูกฝังให้รู้จักการออมมากนัก เพราะเป็นวัยที่ต้องลงทุนเกี่ยวกับการเรียนการศึกษาและมีค่าใช้จ่ายสำหรับที่พักอาศัยสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าไวไฟ ค่าหอพักในกรณีที่มาเช่าอยู่อาศัยเอง เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งที่พบได้บ้างกับนักศึกษา คือ การนำเงินในอนาคตมาใช้ เช่น การกู้ยืมเงินจากแหล่งต่างๆ หรือการสมัครบัตรเครดิตและใช้จ่ายจนไม่สามารถชำระได้ตามกำหนดเวลารวมถึงการกู้เงินนอกระบบซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสังคมในปัจจุบันที่เป็นสังคมบริโภคนิยม ใช้จ่ายเกินตัว เนื่องจากมีสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งมาพร้อมกับกระแสบริโภคนิยม (Consumerism) ที่คอยกระตุ้นให้เกิดผู้คนความต้องการอยากได้สินค้าหรือบริการนั้นๆ (จิตตกานต์ หลักอาริยะ และ พรพันธุ์ เขมคุณาศัย, 2563) ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่ทำให้เกิดการ

ตระหนักรู้ถึงความสำคัญต่อการออมเงินอาจส่งผลเสียต่อประเทศชาติได้ เนื่องจากนักศึกษาที่เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่วัยทำงานในอนาคตเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวเดินต่อไป จึงจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงการออมเงิน การมีวินัยการออมและไม่ฟุ่มเฟือยใช้จ่ายเกินตัว

ดังนั้นปัจจัยที่จะส่งผลต่อการออมเงินของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากที่จะขับเคลื่อนประเทศให้เกิดการพัฒนา งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่จะส่งผลต่อการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการศึกษาวิจัยงานชิ้นนี้ โดยจะทำการศึกษาว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีความสนใจในการออมเงินในรูปแบบใดบ้างเป็นการออมเพื่อยามฉุกเฉิน ออมเพื่อการศึกษาต่อ ออมเพื่อความมั่นคงของครอบครัวและออมเพื่อวัยเกษียณในอนาคต ด้วยความหวังว่านักศึกษาที่จะก้าวต่อไปเป็นผู้ใหญ่วัยทำงานเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการออมเงินที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในอนาคต เพราะนักศึกษาวันนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่จะมาพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

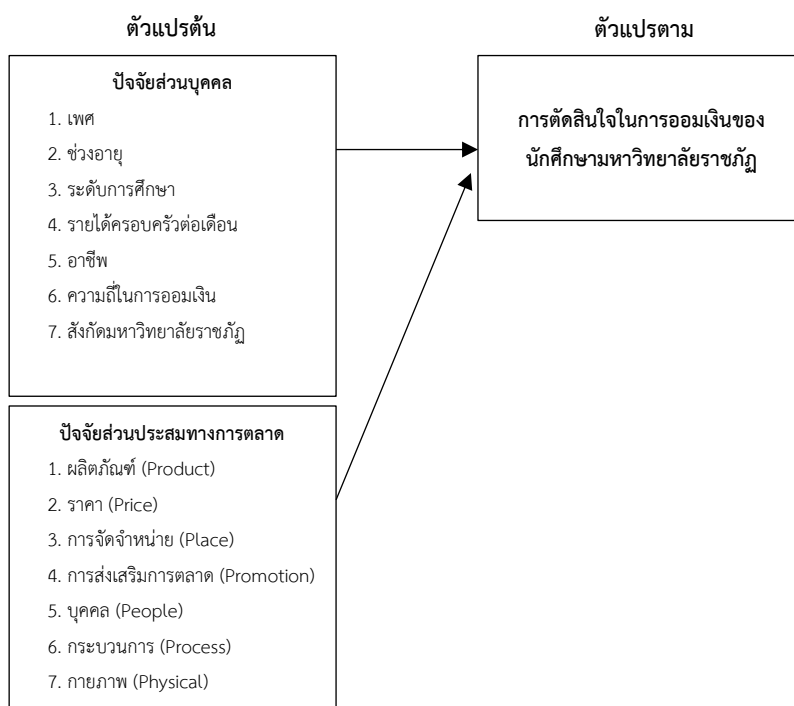
สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจออมเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีกรอบแนวคิดที่อาศัยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (7P) ของคอตเลอร์ (Kotler, 2004) และการวิเคราะห์เพื่อกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุดที่มีกรอบแนวคิดเป็นทฤษฎีการตัดสินใจของเบอร์ตันและธาเกอร์ (Burton and Thakur, 2016) ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยครั้งนี้กำหนดประชากรคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 5 แห่ง ที่กระจายตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ลงทะเบียนในระบบของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งหมด 69,369 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2566 ; มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2566 ; มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2566 ; มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2566 ; มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 5 แห่ง จำนวน 398 คน ได้จากการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่มีจำนวนจำกัดที่นับได้ (Finite population) ใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973 อ้างใน ยุทธ โกยวรรณ, 2548) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sampling random sampling) ในการแจกแบบสอบถาม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่เพื่องานวิจัยชิ้นนี้ต้องการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดและเพื่อความแม่นยำมากขึ้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (n = 400)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ละแห่ง	จำนวนนักศึกษา ทั้งหมด (N)	ร้อยละ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (n)
เชียงใหม่ (มรภ.ชม.)	16,579	23.90	96
อุดรธานี (มรภ.อด.)	17,044	24.57	98
อุบลราชธานี (มรภ.อบ.)	14,152	20.40	82
พระนครศรีอยุธยา (มรภ.อย.)	8,540	12.31	49
สงขลา (มรภ.สข.)	13,054	18.82	75
รวม	69,369	100.00	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ นักศึกษาสนใจออมเงินในรูปแบบใด ความถี่ในการออมเงิน และสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2 ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

2.3 ส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.4 ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการดังนี้

3.1 การศึกษาทฤษฎีและแนวทางจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบคิด วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐาน และนำมาเป็นโครงสร้างของแบบสอบถามทั้งปลายเปิดและปลายปิด

3.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.90

3.3 นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าเท่ากับ 0.94

3.4 กระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจริง โดยใช้ช่องทางออนไลน์ (Google Form) เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้แบบสอบถามส่งคืนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) อธิบายถึงความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวแปร t-test ตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA: F-test และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างส่วน

ประสมทางการตลาดของกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกับการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถจำแนกได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 227 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 มีช่วงอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 20-21 ปี 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ไม่เกิน 20,000 บาท 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา ทำอาชีพอิสระ (Freelance) 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 ส่วนใหญ่สนใจในการออมเงินแบบฝากออมทรัพย์มากที่สุด จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 มีความถี่ในการออมเงินส่วนใหญ่คือ เมื่อมีโอกาสนี้ จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมา เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 โดยผลการศึกษการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในการออมเงินของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = 400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t /F	Sig.
เพศ	-1.825	0.620
ช่วงอายุ	0.50	0.736
ระดับการศึกษา	1.11	0.352
รายได้ครอบครัวต่อเดือน	0.23	0.873
อาชีพ	0.13	0.944
ความถี่ในการออมเงิน	0.79	0.560
สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ	3.970	0.004*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ และความถี่ในการออมเงิน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลเรื่อง สังกัดมหาวิทยาลัย กลับพบว่ามี ความแตกต่างกัน ในภาพรวมมีค่า Sig. เท่ากับ 0.004 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ 0.05 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD มีรายละเอียดดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง	$\bar{X}$	(1) มรภ.ชม. 4.29	(2) มรภ.อด. 4.29	(3) มรภ.อบ. 4.03	(4) มรภ.อย. 4.34	(5) มรภ.สข. 4.13
(1) มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ (มรภ.ชม.)	4.29	-	0.085	-0.198*	0.081	0.172
(2) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (มรภ.อด.)	4.29		-	-0.280*	0.004	-0.254*
(3) มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี (มรภ.อบ.)	4.03			-	-0.284*	0.262
(4) มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา (มรภ.อย.)	4.34				-	-0.258*
(5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (มรภ.สข.)	4.13					-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง สามารถสรุปได้ว่านักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยมีการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมองว่าจากความหลากหลายของแต่ละมหาวิทยาลัยที่มาจากทั่วภูมิภาคในประเทศไทยนั้น มีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ข้างต้นแตกต่างกัน ซึ่งพบมหาวิทยาลัยที่ค่า Sig. มากที่สุดคือ คู่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีค่า Sig. เท่ากับ -0.284 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หมายความว่า ลักษณะทางภูมิภาคของทั้ง 2 มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ต่างภูมิภาคกัน จึงมีแนวคิดการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน รองลงมา คือ คู่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีค่า Sig. เท่ากับ -0.280 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ 0.05 ถึงแม้ทั้งสองมหาวิทยาลัยจะอยู่ภูมิภาคเดียวกัน แต่จังหวัดอุดรธานีเป็นเมืองเศรษฐกิจในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในขณะที่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นหัวเมืองใหญ่อยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ความคิดเห็นจึงแตกต่างกัน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีค่า Sig. เท่ากับ -0.258 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หมายความว่า มหาวิทยาลัยทั้งสองอยู่ต่างภูมิภาคกันทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีค่า Sig. เท่ากับ -0.254 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หมายความว่า มหาวิทยาลัยทั้งสองอยู่ต่างภูมิภาคกันทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีค่า Sig. เท่ากับ -0.198 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หมายความว่า มหาวิทยาลัยทั้งสองอยู่ต่างภูมิภาคกันทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในภาพรวมต่อการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับคะแนนเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P) ($n = 400$)

ภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P	$\bar{X}$	S.D.	แปลผลระดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.31	0.65	มากที่สุด
2. ด้านราคา (Price)	4.20	0.64	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.39	0.59	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.19	0.70	มาก
5. ด้านบุคคล (People)	4.25	0.68	มากที่สุด
6. ด้านกระบวนการ (Process)	4.26	0.66	มากที่สุด
7. ด้านกายภาพ (Physical)	4.29	0.66	มากที่สุด
รวม	4.27	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P ภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.65) ด้านกายภาพ (Physical) ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.66) ด้านกระบวนการ (Process) ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.66) ด้านบุคคล (People) ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.68) ด้านราคา (Price) ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.64) และน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.70)

การทดสอบสมมติฐานใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ โดยตัวแปรที่ใช้ทดสอบคือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และตัวแปรตาม คือการตัดสินใจออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างการตัดสินใจออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ตามภาพรวม

Model	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	110.298	7	15.757	154.347	.000 ^b
Residual	40.018	392	0.102		
Total	150.316	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงการถดถอยแบบพหุคูณระหว่างการตัดสินใจออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างการตัดสินใจออมเงินของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในรายด้าน

ตัวแปรทำนาย	Unstandardized		Standardized				
	B	Std. Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
(ค่าคงที่)	0.440	0.125		3.528	0		
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	0.192	0.041	0.204	4.646	0.000**	0.352	2.843
2. ด้านราคา (Price)	0.073	0.049	0.076	1.484	0.139	0.257	3.886
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	0.091	0.047	0.088	1.934	0.054	0.331	3.026
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	0.084	0.041	0.095	2.037	0.042*	0.314	3.181
5. ด้านบุคคล (People)	0.065	0.051	0.072	1.26	0.208	0.210	4.755
6. ด้านกระบวนการ (Process)	0.071	0.06	0.076	1.178	0.239	0.163	6.146
7. ด้านกายภาพ (Physical)	0.314	0.064	0.338	4.907	0.000***	0.143	6.973
R = .857a R ² = 0.734 Adj R ² = 0.729 F =154.346 Durbin-Watson = 2.084							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 6 เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ค่า VIF น้อยกว่า 10 จึงไม่เกิดปัญหาการมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัวแปร (Multicollinearity).และเมื่อแทนค่าในสมการ Y จะพบว่า

$$Y = 0.440 + 0.192X_1 + 0.084X_4 + 0.314X_7$$

จากสมการที่ Y สรุปได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรวม สามารถทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์การตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้เท่ากับร้อยละ 73 โดยสังเกตได้จากค่า R^2 ที่ 0.73 และมีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า มีปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดอย่างน้อย 1 ด้าน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่ง

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาค่า Sig. พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย X_1 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) X_4 ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และ X_7 ด้านกายภาพ (Physical) จึงเท่ากับว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 3 ด้านนั้น ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในขณะที่อีก 4 ด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านบุคคล (People) และ ด้านกระบวนการ (Process) ไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ และความรู้ในการออมเงิน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ในขณะที่สังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค กลับส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากพื้นฐานของบริบทสังคม วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละพื้นที่ที่ขัดเกลาหล่อหลอม รวมถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของแต่ละภูมิภาค ทำให้นักศึกษามีทัศนคติและแรงจูงใจต่อการตัดสินใจในการออมเงินที่แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องงานวิจัยของ สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออมและทัศนคติการออมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษามหาวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการออม คือ แรงจูงใจในการออม ทัศนคติการออม และสภาพแวดล้อม ดังนั้น บริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงส่งผลทัศนคติการออมเงินของนักศึกษาแต่ละแห่งมีการตัดสินใจออมเงินที่แตกต่างกัน

ตามไปด้วย นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ ความสนใจในการออม และความถี่ในการออมเงินที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจในการออมเงินไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการจำแนกตามมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยของ เหมือนฝัน โกมลย์ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่ากลุ่มคนวัยทำงานที่มีอายุต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 อาจเป็นเพราะการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษากับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่กำลังอยู่ในช่วงวัยเรียนในระดับปริญญาตรี จึงตัดสินใจออมเงินไม่แตกต่างกัน เมื่อเทียบกับกลุ่มวัยทำงานมาแล้วที่มีกำลังทรัพย์มากกว่าและความพร้อมในการออมเงินที่มากกับภาระส่วนตัวทำให้การออมเงินมีความแตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และด้านกายภาพ (Physical) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ด้านที่เหลือไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมิตา จำปาเต็ม และบุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒน์ชัย (2562) โดยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ มีอิทธิพลในการตัดสินใจออมเงินของ Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร และยังสอดคล้องงานวิจัยของ Kumnerdpetch. (2022) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของคน Gen Y ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการออมของคน Gen Y โดยรวมมีความสำคัญระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันการออมเงินมีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ ทำให้นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปมีทางเลือกในการออมเงินมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้ให้บริการด้านการออมเงินที่ต้องการมุ่งเป้าหมายไปยังคนรุ่นใหม่ ควรออกแบบผลิตภัณฑ์ สิทธิประโยชน์ การให้บริการความรู้ที่จำเป็น รวมถึงสถานที่ในการเข้าใช้บริการให้สะดวก เข้าถึงง่าย และเพิ่มแรงจูงใจ โดยอาจจะเป็นการผลักเข้าสู่แบบออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อให้เหมาะกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ให้มากขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจควรมีนโยบายส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมด้านการออม รวมถึงมีมาตรการในการช่วยเหลือครอบครัวและการพัฒนาเพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่ดีต่อการออมของคนรุ่นใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดหลักประกันและการวางแผนด้านการเงินในอนาคตที่ดีในกลุ่มนักศึกษาและคนรุ่นใหม่

1.3 สภาพแวดล้อมที่นักศึกษาอยู่อาศัย ครอบครัวและบุคคลรอบข้างของนักศึกษาก็มีอิทธิพลต่อการออมเงินของนักศึกษาในลักษณะตัวอย่างการออม ดังนั้นบุคคลเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนกำหนดต่อพฤติกรรมการออมเงินให้นักศึกษา

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านสภาพคล่องมีส่วนอย่างยิ่งต่อการเลือกรูปแบบการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาเลือกรูปแบบการออมเงินที่สามารถถอนเงินได้ทันทีเมื่อต้องการใช้เงิน ดังนั้น รูปแบบการออมเงินแบบออมทรัพย์จึงเหมาะสมกับการออมเงินของนักศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้ให้บริการฝากเงิน ควรจัดรูปแบบการออมเงินให้เหมาะสมกับนักศึกษา เช่น การยกเว้นค่าธรรมเนียม การรักษาความปลอดภัยในข้อมูลส่วนตัวและกับบัญชีเงินฝาก เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในด้านระเบียบวิธีวิจัย ควรมีการเพิ่มเติมวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและลงลึกถึงรายละเอียดได้ เช่น การสัมภาษณ์กลุ่ม การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นต้น โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษา

2.2 ควรมีการวิเคราะห์อัตราส่วนการบริโภคต่อการออมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ และการบริโภคด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการออมเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อที่จะได้ทราบถึงสาเหตุอันเป็นที่มาของทัศนคติและพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาอย่างรอบด้านมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่าย ได้แก่ ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตรวจสอบเครื่องมือ นักศึกษาผู้ตอบแบบถาม และคณาจารย์จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่ง ที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิตตกานต์ หลักอารียะ และ พรพันธุ์ เขมคุณาศัย. (2563). สังเคราะห์ทอ้งค์ความรู้เรื่อง “วัฒนธรรมบริโภคนิยม” จากงานวิจัยไทยในรอบ 22 ปี (พ.ศ. 2538-พ.ศ. 2560). *วารสารอินทนิลทักษิณสาร*, 15(1), 9-22.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *อัตราดอกเบี้ยนโยบาย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2567 จาก <https://www.bot.or.th/th/our-roles/monetary-policy/mpc-publication/policy-interest-rate.html>
- ปัทิตตา จำปาเต็ม และ บุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒนชัย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจออมเงินของ GEN Y ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(3), 259 – 276.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2566). จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีระจำไตรมาส 4/2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567 จาก <http://www.plan.cmru.ac.th/dataset/std.php>

- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (2566). จำนวนนักศึกษาปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567 จาก https://www.aru.ac.th/regis/?page=intro&subpage=intro_stat
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2566). รายงานจำนวนนักศึกษา ประจำภาคเรียนที่ 2/2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567 จาก <http://regis.skru.ac.th/RegisWebH5/informationPage-05.php>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2566). UDRU – จำนวนนักศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567 จาก https://portal7.udru.ac.th/web/info/info_student.php
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2566). ข้อมูลสถิตินักศึกษา ปีการศึกษา 2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567 จาก http://www.apr.ubru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=21:2013-11-26-08-48-23&catid=23:2013-11-26-08-44-45&Itemid=164
- เหมือนฝัน โกมลย์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2548). หลักการทำวิจัยและวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. (2566). รายงานติดตามภาวะเงินฝากและการออม เดือน มีนาคม 2567. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2567 จาก <https://www.gsbresearch.or.th/published-works/economic-and-business-research/12676/>
- สุดาร์ตน์ พิมลรัตนกานต์, นฤมล จิตรเอื้อ และ ชีระวัฒน์ จันทิก. (2560). ปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ,
8(2), 26 – 41.

Burton, G. and Thakur, M. (2016). *Management Today: Principles and Practice*. 9th edition. New Delhi : McGraw-Hill.

Kotler, P. (2004). *Marketing Management*. 11th edition. New Jersey: Pearson Education Inc.

Kumnerdpetch, K. (2022). Factors Affecting Savings of Gen Y in Bangkok. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 15(1), 113 – 136. doi : <https://doi.org/10.14456/jcdr-hs.2022.10>

การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยใช้แรงบันดาลใจจาก
ตำนานอุสาบาร์สู่การออกแบบชุดแต่งกาย
THE DESIGN BATIK PATTERN INSPIRA BY
USA-BAROS LEGEND FOR COSTUME DESIGN COLLECTION

ศิวเสก พรหมวัฒน์¹ และ กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์^{2,*}
Siwasek Promwatthana¹ and Kanittha Ruangwannasak^{2,*}

(Received: 7 Jan. 2024; Revised: 28 Feb. 2024; Accepted: 1 Apr. 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาด้านานอุสาบาร์เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลายผ้าบาติก 2) เพื่อออกแบบลวดลายผ้าบาติกจากการถอดแบบตำนานอุสาบาร์ 3) เพื่อออกแบบชุดแต่งกายลวดลายสไตล์สตรีท 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจชุดแต่งกายต้นแบบจากลวดลายของตำนานอุสาบาร์เทคนิคบาติก เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านตำนานอุสาบาร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าบาติกทั้งสิ้น จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวคิดในการออกแบบและแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบโดยนักท่องเที่ยวนับจำนวน 100 คน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ออกแบบผลิตภัณฑ์) สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Student, Bachelor of Fine Arts (Product Design) Product Design Program, Faculty of
Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ออกแบบผลิตภัณฑ์) สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² Assistant Dr., Bachelor of Fine Arts (Product Design) Product Design Program, Faculty of
Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: kanittha.ru@udru.ac.th

จากการวิจัยพบว่า 1) ตำนานอุสาบาร์สเป็นมุขปาฐะโคกนาฏกรรมตำนานความรักของหนุ่มสาวที่ไม่สมหวัง ที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี 2) การออกแบบลวดลายผ้าเทคนิคการเขียนผ้าบาติก จากตำนานอุสาบาร์ส สรุปได้ 6 ตอนสำคัญ คือ กำเนิดนางอุสา นางอุสาเล่นน้ำ เสี่ยงกระทงหงส์ ท้าวบาร์สควมม้า พบรักท้าวบาร์สกับนางอุสา และตอนแต่งงาน ลวดลายที่ใช้ในการสื่อสารมาจากลายภาพเขียนสียุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ภูพระบาท ได้แก่ ลายม้า ลายหงส์ ลายปลา รวมถึงลายชุดขัดต่าง ๆ แผนผังการเดินทาง ดอกบัว และหอนางอุสามาเป็นตัวเล่าเรื่องในรูปแบบงานพื้นที่แบบสไตร์สตรีท 3) ออกแบบชุดแต่งกาย จำนวน 6 ชุด ที่สื่อถึงตำนานอุสาบาร์สทั้ง 6 ตอน สำหรับสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี อายุระหว่าง 25-35 ปี 4) แบบประเมินความพึงพอใจด้านลวดลายตำนานอุสาบาร์สอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.62) การออกแบบ ชุดที่ 1 อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.49) การออกแบบชุดที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.96) การออกแบบชุดที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.54) การออกแบบชุดที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.51) การออกแบบชุดที่ 5 อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.51)

คำสำคัญ: ตำนานอุสาบาร์ส, ผ้าบาติก, ชุดแต่งกาย

Abstract

This research aimed to 1) study the legend of Usa- Baros as an inspiration for designing batik patterns, 2) design batik patterns based on the Usa-Baros legend, 3) design street-style clothing designs featuring these patterns, and 4) evaluate the satisfaction of a prototype clothing collection based on the Usa-Baros legend using batik techniques. Data was collected through interviews with three experts: one in the Usa-Baros legend, one in design, and one in batik production, to gather insights into the design

process and a satisfaction assessment from 100 tourists regarding the prototype.

From the research, it was found that 1) the legend of Usa-Baros was a tragic love story of young lovers who were unfulfilled, connected to the tourist site of Phu Pha Bat Historical Park in Udon Thani Province. 2) The design of batik fabric patterns based on the Usa-Baros legend could be summarized into six important episodes: the birth of Nang Usa, Nang Usa playing in the water, the swan boat ceremony, Tao Baras riding a horse, the love encounter between Tao Baras and Nang Usa, and the wedding. The patterns used for communication come from prehistoric painted designs at Phu Pha Bat, including horse patterns, swan patterns, fish patterns, as well as various scratch designs, travel maps, lotus flowers, and the story of Nang Usa told in a street-style painting format. 3) Six outfits were designed to represent the Usa-Baros legend in all six episodes for gentlemen and ladies aged 25-35 years. 4) The evaluation of satisfaction regarding the Usa-Baros legend patterns was at a very good level (average = 4.62). The design of outfit 1 was at a good level (average = 4.49), the design of outfit 2 was at a very good level (average = 4.96), the design of outfit 3 was at a very good level (average = 4.54), the design of outfit 4 was at a very good level (average = 4.51), the design of outfit 5 was at a good level (average = 4.46), and the suitability of the design for outfit 6 was at a very good level (average = 4.51).

Keywords: Usa-Baros Legend, Batik Painted Fabric, Costume

บทนำ

มรดกของจังหวัดอุดรธานีถือว่ามีตำนานเรื่องเล่าอยู่มากมายหลายเรื่อง แต่ที่โดดเด่นมากและเป็นเรื่องสำคัญที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีที่ทุกคนต้องรู้จักคือ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

มรดกโลกของจังหวัดอุดรธานีอีกแห่งหนึ่ง และยังมีตำนานที่กล่าวไว้มานานแสนนาน เป็นโศกนาฏกรรมตำนานความรักของหนุ่มสาวที่ไม่สมหวังเพราะถูกกีดกันคือ ตำนานอุสาบารส และถือว่าเป็นวรรณกรรมพื้นถิ่นอีสานที่ผู้คนพูดถึงเป็นอย่างมาก โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจนและสามารถสืบค้นได้ จึงได้หยิบยกมาให้ทุกคนได้รู้ถึงความเป็นมาของวรรณกรรมเรื่องนี้

อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาภูพาน ปรางค์ร่องรอยของกิจกรรมมนุษย์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ราว 2,000-3,000 ปี มีการพบภาพเขียนสีมากกว่า 30 แห่ง ชุมชนในพื้นที่ได้จินตนาการผูกเรื่องขึ้นเป็นตำนานพื้นบ้านเรื่องอุสาบารส ซึ่งในเนื้อเรื่องจะมีการกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ตามตำนานที่เล่าว่า ตำนานอุสาบารส นานมาแล้วมีเมืองหนึ่งชื่อว่าเมืองพานมีพระยาพานปกครองดูแล มีพระราชบุตรนามว่าท้าวพานนา และพระราชธิดานามว่านางสมัญญา วันหนึ่งพระยาพานได้เสด็จประพาสป่าได้พบกับนางอุสาซึ่งเป็นเด็กผู้หญิงหน้าตาน่าเอ็นดูจึงทรงขอนางอุสากับพระฤๅษีมาเลี้ยงเป็นลูก นางอุสาเติบโตเป็นสาวรุ่นมีความงดงามจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกแคว้น นางอุสาอยู่ที่หอคอยที่พระบิดาสั่งให้ ในครั้งนั้นนางอุสาได้ไปเล่นน้ำที่สระบัวกับนางสนม จึงได้ประดิษฐ์กระทงหงส์ขึ้นมาเพื่อเสี่ยงทายหาคู่ ท้าวบารสได้พบเห็นกระทงหงส์ของนางอุสาจึงได้ออกตามหาและได้พบกันกับนางอุสาจนกลายเป็นความสัมพันธ์ต่อกัน นางอุสากับท้าวบารสครองรักยาวนาน ในครั้งนั้นนางอุสาได้ไปอยู่กับท้าวบารสที่เมืองปะโค แต่ต้องตรอมใจตลอดเวลาเพราะถูกนางสนมของท้าวบารสกลั่นแกล้ง จึงตัดสินใจหนีกลับคืนเมืองพานบ้านเกิดของตน เมื่อกลับถึงเมืองพานนางอุสาล้มป่วยลงเพราะตรอมใจ ในที่สุดนางอุสาก็เข้าใจตาย (อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท, 2565)

ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกเกิดขึ้นจากการคิดค้นที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลานานเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ผ้าบาติกเกิดจากการทาลวดลายบนผืนผ้าด้วยเทียน ส่วนใดที่ลงเทียนบนผืนผ้าด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง อาทิ การทาเทียนด้วยพู่กันหรือแปรงการเขียนเทียน

เครื่องมือเขียนเทียน การพิมพ์เทียนด้วยบล็อกพิมพ์การชุบเทียนและวิธีอื่น ๆ แล้วนำผ้าไปทำการย้อมสี เขียนเทียน ระบายสี แด้มสี ชุบสี สีย้อมจะติดผืนผ้าเฉพาะบริเวณที่ไม่ได้ลงเทียนและบริเวณใดที่ได้ทำการลงเทียนไว้ส่วนนั้นจะไม่ติดสีย้อม ทำให้ผืนผ้าปรากฏลักษณะลวดลายต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีความสวยงาม (ธวัชชัย ทุมทอง. 2565) ลายเขียนสีนี้คล้ายคลึงกับลายภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ที่ภูพระบาท เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจผ้าบาติกโดยการนำแรงบันดาลใจจากวรรณกรรมพื้นถิ่นอีสานจังหวัดอุดรธานี ตำนานอุสาบารสมาวิเคราะห์ถอดแบบจากแรงบันดาลใจเพื่อให้เกิดเป็นลวดลายนำมาสู่การออกแบบลวดลายลงบนผ้าบาติก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการออกแบบชุดแต่งกายที่เน้นถึงความสวยงามและน่าสนใจ โดยการนำเอาตำนานอุสาบารสมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบเพื่อผลิตเป็นชิ้นงานออกมา โดยการดึงจุดเด่นของตัวละครและสถานที่ภาพเขียนสีต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปแบบของ คน สัตว์ สิ่งของ นำมาถอดรูปแบบและพัฒนาสู่การออกแบบชุดแต่งกาย การสร้างสรรค์ผลงานนี้เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสืบสานตำนานวรรณกรรมพื้นถิ่นของจังหวัดอุดรธานีมีประโยชน์ต่อชุมชนและเป็นการสืบสานวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องอุสาบารส และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทอันเป็นมรดกของโลกสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามุขปาฐะตำนานอุสาบารสมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลายผ้าบาติก
2. เพื่อออกแบบลวดลายผ้าบาติกจากการถอดแบบตำนานอุสาบารส
3. เพื่อออกแบบชุดแต่งกายลวดลายสไตล์สตรีท และประเมินความพึงพอใจชุดแต่งกายต้นแบบจากลวดลายของตำนานอุสาบารสเทคนิคบาติก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการออกแบบลวดลายผ้าบาติกจากตำนานวรรณกรรมพื้นถิ่นจังหวัดอุดรธานี ตำนานอุสาบารส มาประยุกต์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ข้อมูลในการออกแบบ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญมุขปาฐะในเรื่องตำนานอุสาบารส ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผ้าบาติก

1.2 กลุ่มผู้บริโภครวมได้แก่ กลุ่มผู้ที่มาเลือกซื้อหรือชมสินค้าและผู้สนใจผลิตภัณฑ์แฟชั่น ที่เข้าชมงานนิทรรศการที่ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวทางการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญมุขปาฐะในเรื่องตำนานอุสาบารสให้ข้อมูลสรุปเนื้อหามุขปาฐะ ตำนานอุสาบารส เนื้อเรื่องที่สำคัญสัมพันธ์กับลายก่อนประวัติศาสตร์และสถานที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท นำมาถอดลายลงบนชุดแต่งกาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่นให้ข้อมูลแนวทางการออกแบบชุดแต่งกายสไตล์สตรีท รวมถึงกรรมวิธีการตัดเย็บ และผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผ้าบาติก เพื่อเชื่อมโยงสู่ขั้นตอนและกรรมวิธีการผลิต แนวโน้มการออกแบบลวดลายผ้าบาติก โดยใช้การจดบันทึก และการบันทึกเสียง

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดแต่งกายต้นแบบจากการถอดแบบแรงบันดาลใจตำนานอุสาบารสมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับมุขปาฐะ ตำนานอุสาบารส แนวทางการออกแบบลวดลายผ้า และผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากการถอดแบบลวดลายตัวละครจาก

อุตสาหกรรมบนผ้าบาติก และวัสดุ กรรมวิธีการผลิตเพื่อนำมาวิเคราะห์ สร้างประเด็น
สัมภาษณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

3.2 สร้างเครื่องมือวิจัย และติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญมุขปาฐะใน
เรื่องตำนานอุสาบารส ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแฟชั่น และผู้เชี่ยวชาญด้านการทำ
ผ้าบาติก เพื่อขอสัมภาษณ์

3.3 สัมภาษณ์ตามกรอบประเด็นงานวิจัย โดยการจดบันทึก บันทึกเสียง
และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุปประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์โดย
กระบวนการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

3.4 ดำเนินการออกแบบลายผ้าในแบบ Pattern ชุดแต่งกายเพื่อเข้าสู่
กระบวนการผลิต และผลิตต้นแบบชุดแต่งกาย

3.5 จัดแสดงผลงานวิจัยที่ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้า
ชมผลงาน จำนวน 100 คน

3.6 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่
(Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในประเด็นข้อคำถามพื้นฐาน และวิเคราะห์
ข้อมูลผลการออกแบบโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

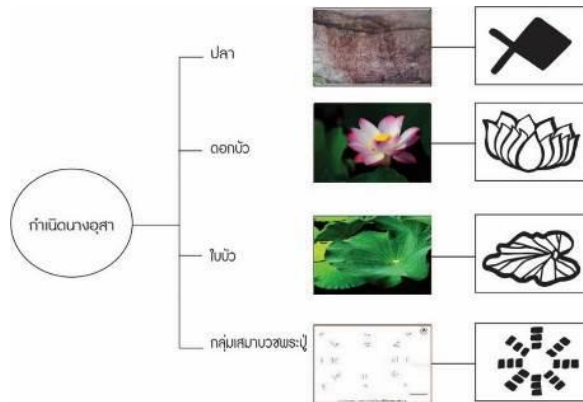
ผลการวิจัยขอสรุปตามประเด็นวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มุขปาฐะตำนานอุสาบารสสู่แนวคิดในการออกแบบ (Concept Idea)
พบว่า ตำนานอุสาบารสเป็นตำนานเรื่องเล่าของอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็น
เรื่องโศกนาฏกรรมความรักของนางอุสา และท้าวบารส ซึ่งเรื่องเล่านี้จะมีความสัมพันธ์
เชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ที่สามารถส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีได้ ตำนานอุสาบารส ผู้วิจัยได้คัดเลือกจุดเด่นของเนื้อเรื่อง
ที่สำคัญเพื่อเข้าถึงความเข้าใจในเนื้อเรื่องตำนานอุสาบารสของกลุ่มผู้บริโภคหรือ

นักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้สัมพันธ์กับการออกแบบชุดลวดลายสไตล์สตรีท 6 ชุด ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงตอนที่สื่อถึงตำนานอุสาบาร์ส 6 ตอน ได้แก่ (1) กำเนิดนางอุสา (2) นางอุสาเล่นน้ำ (3) เสียงกระหังหงส์ (4) ท้าวบาร์สควมม้า (5) พบรักท้าวบาร์สกับนางอุสา และ (6) แต่งงานท้าวบาร์สกับนางอุสา

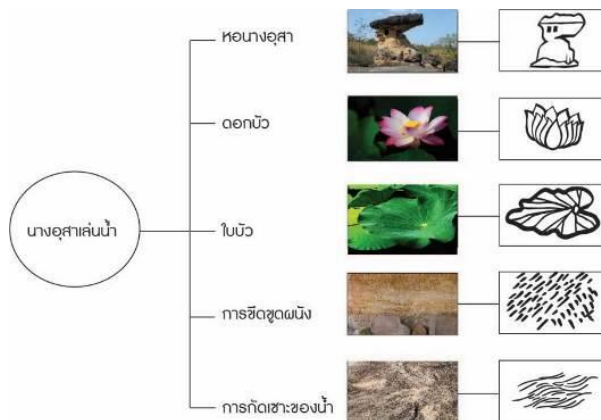
2. ผลการออกแบบลวดลายผ้าบาติกจากการถอดแบบตำนานอุสาบาร์สพบว่า การออกแบบลายผ้านำรูปแบบสถานที่ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจแก่กลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น การออกแบบลายบาติก เป็นการออกแบบลายจัดวางแบบต่อเนื่อง เกิดรูปแบบลวดลายด้วยการเชื่อมโยงของ เส้น รูปทรง และสี แรงบันดาลใจที่ใช้ในการออกแบบลวดลายจากตำนานอุสาบาร์สนำมาวิเคราะห์ถอดลายเพื่อใช้ในการออกแบบลายผ้าบาติก โทนสีแบ่งตามชุดแต่งกายสุภาพบุรุษสีเขียว สีน้ำตาล แทนตัวท้าวบาร์สที่โปรดปรานการเสด็จประพาสป่า สีเขียวและสีน้ำตาลสื่อถึงธรรมชาติ ป่าไม้ เครื่องแต่งกายของสุภาพสตรี สีแดง สีส้ม สีเหลือง สีน้ำตาล แทนตัวนางอุสา นางอุสาเกิดจากดอกบัว นำสีดอกบัวมาใช้ผสมผสานกับสีของหอนางอุสา สีของภาพเขียนสีผาผนัง (ส้ม เหลือง น้ำตาล) มาใช้ในการออกแบบ ดังนี้

2.1 กำเนิดนางอุสา ตามตำนานกล่าวว่านางอุสาเกิดจากดอกบัวที่วัดพระพุทธรูปบัวบานเลี้ยงดูโดยฤๅษีที่กลุ่มเสมาบวชพระปู่ ผู้วิจัยจึงนำลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางการออกแบบเพื่อสื่อถึงนางอุสา การออกแบบลวดลายของชุดกำเนิดนางอุสาจึงสื่อภาพด้วยดอกบัว สายน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของน้ำ โดยใช้ภาพปลาเป็นสัญลักษณ์ ภาพปลาที่ได้ถอดลายจากภาพเขียนสีที่โนนสาวเอ้ และนำลักษณะการจัดวางของกลุ่มเสมาบวชพระปู่มาใช้เพื่อสื่อสถานที่กำเนิดนางอุสาอย่างชัดเจนขึ้น

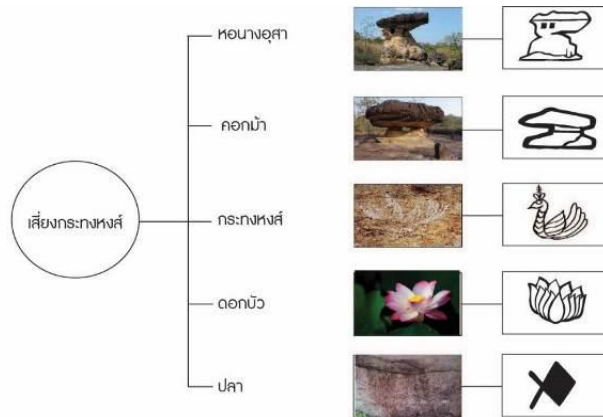
รูปที่ 1 การถอดลวดลาย ตอนกำเนิดนางอุสา

2.2 นางอุสาเล่นน้ำ นางอุสาได้เล่นน้ำกับนางสนมที่สระบัว ในการออกแบบ จึงใช้ดอกบัวและหอนางอุสาในการสื่อความหมาย องค์ประกอบของลายน้ำโดยถอดแบบมาจากภาพเขียนสีการขุดขี้ดที่ฝาผนังและหินที่ถูกการกัดเซาะของน้ำในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

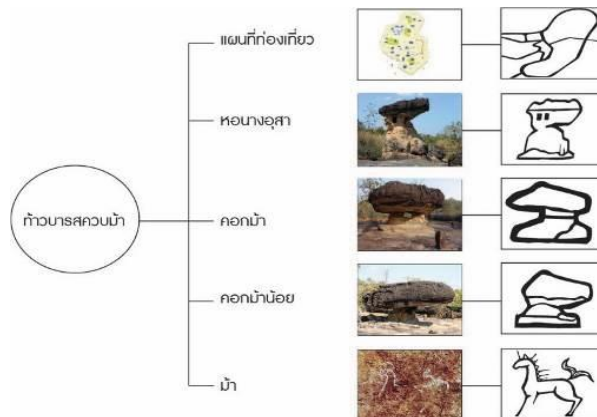
รูปที่ 2 การถอดลวดลาย ตอนนางอุสาเล่นน้ำ

2.3 เสี่ยงกระทงหงส์ เป็นฉากที่นางอุสาเสี่ยงทายหาคู่ โดยการลอยกระทงหงส์ ซึ่งนางอุสาได้มาอาศัยอยู่ที่หอนางอุสา การเชื่อมโยงลายกับอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท มีภาพวาดเขียนสีฝาผนังที่โนนสาวเอ้ เป็นภาพหงส์จึงนำมาใช้ในการออกแบบ และภาพเขียนสีของปลาที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์

รูปที่ 3 การถอดลวดลาย ตอนเสียงกระพวงหงส์

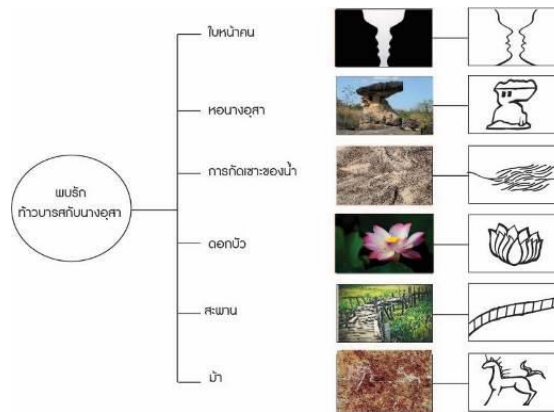
2.4 ท้าวบาร์สควบม้า ท้าวบาร์สโปรดปรานการเสด็จประพาสป่าเสด็จควบม้า มาที่เมืองของนางอุสา เชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จะมีหอนางอุสา เนินหินคอกม้าท้าวบาร์ส และคอกม้าน้อย ให้เกิดแนวทางการออกแบบ ดึงลักษณะแผนผังที่การท่องเที่ยวในพื้นที่ระหว่างหอนางอุสา คอกม้าท้าวบาร์ส และคอกม้าน้อยมาใช้ในการออกแบบและสื่อด้วยภาพม้า โดยนำภาพวาดเขียนสีฝาผนังโนนสาวเอ้ ภาพม้า มาใช้ในการออกแบบ

รูปที่ 4 การถอดลวดลาย ตอนท้าวบาร์สควบม้า

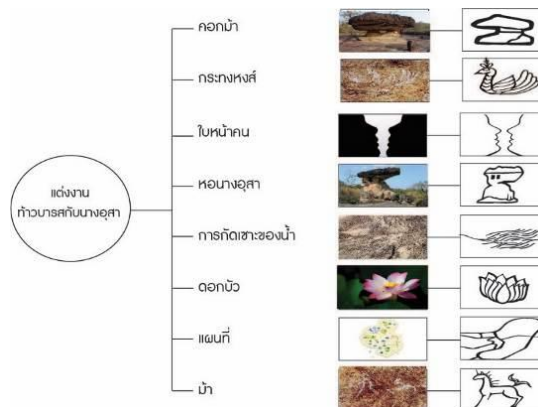
2.5 พบรักท้าวบาร์สกับนางอุสา จากการถอดลายตอนพบรักของท้าวบาร์สกับนางอุสา โดยใช้ใบหน้าของคนสองคนหันหน้าเข้าหากันเพื่อสื่อถึงการพบรัก ส่วนบนใช้

แทนใบหน้าของนางอุสา มีหอนางอุสาเป็นองค์ประกอบ ใบหน้าด้านล่างใช้แทนท้าวบารส มีสะพานเชื่อมโยงเข้าไปเพื่อสื่อถึงการเดินทางยาวนานกว่าคนสองคนจะมาเจอกัน และมีม้าท้าวบารสเป็นองค์ประกอบโดยนำภาพม้ามาจากภาพเขียนสีโนนสาวเอ้มาใช้ในการออกแบบ

รูปที่ 5 การถอดทลายลาย ตอนพบรักท้าวบารสกับนางอุสา

2.6 แต่งงานท้าวบารสกับนางอุสา ใช้ใบหน้าคนสองคนมาใช้ในการออกแบบ เพื่อสื่อถึงคนสองคนครองรักกัน ด้านบนเป็นใบหน้าของนางอุสา มีภาพหอนางอุสา ส่วนด้านล่างเป็นท้าวบารส ลวดลายใบหน้าท้าวบารสสื่อถึงการเดินทางต่างๆ กว่าจะมาเจอกันได้รวมอยู่ในชุดนี้ทั้งหมด จะมีแผนที่ ม้าท้าวบารส หอนางอุสา กระทงหงส์ ดอกบัว มาใช้สื่อความหมาย

รูปที่ 6 การถอดทลายลาย ตอนแต่งงานท้าวบารสกับนางอุสา

รูปที่ 8 ชุดที่ 1 ลวดลายตอนกำเนิดนางอุสา

3.1 ชุดที่ 1 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสาบารสสู่การออกแบบชุดสุภาพบุรุษ เป็นการถอดลายจากตอนกำเนิดนางอุสานางอุสาเกิดจากดอกบัวจึงได้ใช้ดอกบัวมาสื่อถึงนางอุสา นางอุสาถูกลี้นง โดยฤๅษีที่วัดพระพุทธรบาทบัวบาน จึงดิ่งลายจากแผนผังการวางของกลุ่มเสมาบวชพระปู่มาใช้เน้นโทนสีเขียว

รูปที่ 9 ชุดที่ 2 ลวดลายตอนนางอุสาเล่นน้ำ

3.2 ชุดที่ 2 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสาบารสสู่การออกแบบชุดสุภาพสตรี เป็นการถอดลายจากตอนนางอุสาเล่นน้ำ นางอุสาได้เล่นน้ำกับนางสนมที่สระบัว ภาพรวมในการออกแบบจึงใช้เส้นเป็นหลักในการสื่อถึงน้ำ ดอกบัว หอนางอุสา โทนสีสด และโทนสีฟ้า

รูปที่ 10 ชุดที่ 3 ลวดลายตอนเสียงกระซงหงส์

3.3 ชุดที่ 3 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสาบารสู่การออกแบบชุดสุภาพบุรุษ เป็นการถอดลายจากตอนเสียงกระซงหงส์ นางอุสาได้เล่นน้ำกับนางสนมที่สระและได้ประดิษฐ์กระซงหงส์ขึ้นมาเพื่อเสี่ยงทายหาคู่ รูปแบบของลวดลายจึงเป็นการใช้กระซงหงส์เพื่อสื่อถึงตอนนี้ ภาพหงส์ถอดแบบมาจากภาพเขียนสีที่โนนสาวเอ้ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท และมีดอกบัว หอนางอุสาเป็นองค์ประกอบเสริม โทนสีเขียว

รูปที่ 11 ชุดที่ 4 ลวดลายตอนท้าวบารสควบม้า

3.4 ชุดที่ 4 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสา บารสู่การออกแบบชุดสุภาพบุรุษ เป็นการถอดลายจากตอนท้าวบารสควบม้า การถอดลวดลายของชุดนี้คือใช้แผนที่เพื่อสื่อถึงการเดินทางของท้าวบารสโดยขี่ม้าเพื่อตามหาเจ้าของกระซงหงส์ แผนที่ถอดแบบมาจากภาพแผนที่ที่อุทยาน

ประวัติศาสตร์ภูพระบาท ม้าถอดแบบมาจากภาพเขียนสีที่อุทยานประวัติศาสตร์
ภูพระบาท โทนมสีเขียว

รูปที่ 12 ชุดที่ 5 ลวดลายตอนพบรักท้าวบารสกับนางอุสา

3.5 ชุดที่ 5 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนาน
อุสาบารสสู่การออกแบบชุดสุภาพสตรี เป็นการถอดลายจากตอนพบรักของท้าวบารส
กับนางอุสา การถอดลวดลายของชุดนี้คือใช้ใบหน้าคนเพื่อสื่อถึงการที่คนสองคนมาเจอ
กัน ส่วนบนแทนด้วยใบหน้าของนางอุสาที่จะมีนางอุสาเป็นองค์ประกอบ ส่วนล่าง
เป็นใบหน้าของท้าวบารส มีม้าท้าวบารสเป็นองค์ประกอบ และสะพานสื่อถึงการ
เดินทางมาเจอกัน โทนมสีสด สีฟ้า

รูปที่ 13 ชุดที่ 6 ลวดลายตอนแต่งงานท้าวบารสกับนางอุสา

3.6 ชุดที่ 6 การออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจาก
ตำนานอุสาบารสสู่การออกแบบชุดสุภาพสตรี เป็นการถอดลายจากตอนแต่งงานของ

ท้าวบารสกับนางอุสา การถอดลวดลายของชุดนี้คือใช้ใบหน้าคนเพื่อสื่อถึงการที่คนสองคนครองรักกัน ส่วนบนแทนด้วยใบหน้าของนางอุสาที่จะมีหอนางอุสาเป็นองค์ประกอบ ส่วนล่างเป็นใบหน้าของท้าวบารส มีม้าท้าวบารสเป็นองค์ประกอบ โทนสีแสด สีเหลือง สีฟ้า

นอกจากนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจชุดแต่งกายต้นแบบจากลวดลายของตำนานอุสาบารสเทคนิคบาติก พบว่า จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจในการออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสาบารสสู่การออกแบบชุดแต่งกาย กลุ่มเป้าหมายผู้ตอบแบบสอบถามสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีจำนวน 100 คน พบว่าเป็น เพศชาย ร้อยละ 68.0 เพศหญิง ร้อยละ 32.0 ประกอบอาชีพสูงสุด คือ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 38.0 รองลงมา คือ นักศึกษา ร้อยละ 17.0 อาชีพพนักงานเอกชน ร้อยละ 16.0 อาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 15.0 ลำดับสุดท้าย คือ อื่นๆ รับจ้างทั่วไป แม่บ้าน ค้าขาย ร้อยละ 14.0 ผลประเมินความพึงพอใจของชุด 6 ชุด สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบประเมินความพึงพอใจชุดแต่งกาย (n=100)

รายละเอียด	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5		ชุดที่ 6	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
รูปแบบลวดลายตำนานอุสาบารส	4.48	0.66	4.75	0.46	4.61	0.60	4.65	0.55	4.58	0.64	4.66	0.53
สู่การออกแบบชุดแต่งกาย												
ความสวยงามของลวดลาย	4.61	0.58	4.71	0.48	4.63	0.56	4.65	0.54	4.60	0.62	4.69	0.52
ผ้าบาติกและสี												
ความเหมาะสมด้านออกแบบและ	4.48	0.62	4.74	0.48	4.67	0.57	4.60	0.55	4.56	0.65	4.57	0.64
การจัดวางลวดลาย												
ความเหมาะสมด้านวัสดุและการ	4.51	0.61	4.54	0.61	4.56	0.69	4.57	0.57	4.53	0.68	4.51	0.64
ดูแลรักษา												
ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน	4.47	0.67	4.27	0.73	4.42	0.65	4.35	0.67	4.26	0.73	4.35	0.65
สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส	4.29	0.77	4.10	0.82	4.29	0.75	4.21	0.73	4.16	0.83	4.19	0.81
ความสวยงามภาพรวมของ	4.61	0.53	4.65	0.52	4.60	0.57	4.55	0.57	4.56	0.61	4.62	0.60
ผลิตภัณฑ์												
รวม	4.49	0.63	4.96	0.58	4.54	0.62	4.51	0.59	4.46	0.68	4.51	0.62
ผลความพึงพอใจ	มาก		มากที่สุด		มากที่สุด		มากที่สุด		มาก		มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความพึงพอใจต่อการออกแบบ ชุดที่ 1 อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.49, S.D. = 0.63) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.96, S.D. = 0.58) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.54) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 4 อยู่ในระดับดีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51, S.D. = 0.59) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 5 อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.46, S.D. = 0.68) ความเหมาะสมต่อการออกแบบชุดที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51, S.D. = 0.62) ความคิดเห็นภาพรวมการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี อายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 6 ชุด รายด้าน ดังนี้ รูปแบบลวดลายตำนานอุสาบารสูการออกแบบชุดแต่งกาย อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.62, S.D. = 0.57) ความสวยงามของลวดลายผ้าบาติกและสีของผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.64, S.D. = 0.55) ความเหมาะสมด้านออกแบบและการจัดวางลวดลาย อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.60, S.D. = 0.58) ความเหมาะสมด้านวัสดุและการดูแลรักษา อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.53, S.D. = 0.63) สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, S.D. = 0.78) ความสะดวกสบายด้านการใช้งานและความสวยงามภาพรวมของผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.35, S.D. = 0.68)

การอภิปรายผล

จากผลวิจัยการออกแบบลวดลายผ้าบาติกโดยได้แรงบันดาลใจจากตำนานอุสาบารสูการออกแบบชุดแต่งกาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. จากमुख्यของจังหวัดอุดรธานีตำนานอุสาบารสูถือว่ามีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกของจังหวัดอุดรธานีอีกแห่งหนึ่ง สัมพันธ์กับแนวคิดของ จักรพันธ์ เฉลิมสิริโรจน์ และคณะ (2560) การออกแบบลายกราฟิกเสื้อผ้าแฟชั่นเกี่ยวกับวัฒนธรรมอัตลักษณ์ ประเภทลวดลาย รูปสัตว์ คือลวดลายปลา ลวดลายเรขาคณิต ลวดลายพันธุ์พฤกษา เพื่อสร้างความจดจำให้แก่ผู้บริโภคได้ง่ายและสามารถนำมาดัดแปลงกับเทคนิคการผลิตผ้าที่หลากหลาย มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ

ลวดลายผ้า ผู้วิจัยจึงถอดรูปแบบลวดลายออกมาในลักษณะที่ชัดเจนที่สุดและใช้เทคนิคบาติก สัมพันธ์กับงานวิจัยของ สุวิตา แก้ววาริลาภ และ ปรัชญา กฤษณพันธ์ (2561) โดยนำมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภาคใต้มาเป็นแนวทางในการออกแบบเนื่องจากผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกเป็นสินค้าแฟชั่นทางวัฒนธรรมชนิดหนึ่งที่นิยมกันมากเหมาะสมกับบริบททางพื้นถิ่น ด้วยลักษณะที่โดดเด่นของผ้าพลัดบาง สวมใส่สบายและระบายเหงื่อได้ดี รวมถึงสีสันสดใสและลวดลายที่บอกเล่าเรื่องราวในท้องถิ่นเปรียบเสมือนผลงานศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการถ่ายทอดลวดลายลงบนผืนผ้าอันเป็นเรื่องราวเพื่อแสดงเอกลักษณ์ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ตัวตนหรือกระทั่งความรู้สึกนึกคิดของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ การออกแบบลวดลาย จากการถอดแบบลวดลายจากตำนานอุสาบารส เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบลวดลายที่สื่อถึงตำนานอุสาบารสมากที่สุด ทั้งหมด 6 ลวดลาย นำไปเขียนผ้าบาติกโดยใช้เทียนแบบดั้งเดิมเพื่อต้องการลวดลายที่คมชัดและสวยงาม และโทนสีของแต่ละลายโดยชุดสุภาพบุรุษ เลือกใช้สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำตาล สื่อถึงตัวท้าวบารสเนื่องจากท้าวบารสเสด็จประพาสป่าจึงเลือกโทนสีนี้เพื่อสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ชุดสุภาพสตรีเลือกใช้สีฟ้า สีแสด สีส้ม สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกเย็น และสื่อถึงนางอุสาเชื่อมโยงไปถึงอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

2. การนำลักษณะลวดลายเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์มาถอดลายเชื่อมกับตำนานอุสาบารสในการสื่อสาร สัมพันธ์กับงานวิจัยของ ชิงชัย ศิริธร (2562) ได้พิจารณาใช้หลักการพื้นฐานทางศิลปะมาใช้ดังนี้ 1) รูปแบบและขนาด 2) ระยะห่างและพื้นที่ว่าง 3) การกำหนดโครงสร้างสี 4) การจัดวางตำแหน่งที่นำมาใช้สามารถสื่อถึงลักษณะเฉพาะได้ดีที่สุด เพราะสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา สามารถสร้างความจดจำแก่ผู้บริโภคได้ง่ายที่สุด

3. การออกแบบชุดแต่งกาย ให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายสำหรับสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี อายุระหว่าง 25-35 ปี (Generation Y) ซึ่งชุดแต่งกายผ้าบาติกเป็นแฟชั่นที่นิยมกันมากเหมาะสมกับบริบททางพื้นถิ่น ด้วยลักษณะที่โดดเด่นของผ้าพลัดบาง สวมใส่สบายและระบายเหงื่อได้ดี รวมถึงสีสันสดใสและลวดลายที่บอกเล่าเรื่องราวใน

ท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดลวดลายลงบนพื้นผ้าบาติก จึงได้แนวทางการออกแบบชุดมาจาก สไตร์สตรีท (Street style) เสื้อผ้าเลดี้ทูแวร์ ที่สามารถสวมใสในโอกาสต่างๆ ทั้งยังมี ผลการประเมินความพึงพอใจชุดแต่งกายต้นแบบจากลวดลายของตำนานอุสาบารส เทคนิคบาติกทั้ง 6 แบบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งก็สอดคล้องกับบทความของ Netsepia (2561)

ข้อเสนอแนะ

1. การนำเสนอแนวคิดผ่านลวดลายของชุดสื่อให้เห็นภาพชัดเจน สีเส้นของชุด โดดเด่น การออกแบบชุดดีแต่ต้องการให้คำนึงถึงการออกแบบให้สามารถใส่ได้ ในหลากหลายโอกาสมากขึ้น
2. สามารถทำให้งานดูน่าสนใจมากขึ้นด้วยการเพิ่มเทคนิคอื่นเข้าไปด้วย ไม่เน้น แค่เทคนิคเดียว เช่น การปักลาย รวมถึงการจับคู่สีใน 1 คอลเลกชัน (1 Collection) ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้สีไหนหลุดโทนมากเกินไป

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ เกลิมสิริโรจน์, ศกพลวรรณ สุวรรณณณ, ณัฐธิดา ปิ่นจูไร, อำไพ แสงจันทร์ไทย, และ สุรเชษฐ์ ตุ่มมี. (2560). การออกแบบลายกราฟิกเสื้อผ้าแฟชั่นจากลวดลาย เครื่องสังคโลกจังหวัดสุโขทัย. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ ระดับชาติ ครั้งที่ 4 ณ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วันที่ 22 ธันวาคม 2560, 517 – 529.
- ชิงชัย ศิริธร. (2562). การออกแบบผลิตภัณฑ์กราฟิกจากอัตลักษณ์ตัวละคร และฉากใน อุบัติการณ์อีสานเพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์และสื่อดิจิทัลเชิงวัฒนธรรม. วารสาร ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11(1), 286 - 312.
- ธวัชชัย ทูมทอง. (2545). ศิลปะการทำบาติกลายเขียนระบายสี. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุวิตา แก้ววาริลา และ ปรัชญา กฤษณพันธ์. (2561). คอลเลกชันผ้าบาติก (กระบวนการ สร้างสรรค์ คอลเลกชันผ้าบาติก). วารสารวิชาการ Veridian E – Journal, Silpakorn University, 11(3), 3245 - 3260.

Netsepia. (2561). สตรีทแฟชั่น สุดเก๋ ดูดีไม่มีเอาท์ แต่งตามได้ไม่ยาก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2566 จาก <https://netsepia.com/street-fashion-mix-match/>
อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท. (2565). อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2566 จาก <http://isan.tiewrussia.com/phuphrabat/>
_____. (2565). นิทานพื้นบ้านเรื่องอุสาบารส. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2566 จาก <http://phu-phrabat.blogspot.com>

การนำทางในทิศทางที่สำคัญ: การทบทวนแบบเจาะลึกเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างการผลักดันและการจัดทำนโยบายสาธารณะ
NAVIGATING THE NEXUS: A COMPREHENSIVE REVIEW OF
THE RELATIONSHIP BETWEEN PUBLIC POLICY ADVOCACY
AND PUBLIC POLICY MAKING

สัญญา เคนาภูมิ^{1,*}
Sanya Kenaphoom^{1,*}

(Received: 2 Jan., 2024; Revised: 18 Mar., 2024; Accepted: 4 Apr., 2024)

บทคัดย่อ

การผลักดันนโยบายสาธารณะและการกำหนดนโยบายเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลในระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและผลกระทบของการกระทำของรัฐบาล ความสัมพันธ์อยู่ที่ยการยอมรับผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและความจำเป็นในการตัดสินใจอย่างรอบรู้ การกำหนดนโยบายเกี่ยวข้องกับการกำหนดการดำเนินการและการประเมินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ดังนั้นบทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างการสนับสนุนนโยบายสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบาย การทบทวนที่ครอบคลุมนี้จะเจาะลึกถึงวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแนวปฏิบัติด้านการสนับสนุน โดยพิจารณาหลักการสำคัญ กรอบการทำงาน และความท้าทายภายในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ความกระจ่างเกี่ยวกับแนวโน้ม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Assistant Professor Dr., Faculty of Political Science and Public Administration,
Rajabhat Maha Sarakham University

* Corresponding author. E-mail: zumsa_17@hotmail.com

การเปลี่ยนแปลงที่กำหนดภูมิทัศน์ของการสนับสนุน ด้วยการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ความร่วมมือระดับโลก และการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การเชื่อมโยงระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายได้รับการวิเคราะห์ โดยเน้นถึงความจำเป็นของแนวทางที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วม และผลกระทบต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุน และนักวิชาการ เป้าหมายโดยรวมคือการนำทางการเชื่อมโยงที่ซับซ้อนนี้ สำหรับการวิจัยในอนาคต การนำไปใช้จริง และความพยายามในการทำงานร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการตอบสนองของกระบวนการกำหนดนโยบาย

คำสำคัญ: การนำทางในทิศทางที่สำคัญ, การผลักดันนโยบายสาธารณะ, การจัดทำนโยบายสาธารณะ

Abstract

Public policy advocacy and policymaking are essential components of the democratic governance process. It plays an important role in determining the direction and impact of government actions. The relationship lies in acknowledging the interests of diverse stakeholders and the need to make informed decisions. Policy formulation involves determining implementation and evaluating policies to solve social problems. Thus, this article aims to explore the intricate interplay between public policy advocacy and the policymaking process. This comprehensive review delves into the historical evolution of advocacy practices, examining key principles, frameworks, and challenges within both public and private management. By providing insights into the evolving dynamics of advocacy, including the impacts of digital transformation, global collaborations, and data-driven decision-making, the article aims to shed

light on the transformative trends shaping the advocacy landscape. The nexus between advocacy and policymaking is analyzed, emphasizing the need for inclusive, participatory approaches and the implications for policymakers, advocates, and scholars. The overarching goal is to navigate this complex nexus, offering a roadmap for future research, practical applications, and collaborative efforts to enhance the effectiveness and responsiveness of policymaking processes.

Keywords: Navigating the Nexus, Public Policy Advocacy, Public Policy Making

บทนำ

การผลักดันนโยบายสาธารณะและการกำหนดนโยบายเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและผลกระทบของการดำเนินการของรัฐบาล ความสัมพันธ์อยู่ที่การยอมรับผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและความจำเป็นในการตัดสินใจอย่างรอบรู้ การกำหนดนโยบายเกี่ยวข้องกับการกำหนด การนำไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ในขณะที่การผลักดันนโยบายสาธารณะหมายถึงความพยายามของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรในการโน้มน้าวนโยบายเหล่านี้ให้สอดคล้องกับความสนใจและค่านิยมของพวกเขา (Sabatier and Weible, 2014)

ในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายมีการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงในภูมิทัศน์ทางการเมือง การสนับสนุนมักถูกมองว่าอยู่นอกกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยผู้กำหนดนโยบายอาศัยคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและการพิจารณาภายใน อย่างไรก็ตาม มุมมองร่วมสมัยรับทราบถึงการมีส่วนร่วมอย่าง

แข็งขันของกลุ่มผู้สนับสนุนและสาธารณชนในการกำหนดวาระนโยบาย ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและการโต้ตอบมากขึ้น (Heaney and Lorenzoni, 2017)

การเพิ่มขึ้นของโลกาภิวัตน์ การเชื่อมต่อที่เพิ่มขึ้น และการทำให้ข้อมูลเป็นประชาธิปไตย มีอิทธิพลต่อภูมิหลังและบริบทของความสัมพันธ์ต่อไป ขณะนี้ความพยายามสนับสนุนได้รับการอำนวยความสะดวกด้วยช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้สามารถระดมความคิดเห็นของประชาชนในระดับโลกได้ ผู้กำหนดนโยบายจะต้องสำรวจภูมิทัศน์ที่ซับซ้อนนี้ โดยพิจารณาถึงผลกระทบของการรณรงค์สนับสนุน การเคลื่อนไหวระดับรากหญ้า และอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในวาระนโยบาย (Stone, 2012)

บริบทของความสัมพันธ์ยังได้รับอิทธิพลจากความหลากหลายของผู้มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและการกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้สนับสนุนมีตั้งแต่องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และการเคลื่อนไหวระดับรากหญ้า ไปจนถึงสมาคมอุตสาหกรรมและกลุ่มคลังสมอง ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของตนเอง ผู้กำหนดนโยบายจะต้องเจรจาต่อรองผลประโยชน์และค่านิยมที่แข่งขันกันซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มเหล่านี้ โดยพยายามสร้างสมดุลที่สะท้อนถึงประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง (Dearing and Rogers, 1996)

การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการผลักดันนโยบายสาธารณะและการกำหนดนโยบายมีนัยสำคัญต่อธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และประสิทธิผลของนโยบายสาธารณะ การสำรวจความสัมพันธ์นี้มีความสำคัญด้วยเหตุผลหลายประการ

ประการแรก การมีส่วนร่วมและการเป็นตัวแทนของประชาธิปไตย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งช่วยให้ประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รวมถึงเสียงของกลุ่มชายขอบหรือกลุ่มที่ด้อยโอกาส สามารถขยายออกไปในกระบวนการนโยบายได้อย่างไร เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยที่ครอบคลุมและเป็นตัวแทนมากขึ้น (Diani, 2015)

ประการที่สอง ประสิทธิภาพของนโยบายและนวัตกรรม: ด้วยการตรวจสอบว่าการสนับสนุนมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายอย่างไร นักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายจะได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ของนโยบายที่มีประสิทธิภาพ การสำรวจนี้อำนวยความสะดวกในการระบุแนวทางที่เป็นนวัตกรรม กลยุทธ์การสนับสนุนที่ประสบความสำเร็จ และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดที่สามารถเพิ่มผลกระทบของนโยบายในการจัดการกับความท้าทายทางสังคม (Weible et al., 2012)

ประการที่สาม สร้างความสมดุลระหว่างความสนใจและค่านิยม: ผู้กำหนดนโยบายมักเผชิญกับความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์และค่านิยมที่แข่งขันกันในการกำหนดนโยบาย การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายทำให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดว่าผู้มีบทบาทที่แตกต่างกันและมุมมองที่หลากหลายมีอิทธิพลต่อวาระนโยบายอย่างไร ความรู้จำเป็นสำหรับผู้กำหนดนโยบายที่ต้องการนำทางผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันและทำการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลรอบด้านซึ่งสะท้อนถึงประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง (Stone, 2002)

ประการที่สี่ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม: พลวัตทางสังคม ค่านิยม และลำดับความสำคัญมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายปรับตัวเข้ากับภูมิทัศน์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ข้อมูลเชิงลึกว่าการสนับสนุนตอบสนองต่อประเด็นปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่อย่างไร ช่วยให้สามารถกำหนดนโยบายที่ปรับเปลี่ยนและตอบสนองได้มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม (Sabatier and Weible, 2014)

ประการที่ห้า ความรับผิดชอบและความโปร่งใส: ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายมีส่วนทำให้กระบวนการนโยบายมีความโปร่งใส ช่วยให้สามารถระบุแหล่งที่มาของอิทธิพลที่อาจเกิดขึ้น การตรวจสอบแนวทางปฏิบัติในการลوبي และการประเมินว่านโยบายได้รับการกำหนดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะหรือไม่ ความโปร่งใสนี้ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบในการกำกับดูแล (Lobbying Disclosure Act of 1995, 1995)

สรุปได้ว่าการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการผลักดันนโยบายสาธารณะและการกำหนดนโยบายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง การปรับปรุงประสิทธิภาพของนโยบาย และสร้างความมั่นใจว่าการกำกับดูแลจะตอบสนองต่อความต้องการและค่านิยมที่หลากหลายของสังคม โดยเป็นรากฐานสำหรับการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลรอบด้าน การมีส่วนร่วมของสาธารณะ และการปรับปรุงผลลัพธ์นโยบายอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การตรวจสอบอย่างละเอียดถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและมีพลวัตระหว่างการผลักดันนโยบายสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์รวมถึงการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในรูปแบบต่าง ๆ ของการผลักดันนโยบายสาธารณะ ทำความเข้าใจว่าการสนับสนุนมีอิทธิพลต่อภูมิทัศน์การกำหนดนโยบายอย่างไร และการประเมินผลกระทบซึ่งกันและกันของการกำหนดนโยบายต่อความพยายามในการสนับสนุน นอกจากนี้ การทบทวนยังมุ่งค้นหาปัจจัยกำหนดที่สำคัญของการผลักดันนโยบายที่ประสบความสำเร็จ การสำรวจบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โครงสร้างสถาบัน และกลยุทธ์การสื่อสารในการกำหนดผลลัพธ์ของนโยบาย บทความนี้มุ่งหวังที่จะให้ข้อมูลเชิงลึกโดยละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์หลายแง่มุมระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบาย ผ่านการตรวจสอบวรรณกรรมและกรณีศึกษาที่มีอยู่อย่างครอบคลุม โดยนำเสนอทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุน และนักวิชาการในสาขานั้น

กรอบแนวคิดการศึกษา

1. นิยามการผลักดันการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Defining public policy advocacy) การผลักดันนโยบายสาธารณะ เป็นแนวคิดที่หลากหลายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมประชาธิปไตย ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งเป้าไปที่การมีอิทธิพลต่อการกำหนด การนำไปปฏิบัติ หรือการปรับเปลี่ยนนโยบายภายในพื้นที่สาธารณะ

โดยแก่นแท้แล้ว การผลักดันนโยบายสาธารณะเกี่ยวข้องกับความพยายามในการพัฒนาสาเหตุเฉพาะ แสดงความคิดเห็น และระดมการสนับสนุนเพื่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เฉพาะเจาะจง โดยครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การสร้างความตระหนักรู้ไปจนถึงการมีส่วนร่วมโดยตรงกับผู้กำหนดนโยบาย (Sabatier and Weible, 2014)

การผลักดันนโยบายสาธารณะเกี่ยวข้องกับการนำทางเชิงกลยุทธ์ของกระบวนการภาครัฐและการระดมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ การสนับสนุนครอบคลุมมากกว่าแค่การแสดงความคิดเห็น เป็นความพยายามเชิงรุกและเป็นระบบในการโน้มน้าวผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยมักมุ่งเป้าไปที่หน่วยงานนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายบริหาร จุดยืนเชิงรุกนี้แยกความแตกต่างจากการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบที่ไม่ได้ตอบ โดยเน้นถึงความตั้งใจและลักษณะการมุ่งเน้นเป้าหมาย (Kollman, 1998)

การผลักดันนโยบายสาธารณะดำเนินการภายใต้กรอบที่รับทราบถึงความซับซ้อนของกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยเกี่ยวข้องกับการวางเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ความเข้าใจในโครงสร้างทางการเมือง และการตระหนักถึงบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจเชิงนโยบาย ผู้ให้การสนับสนุนสำรวจภูมิทัศน์ที่ซับซ้อนนี้ด้วยวิธีการต่างๆ รวมถึงการลอบบี้ การระดมพลระดับรากหญ้า การรณรงค์ผ่านสื่อ และการสร้างแนวร่วม (Bardach and Patashnik, 2015)

กระบวนการสนับสนุนมีลักษณะเฉพาะคือการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงนโยบายในนามของผลประโยชน์ เขตเลือกตั้ง หรือสาเหตุเฉพาะ อาจเกี่ยวข้องกับการผลักดันให้มีการนำนโยบายใหม่มาใช้ การแก้ไขนโยบายที่มีอยู่ หรือการป้องกันการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ถือว่าไม่เอื้ออำนวย การมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ ผู้สนับสนุนพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อวาระนโยบายและการตัดสินใจ ซึ่งมีส่วนช่วยในการวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องของนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายของสังคม (Heaney and Lorenzoni, 2017)

สรุปได้ว่า การกำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงภายในระบบประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นและมีเป้าหมายซึ่ง

พยายามกำหนดกฎเกณฑ์และข้อบังคับในการปกครองสังคม ด้วยเหตุนี้ การทำความเข้าใจมิติของการผลักดันนโยบายสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการเข้าใจความซับซ้อนของธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย และแนวทางที่ผลประโยชน์ของสังคมมีความชัดเจนและก้าวหน้า

2. กระบวนการกำหนดนโยบาย (the policy-making process)

กระบวนการกำหนดนโยบายเป็นความพยายามที่ซับซ้อนแต่จำเป็น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อระบบธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการกำหนดนโยบายเกี่ยวข้องกับการระบุ การกำหนด การยอมรับ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบายที่ออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานใช้กรอบทางทฤษฎีที่หลากหลายเพื่อวิเคราะห์ความซับซ้อนของกระบวนการนี้ และให้ความกระจ่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Sabatier and Weible, 2014)

กระบวนการกำหนดนโยบายจะเริ่มต้นด้วยการกำหนดวาระการประชุม โดยที่ประเด็นต่างๆ จะต้องได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบาย ผู้มีบทบาทต่างๆ รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ ผู้สนับสนุน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ แข่งขันกันเพื่อโน้มน้าวประเด็นที่ได้รับความสนใจ พลวัตของการกำหนดวาระการประชุมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งกำหนดลำดับความสำคัญของผู้กำหนดนโยบาย (Kingdon, 2014; Dunn, 2017; Howlett, Ramesh and Perl, 2009; Pressman and Wildavsky, 1973; Bardach and Patashnik, 2015)

โดยสรุป การทำความเข้าใจกระบวนการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องมีการตรวจสอบขั้นตอน พลวัต และปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างครอบคลุม นักวิชาการใช้มุมมองทางทฤษฎีที่หลากหลายเพื่อวิเคราะห์ว่านโยบายเกิดขึ้น พัฒนา และส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร ความเข้าใจนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักวิจัย และประชาชนในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกลไกที่กำหนดนโยบายที่ควบคุมสังคมของเรา

3. มุมมองทางทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบาย (Theoretical perspectives on the relationship between advocacy and policy making)

การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่

ซับซ้อนระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องอาศัยการสำรวจมุมมองทางทฤษฎีต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพลวัต กลไก และผลลัพธ์ของการปฏิสัมพันธ์นี้

3.1 กรอบแนวร่วมสนับสนุน (Advocacy Coalition Framework

(ACF): กรอบแนวร่วมสนับสนุนซึ่งพัฒนาโดย Sabatier และ Jenkins-Smith (1993) วางตัวว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเชื่อและความชอบด้านนโยบายร่วมกันจะจัดตั้งแนวร่วมเพื่อมีอิทธิพลต่อกระบวนการนโยบาย แนวร่วมสนับสนุนมีลักษณะเฉพาะด้วยชุดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน และสมาชิกภายในแนวร่วม ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมนโยบายที่พวกเขาชื่นชอบ ACF เน้นบทบาทของระบบความเชื่อ การเรียนรู้ และผลตอบรับด้านนโยบายในการกำหนดความพยายามในการสนับสนุนและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายเมื่อเวลาผ่านไป (Sabatier and Weible, 2014)

3.2 ตัวแบบพหุกระแส (Multiple Streams Framework (MSF):

กรอบการทำงาน Multiple Streams ซึ่งแนะนำโดย Kingdon (1984) ชี้ให้เห็นว่าการบรรจบกันของการรับรู้ปัญหา ข้อเสนอแนะนโยบาย และโอกาสทางการเมือง ทำให้เกิด "หน้าต่างนโยบาย" ซึ่งนโยบายมีศักยภาพที่จะนำมาใช้ การสนับสนุนมีบทบาทสำคัญในการดึงความสนใจไปที่ปัญหาและแนวทางแก้ไขเฉพาะ ซึ่งมีส่วนช่วยในการจัดแนวกระแสเหล่านี้ และเพิ่มโอกาสในการนำนโยบายไปใช้ MSF เน้นย้ำถึงความสำคัญของช่วงเวลา การกำหนดวาระการประชุม และบริบททางการเมืองในการทำความเข้าใจผลกระทบของการสนับสนุนต่อการกำหนดนโยบาย (Kingdon, 2014)

3.3 ทฤษฎีสอดุลแบบเว้นวรรค (Punctuated Equilibrium Theory

(PET): Punctuated Equilibrium Theory เสนอโดย Baumgartner และ Jones (1993) เสนอแนะว่า กระบวนการทางนโยบายมีลักษณะเฉพาะคือความมั่นคงที่มีระยะเวลายาวนาน คั่นด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ ความพยายามในการสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเวลาอย่างมีกลยุทธ์ ในช่วงเครื่องหมายวรรคตอน อาจมีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของนโยบายอย่างไม่สมส่วน PET เน้นย้ำถึงบทบาทของการผูกขาดนโยบาย การมุ่งเน้นกิจกรรม และการสนับสนุน

ในการอธิบายเสถียรภาพของนโยบายและการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป (Baumgartner and Jones, 2009)

3.4 สามเหลี่ยมเหล็กและเครือข่ายปัญหา (Iron Triangle and Issue Networks): โมเดล Iron Triangle และ Issue Networks เน้นบทบาทของกลุ่มผู้สนับสนุนในการกำหนดการตัดสินใจเชิงนโยบายผ่านความสัมพันธ์กับผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ สามเหลี่ยมเหล็กมีลักษณะเป็นพันธมิตรอย่างใกล้ชิดระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ หน่วยงานราชการ และคณะกรรมการรัฐสภา เน้นย้ำถึงการรวมตัวกันของกลุ่มเหล่านี้ในการกำหนดนโยบาย ในทางตรงกันข้าม Issue Networks เสนอโดย Cobb และ Elder (1972) ขยายขอบเขตโดยตระหนักถึงเครือข่ายของผู้มีบทบาทที่กระจุกกระจายมากขึ้นที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบาย ทั้งสองโมเดลเน้นย้ำถึงความสำคัญของกลุ่มผู้สนับสนุนในการนำทางเครือข่ายนโยบายเพื่อโน้มน้าวผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Cobb and Elder, 1972; Salisbury, 1969)

3.5 การสร้างสังคมของประชากรเป้าหมาย (Social Construction of Target Populations): มุมมองนี้ ซึ่งอธิบายโดย Schneider และ Ingram (1993) มุ่งเน้นไปที่วิธีที่กลุ่มผู้สนับสนุนมีส่วนช่วยในการสร้างสังคมของประชากรเป้าหมายและมีอิทธิพลต่อการตอบสนองนโยบาย สนับสนุนกรอบประเด็นโดยการกำหนดปัญหาและกำหนดรูปแบบการรับรู้ของประชากรที่ได้รับผลกระทบ ด้วยการวางกรอบประเด็นเชิงกลยุทธ์ในลักษณะที่สอดคล้องกับผู้กำหนดนโยบายและสาธารณะ กลุ่มผู้สนับสนุนสามารถมีอิทธิพลต่อวาระนโยบายและกำหนดรูปแบบกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรเฉพาะกลุ่ม (Schneider and Ingram, 1993)

สรุปได้ว่า มุมมองทางทฤษฎีเหล่านี้เป็นช่องทางที่นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานสามารถวิเคราะห์และตีความความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบาย แต่ละกรอบการทำงานนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่ไม่ซ้ำใครเกี่ยวกับกลไกที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนโยบาย โดยเน้นความสำคัญของระบบความเชื่อ

ระยะเวลา เครือข่าย และกรอบในการทำความเข้าใจว่าการสนับสนุนกำหนดรูปแบบผลลัพธ์ของนโยบายอย่างไร

กลยุทธ์ในการผลักดันนโยบายสาธารณะ

1. ประเภทขององค์กรผู้สนับสนุน (Types of advocacy organizations)

องค์กรผู้สนับสนุนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานทางสังคม และสนับสนุนสิทธิของเขตเลือกตั้งต่างๆ ความเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับประเภทขององค์กรผู้สนับสนุนเผยให้เห็นถึงความหลากหลายของผู้มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในความพยายามสนับสนุนและขอบเขตของประเด็นที่พวกเขากล่าวถึง

1.1 กลุ่มที่สนใจ: กลุ่มผลประโยชน์หรือที่เรียกว่าองค์กรล็อบบี้ มุ่งเน้นไปที่การเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของภาคส่วน อุตสาหกรรม หรือเขตเลือกตั้งที่เฉพาะเจาะจง องค์กรเหล่านี้มีเป้าหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายและกฎหมายเพื่อสนับสนุนข้อกังวลของสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์อาจดำเนินงานในระดับต่าง ๆ รวมถึงระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ และใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การล็อบบี้โดยตรง การสร้างแนวร่วม และการมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อพัฒนาวาระการประชุมของตน (Lowery and Gray, 2004)

1.2 องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO): NGO เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ดำเนินงานนอกโครงสร้างของรัฐบาล และมักมุ่งเน้นไปที่ประเด็นความยุติธรรมด้านมนุษยธรรม สิ่งแวดล้อม หรือสังคม องค์กรเหล่านี้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเพื่อสร้างอิทธิพลต่อนโยบาย สร้างความตระหนักรู้ และระดมการสนับสนุนจากสาธารณะซึ่งมีส่วนสนับสนุนความพยายามในการสนับสนุนให้เป็นประชาธิปไตย และขยายเสียงของกลุ่มชายขอบ (Anheier, 2014)

1.3 องค์กรระดับรากหญ้า: องค์กรผู้สนับสนุนระดับรากหญ้าเกิดขึ้นจากระดับชุมชนท้องถิ่น โดยจัดระเบียบบุคคลเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในประเด็นเฉพาะ องค์กรเหล่านี้ใช้ประโยชน์จากพลังรวมของสมาชิกในชุมชนเพื่อกำหนดนโยบายที่ส่งผล

กระทบโดยตรงต่อชีวิตของพวกเขา การรณรงค์ระดมพลเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง (Jordan and Van Tuijl, 2000)

1.4 สมาคมวิชาชีพ: สมาคมวิชาชีพให้การสนับสนุนในนามของวิชาชีพ อุตสาหกรรม หรือสาขาวิชาเฉพาะ องค์กรเหล่านี้ทำงานเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ มาตรฐาน และสวัสดิการของสมาชิก สมาคมวิชาชีพมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การกำหนดกฎระเบียบ มีอิทธิพลต่อมาตรฐานวิชาชีพ และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ สาขาของตน (Chamberlain and Hodson, 2015)

1.5 องค์กรสนับสนุนตามประเด็นปัญหา: องค์กรสนับสนุนตามประเด็น ปัญหามุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสาเหตุเฉพาะหรือแก้ไขปัญหาสังคมที่เฉพาะเจาะจง องค์กรเหล่านี้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลัก ครอบคลุมหัวข้อต่างๆ มากมาย เช่น สิทธิพลเมือง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปฏิรูป การดูแลสุขภาพ หรือการศึกษา องค์กรสนับสนุนตามประเด็นปัญหามักจะให้การ ผสมผสานระหว่างการวิจัย การรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะ (DeLeon, 1988)

สรุปได้ว่า การทำความเข้าใจภูมิทัศน์ที่หลากหลายขององค์กรสนับสนุนถือเป็น สิ่งสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจเครือข่ายที่ซับซ้อนของผู้มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนดนโยบายสาธารณะ องค์กรเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนลักษณะพหุนิยมของสังคม ประชาธิปไตยโดยจัดให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและมุมมองที่หลากหลายใน กระบวนการกำหนดนโยบาย

2. วิธีการและเครื่องมือสนับสนุน (Advocacy methods and tools)

องค์กรสนับสนุนใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อโน้มน้าวนโยบายอย่างมี ประสิทธิภาพ กำหนดทิศทางความคิดเห็นของประชาชน และดึงความสนใจไปที่ ประเด็นของพวกเขา การทำความเข้าใจกลยุทธ์เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่ม ผลกระทบของความพยายามสนับสนุนในภูมิทัศน์ที่ซับซ้อนของนโยบายสาธารณะ

2.1 การลوبي่ง: การลوبي่งเป็นวิธีการสนับสนุนแบบดั้งเดิมและเป็นที่ยอมรับ อย่างกว้างขวาง โดยเกี่ยวข้องกับการสื่อสารโดยตรงกับผู้กำหนดนโยบายเพื่อมีอิทธิพล

ต่อการตัดสินใจทางกฎหมาย วิธีการนี้รวมถึงการพบปะกับสมาชิกสถานิติบัญญัติ การแสดงคำให้การของผู้เชี่ยวชาญ และการมีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อกำหนดนโยบาย นักลอบบี้มักมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารถึงผลประโยชน์ในองค์กรของตน และถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้กำหนดนโยบาย (Smith, 2000)

2.2 การระดมพลระดับรากหญ้า: การระดมพลระดับรากหญ้าเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นบุคคลในระดับชุมชนเพื่อสนับสนุนสาเหตุเฉพาะ องค์กรสนับสนุนใช้ประโยชน์จากความพยายามในระดับรากหญ้าเพื่อสร้างรากฐานของการสนับสนุน จัดการชุมนุม และให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสนับสนุน การระดมพลระดับรากหญ้าช่วยเพิ่มการมองเห็นและผลกระทบของการรณรงค์สนับสนุนโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และสร้างความรู้สึกถึงอิทธิพลโดยรวม (Jordan and Maloney, 1997)

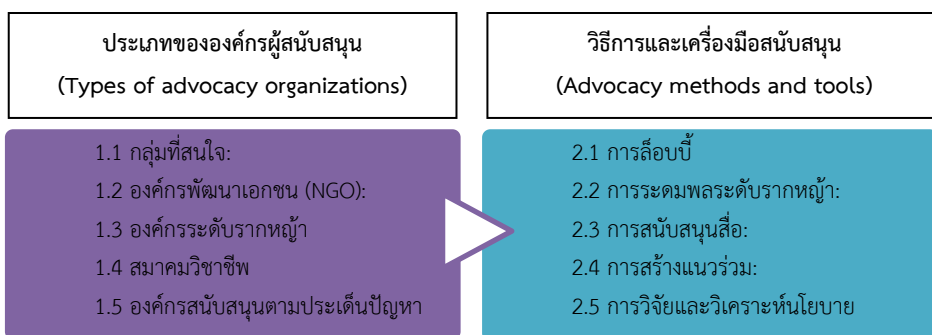
2.3 การสนับสนุนสื่อ: การสนับสนุนสื่อมุ่งเน้นไปที่การกำหนดวาทกรรมสาธารณะและมีอิทธิพลต่อนโยบายโดยการมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์กับช่องทางสื่อต่างๆ องค์กรสนับสนุนใช้ข่าวประชาสัมพันธ์ บทวิจารณ์ โซเชียลมีเดีย และการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล สร้างความตระหนักรู้ และรวบรวมการสนับสนุนจากสาธารณะ การสนับสนุนสื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางกรอบประเด็นต่างๆ มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน และการวางหัวข้อเฉพาะไว้ในวาระนโยบาย (Wallack, Dorfman, Jernigan and Themba, 1993)

2.4 การสร้างแนวร่วม: การสร้างแนวร่วมเกี่ยวข้องกับการสร้างพันธมิตรกับองค์กรสนับสนุน กลุ่มผลประโยชน์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีเป้าหมายร่วมกัน องค์กรสนับสนุนจะเสริมสร้างอิทธิพลโดยรวม รวบรวมทรัพยากร และขยายผลกระทบต่อนโยบายโดยการรวมพลังเข้าด้วยกัน ส่งเสริมแนวทางการทำงานร่วมกันในการสนับสนุนที่เสริมสร้างความพยายามในการสนับสนุนโดยรวม (Sabatier and Weible, 2007)

2.5 การวิจัยและวิเคราะห์นโยบาย: การวิจัยและวิเคราะห์นโยบายที่เข้มงวดทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับองค์กรสนับสนุนเพื่อยืนยันจุดยืนของตนและมี

อิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย ด้วยการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และการนำเสนอข้อมูลแก่ผู้กำหนดนโยบาย องค์กรสนับสนุนจะเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและมี ส่วนช่วยในการอธิบายนโยบายอย่างรอบรู้ การวิเคราะห์นโยบายมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเน้นถึงผลกระทบของนโยบายที่เสนอและเสนอทางเลือกอื่น (Dunn, 2017)

สรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือสนับสนุนเหล่านี้มักถูกนำมาใช้ร่วมกันเพื่อ สร้างกลยุทธ์การสนับสนุนที่ครอบคลุม การผสมผสานระหว่างการมีส่วนร่วมโดยตรง กับผู้กำหนดนโยบาย การระดมการสนับสนุนระดับรากหญ้า การใช้สื่อเชิงกลยุทธ์ การ สร้างแนวร่วม และการวิจัยนโยบายตามหลักฐานเชิงประจักษ์ จะช่วยเพิ่มประสิทธิผล ของการรณรงค์สนับสนุนและมีส่วนช่วยให้บรรลุผลลัพธ์เชิงนโยบายที่จับต้องได้

รูปที่ 1 กลยุทธ์ในการผลักดันนโยบายสาธารณะ

3. กรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นกลยุทธ์การสนับสนุนที่มีประสิทธิผล (Case studies illustrating effective advocacy strategies) การตรวจสอบกรณีศึกษา เกี่ยวกับกลยุทธ์การสนับสนุนที่ประสบความสำเร็จจะให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับ แนวทางและยุทธวิธีหลากหลายที่องค์กรต่างๆ ใช้เพื่อบรรลุการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ มีความหมาย ต่อไปนี้เป็นกรณีศึกษา 5 กรณีตัวอย่างที่เน้นกลยุทธ์การสนับสนุนที่มี ประสิทธิภาพ

3.1 การสนับสนุนการควบคุมยาสูบ: ขบวนการควบคุมยาสูบทั่วโลกเป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของกลยุทธ์การสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ องค์การต่างๆ เช่น Campaign for Tobacco-Free Kids ได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ผสมผสานการระดมมวลชนระดับรากหญ้า การสนับสนุนสื่อ และการวิจัยเชิงนโยบาย การเคลื่อนไหวดังกล่าวประสบความสำเร็จในการมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน ล็อบบี้ให้มีนโยบายควบคุมยาสูบที่ครอบคลุม และตีกรอบการสูบบุหรี่เป็นปัญหาด้านสาธารณสุข การใช้มาตรการต่างๆ เช่น ป้ายคำเตือนแบบกราฟิกและข้อจำกัดในการโฆษณาสูบสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของกลยุทธ์การสนับสนุนเหล่านี้ (Campaign for Tobacco-Free Kids, 2021)

3.2 การสนับสนุนความเท่าเทียมกันในการแต่งงาน: การเคลื่อนไหวเพื่อความเท่าเทียมกันในการแต่งงานเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมผ่านการสนับสนุนองค์กรต่างๆ เช่น Human Rights Campaign ใช้กลยุทธ์ทางกฎหมาย และการสร้างแนวร่วมร่วมกันเพื่อสนับสนุนสิทธิของชุมชน LGBTQ+ การเคลื่อนไหวนี้ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่สำคัญ โดยตีกรอบการตัดสินใจของศาลครั้งสำคัญและชัยชนะทางกฎหมาย (Human Rights Campaign, 2021) ด้วยการวางกรอบความเสมอภาคในการแต่งงานเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและใช้ประโยชน์จากวิธีการสนับสนุนที่หลากหลาย

3.3 การสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม: ความสำเร็จของการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อต่อต้านท่อส่งก๊าซ Keystone XL แสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการมีอิทธิพลต่อนโยบายพลังงานและสิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้สนับสนุนรวมถึง 350.org มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบระดับรากหญ้า การดำเนินการโดยตรง และการสนับสนุนสื่อเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับไปป์ไลน์ การรณรงค์ดังกล่าววางกรอบปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพในแง่ของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายที่ทำให้โครงการต้องหยุดชะงักในที่สุด (350.org, 2021)

3.4 การสนับสนุนการควบคุมอาวุธปืน: องค์กรที่สนับสนุนการควบคุมอาวุธปืน เช่น Moms Demand Action ได้ใช้การผสมผสานระหว่างการระดมพลระดับรากหญ้า การเล่าเรื่องของผู้รอดชีวิต และความร่วมมือเชิงกลยุทธ์เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย ด้วยการใช้ประโยชน์จากเสียงของผู้รอดชีวิต การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย และมีส่วนร่วมในการรณรงค์สนับสนุนแบบกำหนดเป้าหมาย องค์กรเหล่านี้มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงนโยบายในระดับรัฐและรัฐบาลกลาง ความสำเร็จรวมถึงการผ่านกฎหมายชงแดงและการเพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงของปืน (Moms Demand Action, 2021)

3.5 การสนับสนุนการเข้าถึงการดูแลสุขภาพ: การรณรงค์สนับสนุนพระราชบัญญัติการดูแลสุขภาพไม่แพง (ACA) เป็นตัวอย่างของความพยายามที่ประสบความสำเร็จในการกำหนดนโยบายการดูแลสุขภาพ องค์กรสนับสนุน รวมถึง Families USA ใช้การสนับสนุนสื่อ การเล่าเรื่อง และการสร้างแนวร่วมเพื่อสนับสนุนการขยายการเข้าถึงการดูแลสุขภาพ ด้วยการเน้นย้ำถึงผลกระทบของมนุษย์จากการขาดการเข้าถึง การวางกรอบประเด็นนี้เป็นเรื่องของความยุติธรรมทางสังคม และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย การรณรงค์ดังกล่าวมีส่วนช่วยให้มีการผ่าน ACA ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของกฎหมายด้านการดูแลสุขภาพ (Families USA, 2021)

ดังนั้นกรณีศึกษาเหล่านี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการนำแนวทางการสนับสนุนที่ครอบคลุมและปรับเปลี่ยนได้มาใช้ กลยุทธ์การรณรงค์ที่ประสบความสำเร็จมักเกี่ยวข้องกับการผสมผสานวิธีการต่างๆ ที่ปรับให้เหมาะกับบริบทและประเด็นปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเชิงพลวัตและเชิงกลยุทธ์ของการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ

อิทธิพลของการผลักดันนโยบายสาธารณะต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย

1. การตรวจสอบผลกระทบของการสนับสนุนต่อการกำหนดวาระนโยบาย: การสนับสนุนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวาระนโยบายโดยมีอิทธิพลต่อประเด็นที่ได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบายและสาธารณชน การตรวจสอบผลกระทบของ

การสนับสนุนต่อการกำหนดวาระนโยบายเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจว่าความพยายามสนับสนุนมีส่วนช่วยในการระบุการจัดลำดับความสำคัญ และการวางกรอบของประเด็นต่าง ๆ ภายในภูมิทัศน์ทางการเมืองได้อย่างไร

1.1 การระบุปัญหาและการวางกรอบ: องค์กรสนับสนุนมีส่วนร่วมในการกำหนดวาระนโยบายโดยการระบุและกำหนดกรอบประเด็นต่างๆ ในลักษณะที่สอดคล้องกับผู้กำหนดนโยบายและสาธารณชน ผ่านการวิจัย การเล่าเรื่อง และการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ โดยผู้สนับสนุนจะกำหนดวิธีที่ผู้กำหนดนโยบายรับรู้และจัดลำดับความสำคัญ โดยส่งผลต่อว่าพวกเขาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวาระนโยบายหรือไม่ (Kingdon, 2014)

1.2 ความคิดเห็นของประชาชนและการระดมพล: การสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจะระดมความคิดเห็นของประชาชน สร้างแรงกดดันต่อผู้กำหนดนโยบายให้แก้ไขปัญหาบางอย่าง ด้วยการมีส่วนร่วมในการระดมมวลชนระดับรากหญ้า การรณรงค์ทางสื่อ และการริเริ่มการรับรู้ของสาธารณะ การระดมมวลชนเป็นพลังอันทรงพลังในการโน้มน้าวผู้กำหนดนโยบายให้รวมประเด็นเฉพาะต่างๆ ไว้ในวาระนโยบาย เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งตอบสนองต่อข้อกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Burstein, 2003)

1.3 การลobbีและการมีส่วนร่วมโดยตรง: องค์กรสนับสนุนมีส่วนร่วมในการลobbีโดยตรงเพื่อนำประเด็นเฉพาะมาสู่แถวหน้าของผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุนจะสื่อสารถึงความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ และเสนอแนวทางแก้ไขผ่านการประชุม การพิจารณาคดี และการปรึกษาหารือ การลobbีสามารถมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกำหนดวาระการประชุม (Baumgartner and Jones, 1993)

1.4 ผู้ประกอบการนโยบาย: แนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการเชิงนโยบายเน้นย้ำถึงบทบาทของบุคคลหรือองค์กรในการส่งเสริมแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายที่เฉพาะเจาะจงและผลักดันพวกเขาเข้าสู่วาระนโยบาย ผู้สนับสนุนทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการด้านนโยบายโดยสนับสนุนแนวคิดเชิงนวัตกรรม เสนอวิธีแก้ไขปัญห และทำงานเพื่อรับการสนับสนุนจากผู้กำหนดนโยบาย ผู้ประกอบการด้านนโยบายที่

ประสบความสำเร็จสามารถนำไปสู่การนำนโยบายใหม่มาใช้หรือการปรับเปลี่ยนนโยบายที่มีอยู่ (Kingdon, 2014)

1.5 การสร้างแนวร่วมเชิงยุทธศาสตร์: องค์กรสนับสนุนมักจะจัดตั้งแนวร่วมเพื่อขยายผลกระทบต่อการกำหนดวาระนโยบาย โดยการร่วมมือกับองค์กรที่มีใจเดียวกัน กลุ่มผลประโยชน์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้สนับสนุนจะเพิ่มอิทธิพลโดยรวมของพวกเขา การสร้างแนวร่วมเชิงยุทธศาสตร์ช่วยให้ผู้สนับสนุนรวบรวมทรัพยากร แบ่งปันความเชี่ยวชาญ และนำเสนอแนวร่วมที่เป็นเอกภาพเมื่อผลักดันให้ประเด็นบางประเด็นได้รับการจัดลำดับความสำคัญในการอภิปรายเชิงนโยบาย (Sabatier and Weible, 2007)

สรุปได้ว่า ผลกระทบของการสนับสนุนต่อการกำหนดวาระนโยบายมีหลายแง่มุม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถเชิงกลยุทธ์ในการระบุ วางกรอบ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ ผู้สนับสนุนสำรวจภูมิทัศน์ทางการเมืองโดยระดมการสนับสนุนจากสาธารณะ มีส่วนร่วมโดยตรงกับผู้กำหนดนโยบาย และกำหนดกรอบข้อความอย่างมีกลยุทธ์ การทำความเข้าใจพลวัตของการกำหนดวาระการประชุมถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรสนับสนุนที่ต้องการกำหนดวาระนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีความหมาย

2. การวิเคราะห์บทบาทของผู้สนับสนุนในการกำหนดกระบวนการนิติบัญญัติ (Analyzing advocacy's role in shaping legislative processes) การสนับสนุนมีบทบาทสำคัญในการมีอิทธิพลต่อกระบวนการนิติบัญญัติ ซึ่งมีส่วนช่วยในการกำหนด การแก้ไข และการผ่านกฎหมาย ผลกระทบของการสนับสนุนต่อกระบวนการทางกฎหมายสามารถตรวจสอบได้ผ่านมิติสำคัญหลายประการ

2.1 ตั้งหมายกำหนดการ: องค์กรสนับสนุนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติโดยมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระการประชุม ผ่านการวิจัย การรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะ และการมีส่วนร่วมโดยตรงกับผู้กำหนดนโยบาย สนับสนุนการทำงานเพื่อวางประเด็นเฉพาะไว้ในวาระทางกฎหมาย โดยการวางกรอบ

ประเด็นต่างๆ ว่าเป็นข้อกังวลเร่งด่วนที่ต้องการความสนใจทางกฎหมาย (Baumgartner and Jones, 2002)

2.2 การกำหนดนโยบายและการแก้ไข: การสนับสนุนมีอิทธิพลต่อการพัฒนา และการปรับเปลี่ยนนโยบายโดยการให้ข้อมูล ความเชี่ยวชาญ และแนวทางแก้ไข ทางเลือก องค์กรสนับสนุนนำเสนอข้อมูล การสนับสนุนที่มีประสิทธิผลช่วยให้แน่ใจว่า มุมมองที่หลากหลายได้รับการพิจารณาในกระบวนการนิติบัญญัติ (Weissert and Weissert, 2017)

2.3 การระดมพลและการสนับสนุนสาธารณะ: การสนับสนุนระดมการ สนับสนุนจากสาธารณะ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับการดำเนินการด้าน กฎหมาย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านการณรงค์ระดับรากหญ้า คำร้อง และ โครงการริเริ่มเพื่อสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะ การสนับสนุนจากสาธารณะ สามารถโน้มน้าวให้สมาชิกสภานิติบัญญัติสนับสนุนหรือสนับสนุนร่างกฎหมายบางฉบับ โดยตระหนักถึงความสำคัญของการตอบสนองต่อข้อกังวลของร่างกฎหมาย (Sabatier and Jenkins-Smith, 1993)

2.4 การลobbีและการมีส่วนร่วมโดยตรง: การมีส่วนร่วมโดยตรงกับฝ่ายนิติ บัญญัติผ่านการลobbีถือเป็นรากฐานสำคัญของผลกระทบของการสนับสนุนต่อ กระบวนการทางกฎหมาย การลobbีสามารถอำนวยความสะดวกในการรวมมุมมองที่ ขั้วเคลื่อนด้วยการสนับสนุนในการอภิปรายทางกฎหมายและการตัดสินใจ (Smith, 2009)

2.5 การสร้างแนวร่วม: องค์กรสนับสนุนมักจะจัดตั้งแนวร่วมเพื่อเพิ่มอิทธิพล ในกระบวนการนิติบัญญัติ ด้วยการร่วมมือกับกลุ่มที่มีความคิดเหมือนกัน พวกเขา รวบรวมทรัพยากร แบ่งปันความเชี่ยวชาญ และนำเสนอแนวร่วมที่เป็นหนึ่งเดียวแก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ แนวร่วมสามารถกดดันผู้บัญญัติกฎหมายได้อย่างมาก แสดงให้เห็นถึง การสนับสนุนอย่างกว้างขวางสำหรับนโยบายเฉพาะ และเพิ่มโอกาสที่จะประสบความสำเร็จด้านกฎหมาย (Dür and Mateo, 2019)

2.6 การติดตามและประเมินผล: การสนับสนุนขยายขอบเขตไปไกลกว่าความพยายามทางกฎหมายเบื้องต้นเพื่อครอบคลุมการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ผู้ให้การสนับสนุนสามารถมีอิทธิพลต่อการตีความและการประยุกต์ใช้กฎหมาย จัดการกับความท้าทายและช่องว่างที่อาจเกิดขึ้นในกรอบกฎหมาย (Smith and Larimer, 2009)

สรุปได้ว่า ผลกระทบของการสนับสนุนต่อกระบวนการนิติบัญญัติมีหลายแง่มุมครอบคลุมถึงการกำหนดวาระการประชุม การกำหนดนโยบาย การระดมมวลชน การมีส่วนร่วมโดยตรง การสร้างแนวร่วม และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง อิทธิพลที่มีซึ่งกันและกันระหว่างการสนับสนุนและกระบวนการทางกฎหมายเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญที่การสนับสนุนมีบทบาทในการกำหนดกฎหมายและนโยบายที่ควบคุมสังคม

แนวโน้มในอนาคตและผลกระทบในการผลักดันนโยบายสาธารณะ

ในขณะที่การผลักดันนโยบายสาธารณะยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มที่เกิดขึ้นหลายประการกำลังกำหนดรูปแบบใหม่ และมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบาย การเปลี่ยนแปลงที่คาดการณ์ไว้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุน และนักวิชาการ

1. การบูรณาการการสนับสนุนทางดิจิทัลและเทคโนโลยี: การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลกำลังปฏิวัติความพยายามในการสนับสนุน แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย การวิเคราะห์ข้อมูล และเครื่องมือสื่อสารดิจิทัลช่วยให้ผู้สนับสนุนเข้าถึงและมีส่วนร่วมอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน แนวโน้มในอนาคตแนะนำให้เน้นไปที่แคมเปญสนับสนุนที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมากขึ้น ช่วยให้ผู้สนับสนุนเชื่อมต่อกับผู้ชมในวงกว้างขึ้นและระดมการสนับสนุนแบบเรียลไทม์ (Chadwick, 2013)

2. ความร่วมมือระดับโลกและข้ามภาคส่วน: การสนับสนุนมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นในระดับโลก โดยประเด็นต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิทธิมนุษยชน และสุขภาพโลก จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือข้ามพรมแดนและภาคส่วนต่างๆ

แนวโน้มในอนาคตบ่งชี้ถึงการเพิ่มขึ้นของความร่วมมือข้ามภาคส่วน โดยที่ผู้สนับสนุนจากหลากหลายสาขาทำงานร่วมกันเพื่อจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงถึงกัน (Keck and Sikkink, 1998)

3. การตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล: การใช้ข้อมูลเพื่อการสนับสนุนตามหลักฐานเชิงประจักษ์คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ผู้สนับสนุนจะต้องพึ่งพาการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัยมากขึ้นเพื่อแจ้งกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของคำแนะนำนโยบายของตน ผู้กำหนดนโยบายจะได้รับประโยชน์จากข้อมูลเชิงลึกที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเพื่อสร้างนโยบายที่มีข้อมูลและตอบสนองมากขึ้น (Ansell and Gash, 2008)

4. การสนับสนุนแบบครอบคลุมและแบบแยกส่วน: แนวโน้มในอนาคตชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการสนับสนุนแบบครอบคลุมและแบบแยกส่วนมากขึ้น โดยพิจารณาถึงประสบการณ์และความต้องการของชุมชนที่หลากหลาย ผู้สนับสนุนมีแนวโน้มที่จะใช้แนวทางแบบแยกส่วนมากขึ้นเพื่อจัดการกับธรรมชาติของปัญหาสังคมที่เชื่อมโยงถึงกัน ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงนโยบายที่ครอบคลุมและเท่าเทียมกันมากขึ้น (Crenshaw, 1989)

5. การกำหนดนโยบายแบบมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชน: มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นสำหรับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบายที่เพิ่มขึ้น แนวโน้มในอนาคตชี้ไปที่แนวทางการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการอภิปรายเชิงนโยบาย ร่วมสร้างแนวทางแก้ไข และทำให้ผู้กำหนดนโยบายมีความรับผิดชอบ เทคโนโลยีจะมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง (Fishkin, 2009)

แนวโน้มในอนาคตและ
ผลกระทบในการผลักดัน
นโยบายสาธารณะ

1. การบูรณาการการสนับสนุนทางดิจิทัลและเทคโนโลยี:
2. ความร่วมมือระดับโลกและข้ามภาคส่วน:
3. การตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล:
4. การสนับสนุนแบบครอบคลุมและแบบแยกส่วน:
5. การกำหนดนโยบายแบบมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของประชาชน:

รูปที่ 2 แนวโน้มในอนาคตและผลกระทบในการผลักดันนโยบายสาธารณะ

ผลกระทบต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุน และนักวิชาการ

สำหรับผู้กำหนดนโยบาย: ผู้กำหนดนโยบายควรคาดการณ์ถึงความจำเป็นในการปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการตัดสินใจที่เน้นข้อมูลเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมมากขึ้น การมีส่วนร่วมกับแพลตฟอร์มการสนับสนุนดิจิทัล การทำความเข้าใจมุมมองที่หลากหลาย และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายตามหลักฐานเชิงประจักษ์จะเป็นสิ่งสำคัญ

สำหรับผู้สนับสนุน: ผู้สนับสนุนจะต้องยอมรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จัดลำดับความสำคัญของการไม่แบ่งแยก และพัฒนาความรู้ด้านข้อมูล ความพยายามในการทำงานร่วมกันและความร่วมมือระดับโลกจะเป็นกุญแจสำคัญในการจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อน ผู้สนับสนุน ควรมุ่งเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์กับผู้กำหนดนโยบายที่ส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำหรับนักวิชาการ: นักวิจัยควรสำรวจผลกระทบของเทคโนโลยีต่อประสิทธิภาพของการสนับสนุน ศึกษาพลวัตของความร่วมมือข้ามภาคส่วน และตรวจสอบความเชื่อมโยงของความพยายามในการสนับสนุน การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายจะนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์และกรอบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามอนาคตของการผลักดันนโยบายสาธารณะถูกกำหนดด้วยการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตที่ขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยี การทำงานร่วมกัน ข้อมูล และไม่แบ่งแยก ผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุน และนักวิชาการมีโอกาสที่จะกำหนดและตอบสนองต่อแนวโน้มเหล่านี้ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดกระบวนการกำหนดนโยบายที่ตอบสนอง เสมอภาค และมีผลกระทบมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

1. ข้อพิจารณาทางจริยธรรมในการผลักดันนโยบายสาธารณะ (Ethical considerations in public policy advocacy) การผลักดันนโยบายสาธารณะแม้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมประชาธิปไตย แต่ก็ทำให้เกิดข้อพิจารณาด้าน

จริยธรรมที่องค์กรและบุคคลที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนต้องคำนึงถึง การรับรองหลักปฏิบัติด้านจริยธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสมบูรณ์ของกระบวนการสนับสนุนและส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่ยุติธรรมและโปร่งใส ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมที่สำคัญในการผลักดันนโยบายสาธารณะมีดังนี้

1.1 ความโปร่งใสและการเปิดเผย: การสนับสนุนด้านจริยธรรมต้องมีความโปร่งใสในการเปิดเผยแหล่งเงินทุน ความเกี่ยวข้อง และความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น องค์กรสนับสนุนควรให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับผู้สนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างความไว้วางใจกับสาธารณะและผู้กำหนดนโยบาย ความโปร่งใสส่งเสริมความรับผิดชอบและช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินแรงจูงใจเบื้องหลังข้อเสนอแนะนโยบายเฉพาะ (Bardach, 2012)

1.2 ความซื่อสัตย์และความถูกต้องในการสื่อสาร: ผู้สนับสนุนด้านจริยธรรมให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์และความถูกต้องในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง หลีกเลี่ยงการพูดเกินจริงหรือการบิดเบือน และการให้ข้อโต้แย้งตามหลักฐานถือเป็นสิ่งสำคัญ ผู้กำหนดนโยบายที่ทำให้เข้าใจผิดหรือสาธารณชนสามารถกัดกร่อนความไว้วางใจและลดความน่าเชื่อถือของความพยายามสนับสนุน (Bardach, 2012)

1.3 ความครอบคลุมและการเป็นตัวแทน: การสนับสนุนด้านจริยธรรมเกี่ยวข้องกับการนำเสนอมุมมองที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุมมองที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายที่เสนอ ผู้สนับสนุนควรมุ่งมั่นที่จะรวมเสียงของประชาชนขอบ เพื่อให้แน่ใจว่าวาระการสนับสนุนจะพิจารณาความต้องการและความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สิ่งนี้ส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคมและหลีกเลี่ยงการตอกย้ำความไม่เท่าเทียมที่มีอยู่ (Lobbying, Advocacy and Social Change, 2014)

1.4 การเคารพกระบวนการประชาธิปไตย: ผู้สนับสนุนควรเคารพกระบวนการและสถาบันประชาธิปไตย การสนับสนุนด้านจริยธรรมเกี่ยวข้องกับระบบประชาธิปไตยมากกว่าที่จะบ่อนทำลายระบบดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการเคารพหลักนิติ

ธรรม การปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และการละเว้นจากยุทธวิธีที่บิดเบือนหรือบิดเบือนการตัดสินใจในระบอบประชาธิปไตย (Bardach, 2012)

1.5 การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับ: ผู้สนับสนุนด้านจริยธรรมเคารพความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการสนับสนุน การปกป้องข้อมูลที่จะเปิดเผยต่อหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องจัดการกับเรื่องราวหรือข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ การเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวช่วยรับประกันความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ที่มีส่วนร่วมในการรณรงค์ (Lobbying, Advocacy and Social Change, 2014)

1.6 การประเมินผลกระทบระยะยาว: การสนับสนุนด้านจริยธรรมพิจารณาถึงผลกระทบระยะยาวของนโยบายที่เสนอต่อสังคม ผู้สนับสนุนควรประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจและทำงานอย่างแข็งขันเพื่อบรรเทาผลกระทบด้านลบ สิ่งนี้จำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นในการกำหนดนโยบายที่มีความรับผิดชอบและความเต็มใจที่จะปรับความพยายามสนับสนุนโดยอิงจากการประเมินที่กำลังดำเนินอยู่ (Bardach, 2012)

1.7 การหลีกเลี่ยงกลวิธีบิดเบือน: ผู้สนับสนุนที่มีจริยธรรมจะละเว้นจากการใช้กลยุทธ์บิดเบือนเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงการหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ความกลัว การบงการทางอารมณ์ หรือการแสวงหาผลประโยชน์จากประชากรกลุ่มเปราะบาง ผู้สนับสนุนควรมุ่งเน้นไปที่การนำเสนอข้อโต้แย้งและหลักฐานที่สมเหตุสมผล แทนที่จะอาศัยการบิดเบือนทางอารมณ์ (Lobbying, Advocacy and Social Change, 2014)

1.8 ความรับผิดชอบและการประเมินผล: องค์กรสนับสนุนด้านจริยธรรมถือว่าตนเองรับผิดชอบต่อการทำงานของตน การสร้างกลไกสำหรับการประเมินภายในและความรับผิดชอบภายนอกช่วยให้แน่ใจว่าความพยายามในการสนับสนุนสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรม การประเมินผลกระทบของการดำเนินการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอช่วยให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้อย่างต่อเนื่อง (Bardach, 2012)

ดังนั้นการนำข้อพิจารณาด้านจริยธรรมเหล่านี้ไปใช้ต้องอาศัยความมุ่งมั่นต่อความโปร่งใส ยุติธรรม และความซื่อสัตย์ ด้วยการสนับสนุนมาตรฐานทางจริยธรรม ผู้ให้การสนับสนุนมีส่วนทำให้กระบวนการกำหนดนโยบายที่แข็งแกร่งและเชื่อถือได้มากขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

2. ความท้าทายที่ผู้สนับสนุนต้องเผชิญในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Challenges faced by advocates in influencing policy decisions) การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนโยบายเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีพลวัตซึ่งเกี่ยวข้องกับความท้าทายต่างๆ ซึ่งแต่ละอย่างนำเสนออุปสรรคเฉพาะต่อความมีประสิทธิภาพของความพยายามสนับสนุน ส่วนนี้สำรวจความท้าทายสำคัญที่ผู้สนับสนุนต้องเผชิญในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย

2.1 การต่อต้านและฝ่ายค้านทางการเมือง: ผู้สนับสนุนมักเผชิญกับการต่อต้านและการต่อต้านทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพยายามโน้มน้าวการตัดสินใจเชิงนโยบาย ผู้กำหนดนโยบายซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันหรือได้รับอิทธิพลจากกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอำนาจอาจต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เสนอ (Sabatier and Weible, 2014)

2.2 ข้อจำกัดด้านทรัพยากร: ทรัพยากรที่จำกัด ทั้งด้านการเงินและองค์กร ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้สนับสนุน กลุ่มผู้สนับสนุนที่มีขนาดเล็กอาจต้องดิ้นรนเพื่อแข่งขันกับกลุ่มที่ใหญ่กว่าและได้รับการสนับสนุนอย่างดี ข้อจำกัดด้านทรัพยากรอาจจำกัดขอบเขตของการวิจัย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมลobbying ซึ่งส่งผลต่อผลกระทบโดยรวมของการรณรงค์ (Keck and Sikkink, 1998)

2.3 กระบวนการนโยบายที่ซับซ้อน: กระบวนการกำหนดนโยบายมักจะซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนนำเสนอความท้าทายที่แตกต่างกันออกไป ผู้สนับสนุนจะต้องพิจารณาโครงสร้างระบบราชการ การทบทวนคณะกรรมการ และขั้นตอนทางกฎหมาย ความซับซ้อนของกระบวนการเหล่านี้สามารถชะลอการเปลี่ยนแปลงนโยบายและจำเป็นต้องมีความเข้าใจที่ซับซ้อนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของนโยบาย (Birkland, 2005)

2.4 การเข้าถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจอย่างจำกัด: การเข้าถึงผู้กำหนดนโยบายถือเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้สนับสนุน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจตัดสินใจสำคัญเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จในการสนับสนุน และอุปสรรคในการเข้าถึงสามารถขัดขวางอิทธิพลที่ผู้สนับสนุนมีต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย (Grindle and Thomas, 1991)

2.5 การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและความเฉื่อยของนโยบาย: ผู้กำหนดนโยบายและสถาบันอาจแสดงการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเฉื่อยทางนโยบาย นโยบายที่มีอยู่แม้ว่าจะถือว่าไม่มีประสิทธิผล แต่ก็อาจยังคงมีอยู่เนื่องจาก การต่อต้านของสถาบัน ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือความกลัวว่าจะมี พันเพื่องทางการเมือง ผู้สนับสนุนจะต้องต่อสู้กับการเอาชนะการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และการวางกรอบข้อเสนออย่างมีกลยุทธ์เพื่อจัดการกับข้อกังวลเกี่ยวกับการขัดขวางสภาพที่เป็นอยู่ (Dür and Mateo, 2019)

สรุปได้ว่า การทำความเข้าใจและจัดการกับความท้าทายเหล่านี้ย่อมมี ประสิทธิภาพถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สนับสนุนในการเพิ่มผลกระทบของความพยายาม ของตนในขอบเขตนโยบาย แม้ว่าความท้าทายแต่ละอย่างจะนำเสนอชุดอุปสรรคที่เป็น เอกลักษณะ แต่แนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุมสามารถช่วยผู้สนับสนุนนำทางไปยัง ความซับซ้อนของกระบวนการกำหนดนโยบายได้

3. การสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายการสนับสนุนกับค่านิยมประชาธิปไตย (Balancing advocacy goals with democratic values) การสนับสนุนมีบทบาท สำคัญในสังคมประชาธิปไตยโดยการแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่หลากหลายและมี อิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย อย่างไรก็ตาม การสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมาย การสนับสนุนกับคุณค่าทางประชาธิปไตยถือเป็นความท้าทายที่ละเอียดอ่อน โดย กำหนดให้ผู้สนับสนุนต้องจัดการกับความตึงเครียดระหว่างการรณรงค์ให้ก้าวหน้าและ การสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย

3.1 ความครอบคลุมและการเป็นตัวแทน: ค่านิยมประชาธิปไตยเน้นการไม่ แบ่งแยกและการเป็นตัวแทน เพื่อให้มั่นใจว่าเสียงที่หลากหลายมีส่วนช่วยในการ

ตัดสินใจ ผู้สนับสนุนจะต้องต่อสู้กับความท้าทายในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของเขตเลือกตั้งของตน ยังคงเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย การบรรลุถึงความเท่าเทียมต้องอาศัยความมุ่งมั่นในการเจรจา การทำงานร่วมกัน และการยอมรับมุมมองที่หลากหลายภายในกรอบประชาธิปไตย (Young, 2000)

3.2 ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ: การสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายการสนับสนุนกับคุณค่าทางประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นต่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ผู้สนับสนุนควรมีความโปร่งใสเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แหล่งเงินทุน และกระบวนการตัดสินใจ ความรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตยกำหนดให้ผู้สนับสนุนต้องมีส่วนร่วมกับสาธารณะ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในลักษณะที่เปิดเผยและซื่อสัตย์ ส่งเสริมความไว้วางใจในกระบวนการประชาธิปไตย (Gutmann and Thompson, 1996)

3.3 การเคารพกระบวนการประชาธิปไตย: ผู้สนับสนุนจะต้องดำเนินการภายในขอบเขตของกระบวนการประชาธิปไตย โดยเคารพขั้นตอนที่กำหนดไว้และหลักนิติธรรม ซึ่งรวมถึงการยึดมั่นในหลักการของกระบวนการทางกฎหมาย การสนับสนุนทางกฎหมาย และการยอมรับอำนาจของสถาบันประชาธิปไตย การสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมาย การสนับสนุนด้วยความเคารพต่อกระบวนการประชาธิปไตยทำให้แน่ใจถึงความชอบธรรมของความพยายามสนับสนุนภายในกรอบประชาธิปไตย (Dryzek, 2000)

3.4 การศึกษาของพลเมืองและการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล: ค่านิยมประชาธิปไตยเน้นย้ำถึงความสำคัญของพลเมืองที่ได้รับข้อมูลและการศึกษาของพลเมือง ผู้สนับสนุนต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เพียงแต่ทำให้ประเด็นของตนก้าวหน้าขึ้นเท่านั้น แต่ยังต้องส่งเสริมความเข้าใจของสาธารณชนในประเด็นต่าง ๆ ด้วย การส่งเสริมการตัดสินใจด้วยข้อมูล จำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน ข้อมูลที่เข้าถึงได้ และการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในลักษณะที่ส่งเสริมการพิจารณาตามระบอบประชาธิปไตย (Barber, 2003)

3.5 การปรับตัวให้เข้ากับพหุนิยม: ประชาธิปไตยเจริญรุ่งเรืองบนพหุนิยมรองรับมุมมองที่หลากหลายและผลประโยชน์ที่แข่งขันกัน ผู้สนับสนุนการนำทาง

ค่านิยมประชาธิปไตยจะต้องปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของความคิดเห็นสาธารณะ การสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายการสนับสนุนกับพหุนิยมเกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงความชอบธรรมของมุมมองที่ขัดแย้งกัน และมีส่วนร่วมในการเจรจาที่สร้างสรรค์เพื่อค้นหาจุดร่วม (Mouffe, 2000)

ดังนั้นการจะบรรลุความสมดุลระหว่างเป้าหมายการสนับสนุนและคุณค่าทางประชาธิปไตยได้นั้น จำเป็นต้องให้ผู้สนับสนุนยอมรับแนวทางที่รอบคอบและมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างเปิดเผย การเคารพกระบวนการทางประชาธิปไตย และการส่งเสริมการไม่แบ่งแยก ผู้สนับสนุนมีส่วนสนับสนุนการทำงานที่แข็งแกร่งของสังคมประชาธิปไตย

4. ข้อพิจารณาทางกฎหมายในการผลักดันนโยบายสาธารณะ (Legal considerations in public policy advocacy) การสำรวจภูมิทัศน์ด้านกฎระเบียบและกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สนับสนุนนโยบายสาธารณะเพื่อให้แน่ใจว่าความพยายามของพวกเขาถูกต้องตามกฎหมายและมีประสิทธิภาพ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในข้อจำกัดทางกฎหมาย ภาระผูกพัน และโอกาสที่กิจกรรมการสนับสนุนเกิดขึ้น

4.1 การคุ้มครองการแก้ไขครั้งแรก: ในสหรัฐอเมริกา การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งแรกคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการพูด การชุมนุม และการยื่นคำร้อง ซึ่งก่อให้เกิดรากฐานทางกฎหมายสำหรับการผลักดันนโยบายสาธารณะ ผู้สนับสนุนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น เข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบ และยื่นคำร้องต่อรัฐบาลได้ การทำความเข้าใจความแตกต่างของการคุ้มครองการแก้ไขครั้งแรกเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สนับสนุนในการดำเนินการภายในขอบเขตทางกฎหมาย (Volokh, 2012)

4.2 กฎหมายการเปิดเผยข้อมูลลوبي: กิจกรรมการล็อบบี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลในเขตอำนาจศาลหลายแห่ง ผู้สนับสนุนที่มีส่วนร่วมในการล็อบบี้ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติหรือผู้กำหนดนโยบาย อาจต้องลงทะเบียนและรายงานกิจกรรมของตนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการเปิดเผยข้อมูลในการล็อบบี้ กฎหมายเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเกี่ยวกับอิทธิพลของการสนับสนุนต่อกระบวนการทางกฎหมาย (Binder, 2014)

4.3 สถานะภาษีที่ไม่แสวงหากำไร: องค์กรสนับสนุนหลายแห่งดำเนินงานในรูปแบบไม่แสวงหากำไรและมีสถานะได้รับการยกเว้นภาษี อย่างไรก็ตาม การรักษาสถานะนี้มาพร้อมกับข้อกำหนดทางกฎหมายที่เฉพาะเจาะจง เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง ผู้สนับสนุนจะต้องสำรวจข้อจำกัดในการแทรกแซงทางการเมืองอย่างระมัดระวัง เพื่อรักษาสถานะภาษีที่ไม่แสวงหากำไรของตน ขณะเดียวกันก็มีส่วนร่วมในการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ (Colombo, 2016)

4.4 ขอบเขตทางจริยธรรมและกฎหมายในการรณรงค์: การรณรงค์มักเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสื่อสารที่หลากหลาย รวมถึงการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ แม้ว่าผู้สนับสนุนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงออก แต่พวกเขาก็ต้องคำนึงถึงขอบเขตทางจริยธรรมและกฎหมายด้วย การโฆษณาที่เป็นเท็จ การหมิ่นประมาท หรือการสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ ที่เกินขอบเขตทางกฎหมายอาจนำไปสู่การสะท้อนกลับทางกฎหมายและทำลายความน่าเชื่อถือของความพยายามสนับสนุน (Rusch, 2005)

4.5 ข้อพิจารณาทางกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายเปรียบเทียบ: สำหรับผู้สนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนระหว่างประเทศหรือข้ามพรมแดน การทำความเข้าใจกรอบกฎหมายของเขตอำนาจศาลที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญ กฎหมายระหว่างประเทศ อนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน และข้อตกลงระดับภูมิภาคเป็นตัวกำหนดบริบททางกฎหมายสำหรับโครงการริเริ่มด้านการสนับสนุนระดับโลก ผู้สนับสนุนจำเป็นต้องตระหนักและปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางกฎหมายที่หลากหลายไปพร้อม ๆ กับการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงนโยบายของตน (Kingsbury et al., 2005)

การพิจารณาทางกฎหมายเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการดำเนินนโยบายสาธารณะ ผู้สนับสนุนจะต้องตระหนักถึงการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายการเปิดเผยข้อมูลลึกลับ กฎระเบียบด้านภาษี มาตรฐานการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม และความแตกต่างทางกฎหมายของการสนับสนุนระหว่าง

ประเทศเพื่อให้แน่ใจว่าความพยายามของพวกเขาจะมีผลกระทบและถูกต้องตามกฎหมาย

5. กรอบการกำกับดูแลที่มีอิทธิพลต่อความพยายามสนับสนุน (Regulatory frameworks influencing advocacy efforts) การผลักดันนโยบายสาธารณะดำเนินการภายใต้กรอบการกำกับดูแลที่กำหนดสภาพแวดล้อมทางกฎหมายและขั้นตอนที่กิจกรรมการสนับสนุนเกิดขึ้น การทำความเข้าใจกรอบการกำกับดูแลเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สนับสนุนในการนำทางข้อจำกัดทางกฎหมายและใช้ประโยชน์จากโอกาสอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1 กฎหมายการเปิดเผยข้อมูลลับ: เขตอำนาจศาลหลายแห่งมีกฎหมายการเปิดเผยการลับซึ่งกำหนดให้บุคคลหรือองค์กรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการลับต้องลงทะเบียนและเปิดเผยกิจกรรมของตน กฎหมายเหล่านี้ได้รับการออกแบบเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สนับสนุนและผู้กำหนดนโยบาย ผู้สนับสนุนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านี้เพื่อให้มั่นใจถึงความรับผิดชอบและรักษาความไว้วางใจของสาธารณะในกระบวนการสนับสนุน (Grossmann, 2009)

5.2 กฎระเบียบทางการเงินของแคมเปญ: ในบริบทของความพยายามสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง กฎระเบียบทางการเงินสำหรับการรณรงค์หาเสียงเข้ามามีบทบาท กฎระเบียบเหล่านี้ควบคุมการระดมทุนและการใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ทางการเมือง รวมถึงการรณรงค์สนับสนุน ผู้สนับสนุนต้องตระหนักถึงขีดจำกัดการบริจาค ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูล และกฎทางการเงินของแคมเปญอื่น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าปฏิบัติตามข้อกำหนดและหลีกเลี่ยงความท้าทายทางกฎหมาย (Smith, 2017)

5.3 สถานะภาษีและกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่แสวงหากำไร: องค์กรสนับสนุนหลายแห่งดำเนินงานในฐานะองค์กรไม่แสวงผลกำไรและมีสถานะได้รับการยกเว้นภาษี อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองบางประเภทอาจเป็นอันตรายต่อสถานะภาษีนี้ได้ ผู้สนับสนุนจำเป็นต้องเข้าใจข้อจำกัดในการ

แทรกแซงทางการเมืองที่กำหนดโดยกฎระเบียบด้านภาษี เพื่อรักษาสถานะที่ไม่แสวงหาผลกำไรในขณะที่ยังคงมีส่วนร่วมในการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ (Oster, 2014)

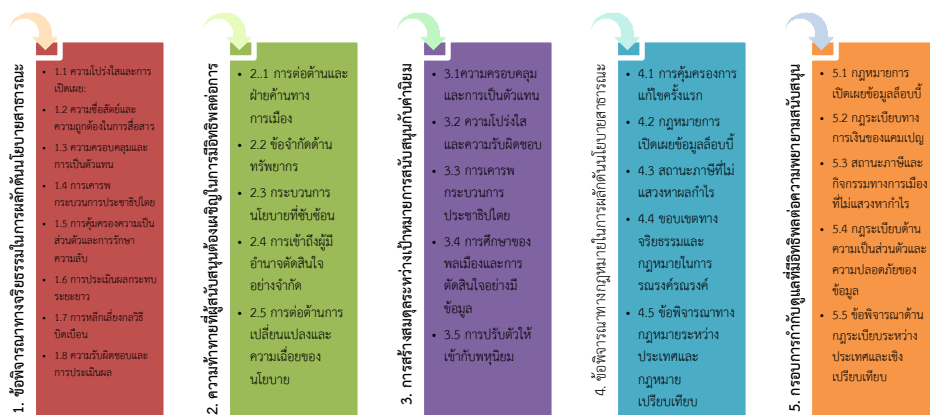
5.4 กฎระเบียบด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล:

ความพยายามสนับสนุนมักเกี่ยวข้องกับการรวบรวมและการใช้ข้อมูล ไม่ว่าจะเพื่อการส่งข้อความแบบกำหนดเป้าหมาย การวิจัย หรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรอบการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล เช่น กฎระเบียบให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค (GDPR) ในสหภาพยุโรป กำหนดวิธีที่ผู้สนับสนุนจัดการข้อมูลส่วนบุคคล การปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องสิทธิ์ความเป็นส่วนตัวของบุคคลและหลีกเลี่ยงผลกระทบทางกฎหมาย (Bamberger and Mulligan, 2011)

5.5 ข้อพิจารณาด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศและเชิงเปรียบเทียบ:

ความพยายามสนับสนุนที่ขยายข้ามพรมแดนหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นระหว่างประเทศจะต้องคำนึงถึงภูมิทัศน์ด้านกฎระเบียบที่หลากหลาย ประเทศต่าง ๆ มีกฎและข้อบังคับที่แตกต่างกันในการควบคุมกิจกรรมการสนับสนุน และกฎหมายระหว่างประเทศมีบทบาทในการกำหนดบริบททางกฎหมายสำหรับโครงการริเริ่มการสนับสนุนระดับโลก ผู้สนับสนุนจะต้องพิจารณาและปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางกฎหมายที่หลากหลายเหล่านี้ไปพร้อม ๆ กับการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงนโยบาย (Kingsbury et al., 2005)

ดังนั้นการทำความเข้าใจและการปฏิบัติตามกรอบการกำกับดูแลเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สนับสนุนในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามกฎหมาย และมีประสิทธิภาพ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอาจนำไปสู่ความท้าทายทางกฎหมาย ทำลายชื่อเสียงขององค์กร และบ่อนทำลายผลกระทบของความพยายามในการสนับสนุน

รูปที่ 3 องค์ความรู้ใหม่

บทสรุป

การสรุปข้อค้นพบที่สำคัญ: ในการสรุปข้อค้นพบที่สำคัญของบทความบทความนี้ เห็นได้ชัดว่าการผลักดันนโยบายสาธารณะกำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังของสังคม วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแนวปฏิบัติด้านการสนับสนุน ควบคู่ไปกับการตรวจสอบหลักการและกรอบการทำงานที่สำคัญในการจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน ถือเป็นรากฐานที่ครอบคลุม มีการสำรวจความท้าทายที่ผู้สนับสนุนต้องเผชิญ รวมถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและปัญหาความเป็นผู้นำ โดยเน้นถึงความซับซ้อนที่มีอยู่ในภูมิทัศน์ของการสนับสนุน

ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพลวัตการพัฒนาของการผลักดันนโยบายสาธารณะและผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบาย: ข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการทบทวนนี้ชี้ให้เห็นถึงอนาคตที่มีพลวัตสำหรับการผลักดันนโยบายสาธารณะ การบรรจบกันของการสนับสนุนทางดิจิทัล ความร่วมมือระดับโลก และการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล กำลังเปลี่ยนโฉมภูมิทัศน์ของการสนับสนุน การเกิดขึ้นของแนวทางที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วมมากขึ้น แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้สนับสนุนและผู้กำหนดนโยบาย พลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปเน้นย้ำถึงความจำเป็นสำหรับ

ผู้กำหนดนโยบายในการปรับตัวให้เข้ากับช่องทางการสื่อสารใหม่ เปิดรับการมีส่วนร่วมของพลเมือง และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายตามหลักฐานเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะการตัดสินใจเพื่อการวิจัยในอนาคตและการประยุกต์เชิงปฏิบัติ:

ในขณะที่เราสำรวจพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปของการผลักดันนโยบายสาธารณะ มีการเรียกร้องให้ดำเนินการที่ชัดเจนสำหรับการวิจัยในอนาคตและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ นักวิชาการได้รับการสนับสนุนให้เจาะลึกผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อประสิทธิภาพของการสนับสนุน ศึกษาพลวัตของความร่วมมือข้ามภาคส่วน และสำรวจความเหลื่อมล้ำของความพยายามในการสนับสนุน ความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการสนับสนุนและการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อแจ้งกลยุทธ์และกรอบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะการตัดสินใจยังครอบคลุมถึงผู้ปฏิบัติงานและผู้กำหนดนโยบายด้วย การเปิดรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การส่งเสริมการไม่แบ่งแยก และการจัดลำดับความสำคัญของการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการก้าวหน้าในด้านการสนับสนุน การสร้างความสัมพันธ์ที่โปร่งใสและร่วมมือกันกับผู้สนับสนุน และประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้กำหนดนโยบายที่มุ่งหวังที่จะนำทางความซับซ้อนของการกำกับดูแลสมัยใหม่

โดยสรุป บทความทบทวนนี้ทำหน้าที่เป็นภาพรวมของโลกที่มีหลายแง่มุมของการผลักดันนโยบายสาธารณะ เราหวังว่าข้อมูลเชิงลึกที่มอบให้จะช่วยกระตุ้นการวิจัยเพิ่มเติม เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้สนับสนุน ผู้กำหนดนโยบาย และนักวิชาการ อนาคตของการผลักดันนโยบายสาธารณะมีศักยภาพมหาศาล และด้วยการทำงานร่วมกัน เราจะสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการกำหนดนโยบายที่ตอบสนอง เสมอภาค และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- 350.org. (2021). *Our Story*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://350.org/about/our-story/>
- Anheier, H. K. (2014). *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. London : Routledge.
- Ansell, C. and Gash, A. (2008). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543–571.
- Bamberger, K. A. and Mulligan, D. K. (2011). *Privacy on the Ground: Driving Corporate Behavior in the United States and Europe*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Barber, B. (2003). *Strong Democracy: Participatory Politics for a New Age*. California: University of California Press.
- Bardach, E. (2012). *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving*. Thousand Oaks, California: CQ Press.
- Bardach, E. and Patashnik, E. M. (2015). *A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving*. Thousand Oaks, California: CQ Press.
- Baumgartner, F. R., and Jones, B. D. (1993). *Agenda and Instability in American Politics*. Chicago: University of Chicago Press.
- _____. (2002). Bureaucracy at the Center of Government: Government's Response to the Media and Public Opinion. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 12(4), 685–712.

- Binder, S. A. (2014). Lobbying Disclosure: A Review of the Literature. *Public Relations Review*, 40(2), 280–282.
- Birkland, T. A. (2005). *An Introduction to the Policy Process: Theories, Concepts, and Models of Public Policy Making*. New York, NY: M.E. Sharpe.
- Burstein, P. (2003). The Impact of Public Opinion on Public Policy: A Review and an Agenda. *Political Research Quarterly*, 56(1), 29–40.
- Campaign for Tobacco-Free Kids. (2021). *Campaign for Tobacco-Free Kids Case Studies*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://www.tobaccofreekids.org/what-we-do/us/case-studies>
- Chadwick, A. (2013). *The Hybrid Media System: Politics and Power*. Oxford: Oxford University Press.
- Chamberlain, N. W. and Hodson, R. (2015). Interest Group Influence and Policy Representation: The Advocacy of Business Interests in Congress. *Social Forces*, 93(4), 1431–1452.
- Cobb, R. W. and Elder, C. D. (1972). *Participation in American Politics: The Dynamics of Agenda-Building*. Baltimore MD: Johns Hopkins University Press.
- Colombo, J. S. (2016). Tax Exemption, Lobbying, and the Charitable Deduction: Defining the Political Activities of Section 501(c)(3) Organizations. *Tax Lawyer*, 69(2), 283–330.
- Crenshaw, K. (1989). *De-marginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory, and Antiracist Politics*. Chicago: University of Chicago Legal Forum, 1989(1), Article 8.

- Dearing, J. W. and Rogers, E. M. (1996). *Agenda-Setting*. London: SAGE Publications.
- DeLeon, P. (1988). *Advice and Consent: The Development of the Policy Sciences*. New York, NY: Russell Sage Foundation.
- Diani, M. (2015). The Future of Social Movement Studies: A European Perspective. *Annual Review of Sociology*, 41, 427–448.
- Dryzek, J. S. (2000). *Deliberative Democracy and Beyond: Liberals, Critics, Contestations*. Oxford: Oxford University Press.
- Dunn, W. N. (2017). *Public Policy Analysis: An Introduction*. London : Routledge.
- Dür, A. and Mateo, G. (2019). Advocacy Coalitions and Domestic Policy Change. *Journal of European Public Policy*, 26(6), 897–915.
- Families USA. (2021). *Campaigns*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://familiesusa.org/our-campaigns/>
- Fishkin, J. S. (2009). *When the People Speak: Deliberative Democracy and Public Consultation*. Oxford: Oxford University Press.
- Grindle, M. S. and Thomas, J. W. (1991). *Public Choices and Policy Change: The Political Economy of Reform in Developing Countries*. Baltimore MD: Johns Hopkins University Press.
- Grossmann, M. (2009). Articulate Advocacy: The Relationship between Lobbying, Contributions, and the Receipt of Earmarks. *Political Research Quarterly*, 62(3), 474–487.
- Gutmann, A. and Thompson, D. (1996). *Democracy and Disagreement*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

- Heaney, M. T. and Lorenzoni, T. (2017). Coalition Building in the U.S. Congress: Bridging the Ideological Divide. *American Behavioral Scientist*, 61(9), 982–1002.
- Howlett, M., Ramesh, M. and Perl, A. (2009). *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*. Oxford: Oxford University Press.
- Human Rights Campaign. (2021). *Timeline: Milestones in the American LGBTQ Movement*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://www.hrc.org/timelines/milestones-in-the-american-lgbtq-movement>
- Jordan, G. and Maloney, W. (1997). The Protest Business? Mobilizing Campaigns, Organizing Conflict. *Annual Review of Sociology*, 23, 103–121.
- Jordan, G. and Van Tuijl, P. (2000). Political Advocacy and Emergent Democratic Institutions in Central America. *World Development*, 28(5), 867–879.
- Keck, M. E., and Sikkink, K. (1998). *Activists beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics*. New York: Cornell University Press.
- Keck, M. E. and Sikkink, K. (1998). *Activists beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics*. New York: Cornell University Press.
- Kingdon, J. W. (1984). *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. Boston: Little, Brown and Company.
- _____. (2014). *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. Boston, MA: Pearson.

- Kingsbury, B., Krisch, N., and Stewart, R. B. (2005). The Emergence of Global Administrative Law. *Law and Contemporary Problems*, 68(3/4), 15–61.
- Kollman, K. (1998). *Outside Lobbying: Public Opinion and Interest Group Strategies*. Princeton: Princeton University Press.
- Lobbying Disclosure Act of 1995*, Pub. L. No. 104-65, 109 Stat. 691 (1995).
- Lobbying, Advocacy, and Social Change. (2014). *Ethical Guidelines*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://www.lobbyingadvocacy.org/ethical-guidelines>
- Lowery, D. and Gray, V. (2004). A Neopluralist Perspective on Research on Organized Interests. *Political Research Quarterly*, 57(1), 163–175.
- Moms Demand Action. (2021). *Our Movement*. Retrieved on 2 January 2024 from: <https://momsdemandaction.org/our-movement/>
- Mouffe, C. (2000). *The Democratic Paradox*. New York: Verso.
- Oster, M. (2014). *Political Campaign Activities and the Tax Code: Issues for the 113th Congress*. Washington DC: Congressional Research Service.
- Pressman, J. L. and Wildavsky, A. (1973). *Implementation: How Great Expectations in Washington Are Dashed in Oakland; Or, Why It's Amazing That Federal Programs Work at All, This Being a Saga of the Economic Development Administration as Told by Two Sympathetic Observers Who Seek to Build Morals on a Foundation of Ruined Hopes*. California: University of California Press.
- Rusch, L. A. (2005). Defamation and the First Amendment: The Evolution of a Constitutional Tort. *Notre Dame Law Review*, 81(2), 477–533.

- Sabatier, P. A. and Jenkins-Smith, H. C. (1993). *Policy Change and Learning: An Advocacy Coalition Approach*. Boulder, Colorado: Westview Press.
- Sabatier, P. A. and Weible, C. M. (2007). *The Advocacy Coalition Framework: Innovations and Clarifications*. In P. A. Sabatier (Ed.), *Theories of the Policy Process* (2nd ed., pp. 189–220). Boulder, Colorado: Westview Press.
- _____. (2014). *Theories of the Policy Process*. Boulder, Colorado: Westview Press.
- Salisbury, R. H. (1969). An Exchange Theory of Interest Groups. *Midwest Journal of Political Science*, 13(1), 1–32.
- Schneider, A. and Ingram, H. (1993). Social Construction of Target Populations: Implications for Politics and Policy. *American Political Science Review*, 87(2), 334–347.
- Smith, M. A. (2000). *American Business and Political Power: Public Opinion, Elections, and Democracy*. Chicago: University of Chicago Press.
- _____. (2009). Lobbyists, Legislative Committees, and Inequality. *American Journal of Political Science*, 53(4), 1020–1033.
- Smith, M. A. and Larimer, C. W. (2009). The Public Affairs Model and Public Opinion: A 40-Year Retrospective. *Public Administration Review*, 69(5), 725–736.
- Smith, R. M. (2017). *Money, Politics, and the Constitution: Beyond Citizens United*. Princeton: Princeton University Press.

- Stone, D. (2002). Transfer Agents and Global Networks in the ‘Transnationalization’ of Policy. *Journal of European Public Policy*, 9(3), 333–354.
- _____. (2012). *Policy Paradox: The Art of Political Decision Making*. New York: W.W. Norton & Company.
- Volokh, E. (2012). Freedom of Speech, Permissible Tailoring and Transcending Strict Scrutiny. *Harvard Law Review*, 125(6), 1566–1627.
- Wallack, L., Dorfman, L., Jernigan, D. and Themba, M. (1993). *Media Advocacy and Public Health: Power for Prevention*. London: SAGE Publications.
- Weible, C. M., Heikkila, T., DeLeon, P. and Sabatier, P. A. (2012). Understanding and influencing the policy process. *Policy Sciences*, 45(1), 1–21.
- Weissert, C. S. and Weissert, W. G. (2017). *Governance in a Globalizing World*. London: SAGE Publications.
- Young, I. M. (2000). *Inclusion and Democracy*. Oxford: Oxford University Press.

การตั้งคำถามการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ:
แนวทางปฏิบัติสำหรับนักวิจัยใหม่

INTERVIEW QUESTIONS IN QUALITATIVE RESEARCH:
GUIDANCE FOR NOVICE RESEARCHERS

จำเนียร จวงตระกูล¹, ทิพวัลย์ ดวงวิไลแก้ว² และ ลัดดาวัลย์ สำราญ^{3,*}

Jamnean Joungtrakul¹, Thipphawan Duangvilaykeo² and Laddawan Someran^{3,*}

(Received: 18 Mar., 2024; Revised: 22 Apr., 2024; Accepted: 30 Apr., 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์นำเสนอแนวคิดและแนวทางในการตั้งคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพความจริงในการวิจัยเชิงคุณภาพอันจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ การศึกษาใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมที่ไม่ใช้ระบบ ดำเนินการโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสกัดข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานในการเขียนบทความนี้ ขอบเขตเนื้อหาของบทความประกอบด้วย (1) บทนำ นำเสนอที่มาและความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา วัตถุประสงค์ของบทความและวิธีการศึกษารวมทั้งขอบเขตของการศึกษา (2) การทบทวนวรรณกรรมซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการสัมภาษณ์ ส่วนประกอบที่สำคัญของการ

¹ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร., คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Special Professor Dr., Faculty of Liberal Arts, North Bangkok University

² อาจารย์, คณะเศรษฐศาสตร์และการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Lecturer, Faculty of Economics and Tourism, Souphanouvong University, Laos PDR.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Assistant Professor Dr., Faculty of Business Administration and Information Technology,

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

* Corresponding author. E-mail: laddawan.s@rmutsb.ac.th

สัมภาษณ์ ประเภทของการสัมภาษณ์ เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ และคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ (3) สรุปผลการศึกษา (4) ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา และ (5) ข้อเสนอแนะจากการศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้นำผลมาจากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นแบบจำลองกระบวนการจัดทำชุดคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพซึ่งนักวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการกระบวนการทัศน์มาทำการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถนำไปใช้ประกอบในการดำเนินการโครงการวิจัยของตน

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงคุณภาพ, การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ, คำถามการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

Abstract

This academic article aimed at presenting guidelines for developing interview questions to be used in qualitative research to gain the appropriate quality data to achieve the objective of quality and trustworthy qualitative research results. A non-systematic literature review was applied in this study. A review of related literature was conducted and data extraction was performed and used as a basis for composing this article. The scope of the content of this article comprised: (1) Introduction to introduce the background and significance of the topic to be studied including the objective, method, and scope of the study; (2) literature review on definition, major components, types, techniques, and natures of the interview including data collection tools and questions to be asked in conducting interview in qualitative research; (3) conclusion; (4) new findings from the study; and (5) recommendations. The authors proposed a model of the process for developing questions for qualitative interviews that could be applied by qualitative researchers especially those who are

novice researchers or shifted their paradigm to become qualitative researchers.

Keywords: qualitative research, qualitative interview, interview questions

บทนำ

จุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งของการวิจัยก็คือ เพื่อดำเนินการให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ การที่จะได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้นั้นจำเป็นจะต้องมีข้อมูลที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายอย่างหนึ่งก็คือ การสัมภาษณ์ ซึ่งนิยมใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ การที่ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามธรรมชาติจากผู้ให้ข้อมูลนั้น คำถามการสัมภาษณ์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งเพราะถ้าการตั้งคำถามไม่มีความชัดเจนตรงประเด็นตามขอบเขตของคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการสัมภาษณ์ได้ การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งต้องใช้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมบริบทและสถานการณ์หลายด้าน ทั้งความรู้ ประสบการณ์ พฤติกรรม ความเชื่อหรือค่านิยมความรู้สึกและอื่นๆ

นอกจากนี้คำถามในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องเป็นคำถามปลายเปิดที่ดึงดูดหรือชี้ชวนให้ผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามและอธิบายอย่างละเอียดตามประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น จึงจะได้ข้อมูลอย่างตรงเป้าหมายและครบถ้วนเพื่อนำไปวิเคราะห์และรายงานผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ นักวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิจัยใหม่และนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากเดิมมาเป็นนักวิจัยเชิงคุณภาพจึงมักประสบปัญหาในการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพจากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นพบว่ามีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการตั้งคำถามการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัยหรือบทความวิชาการไม่มากนัก จึงยังเป็นช่องว่างทางวิชาการที่มีความจำเป็นต้องศึกษา

และเผยแพร่ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สำหรับนักวิจัยได้นำไปพิจารณาใช้ในการสัมภาษณ์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ ผู้เขียนเห็นความสำคัญในประเด็นนี้จึงได้ศึกษาและนำเสนอเพื่อเผยแพร่ในรูปแบบของบทความวิชาการ ที่จะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดและแนวทางในการตั้งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการตั้งคำถาม จัดทำแบบสัมภาษณ์หรือแนวทางการสัมภาษณ์และใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไป

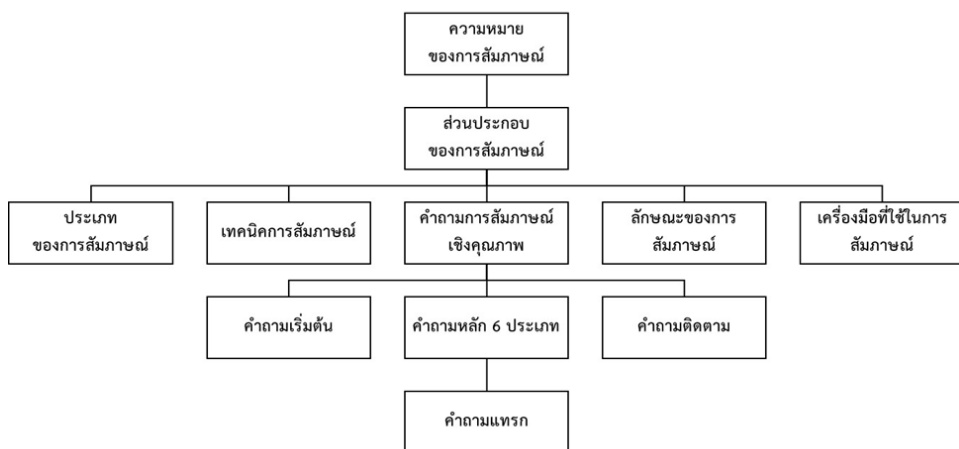
วิธีการดำเนินการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้เรียบเรียงในบทความนี้ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่ไม่ใช้ระบบ (Non-systematic Literature Review) ตามแนวทางที่นำเสนอไว้โดย Dhillon (2022), Green et al. (2006), Ferrari (2015), Huelin et al. (2015) และ Rahman et al. (2019) ตามแนวทางที่นำเสนอโดย จำเนียร จวงตระกูล และคณะ (2566) ประกอบกับที่ได้ดำเนินการโดย จำเนียร จวงตระกูล และคณะ (2566) ซึ่งการศึกษาในรูปแบบนี้มีความแตกต่างจากการศึกษารูปแบบการทบทวนวรรณกรรมที่เป็นระบบและการวิเคราะห์เชิงอภิมาน (Systematic Literature Review and Meta Analysis) เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบถือว่าเป็นระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบจำเพาะรูปแบบหนึ่ง (จำเนียร จวงตระกูล และคณะ, 2566; Kitchenham et al., 2009; Snyder, 2019; Xiao and Watson, 2019; Mengist et al., 2020)

ดังนั้น การศึกษารูปแบบการทบทวนวรรณกรรมที่ไม่ใช้ระบบในบทความนี้ ผู้เขียนทำการค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่งโดยมุ่งเน้นที่การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความหลากหลายและกว้างขึ้นและสกัดข้อมูลออกมาใช้เป็นฐานในการเขียนบทความวิชาการ

(Academic Article) เรื่องนี้ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นเนื้อหาของบทความ ประกอบด้วย (1) บทนำ เพื่อนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นที่จะทำการศึกษา (2) การทบทวนวรรณกรรม เพื่อนำเสนอความหมายของการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนประกอบที่สำคัญของการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ ประเภทของการสัมภาษณ์ เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ และคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ (3) สรุปผลการศึกษา (4) ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา และ (5) ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

แผนที่วรรณกรรม (Literature Map) เพื่อเป็นแนวทางในการทบทวนวรรณกรรมนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ใช้เป็นฐานในการตั้งคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนที่วรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม โดยอาศัยแผนที่วรรณกรรมตามรูปที่ 1 ผู้เขียนได้ทบทวนวรรณกรรมในประเด็นต่าง ๆ และนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1) ความหมายของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์ที่เป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างนักวิจัยผู้ที่

เป็นผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่มีการโต้ตอบกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักวิจัยสามารถนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยได้ต่อไป (จำเนียร จวงตระกูล, 2553; Kvale, 1996; Ryan et al., 2009; Alamri, 2019; Busetto et al., 2020; Mwita, 2022) จากความหมายดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์ที่เปิดกว้างที่มีความเป็นทางการน้อยโดยอาศัยการพูดและการบรรยายในการตอบคำถามของผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกอย่างเพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการวิจัยที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือได้ต่อไป ทั้งนี้เพื่อความกระชับและชัดเจนของบทความนี้ จึงใช้คำว่า “การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ” เป็นหลัก

1.2) ส่วนประกอบสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ จากความหมายของการสัมภาษณ์ข้างต้นสามารถพิจารณากำหนดส่วนประกอบที่สำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพได้เป็น 10 ส่วน ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ระเบียบวิธีการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยที่คาดหวัง สถานที่การสัมภาษณ์ จริยธรรมการวิจัย วัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ต้องการจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม (จำเนียร จวงตระกูล, 2553; Patton, 1990; Creswell, 2014; Elhami and Khoshnevisan, 2022; Khan and MacEachen, 2022; Taherdoost, 2022; Dunwoodie et al., 2023) จากส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีส่วนสำคัญที่เป็นฐานในการตั้งคำถามการสัมภาษณ์อย่างใกล้ชิดอยู่หลายส่วน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทของการสัมภาษณ์ เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ และลักษณะของคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ดังจะได้นำเสนอร่วมกับประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไป

1.3) ประเภทของการสัมภาษณ์ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การสัมภาษณ์โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย ประเภทแรก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งนักวิจัยสนทนากับผู้ให้ข้อมูลแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้

คำถามปลายเปิดและไม่ต้องใช้แบบสัมภาษณ์หรือแนวทางการสัมภาษณ์ซึ่งคำถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ประเภทนี้ นักวิจัยผู้สัมภาษณ์ต้องมีประสบการณ์สูงจึงจะสามารถดำเนินการสัมภาษณ์ได้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ประเภทที่สอง คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างการสัมภาษณ์ประเภทนี้นักวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์หรือแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งบรรจุคำถามปลายเปิดที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ประเภทนี้เหมาะสำหรับนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่มีประสบการณ์อยู่บ้างแล้วและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนการสัมภาษณ์ประเภทที่สาม เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ มีทั้งคำถามและคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์เลือกคำตอบที่ตนเองเห็นด้วยหรือใกล้เคียงกับความคิดเห็นของตนมากที่สุดคล้ายแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ประเภทนี้จึงเหมาะกับการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงปริมาณ (จำเนียร จวงตระกูล, 2553; Patton, 1990; Kvale, 1996; Fox, 2009; Knapik, 2006; Stuckey, 2013; Rashidi et al., 2014; Elhami and Khoshnevisan, 2022; Mwita, 2022; Taherdoost, 2022; George, 2023; George and Merkus, 2023; Robinson, 2023)

1.4) เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ นำเสนอโดย จำเนียร จวงตระกูล (2553), Patton (1990), Opdenakker (2006), Ryan et al. (2009), Block and Erskine (2012), Creswell (2014), Drabble et al. (2016), Alamri (2019), Sah et al. (2020), De Villiers et al. (2021), Khan and MacEachen (2022), Keen et al. (2022), Dursun (2023) และ Frey and Bloch (2023) ผู้เขียนทำการสังเคราะห์เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่สำคัญได้ดังนี้

(1) การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face to Face) เป็นการสัมภาษณ์ที่นักวิจัยไปพบผู้ให้ข้อมูลแล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว อาจจะใช้การสัมภาษณ์ประเภทไม่มีโครงสร้างหรือประเภทกึ่งโครงสร้างก็ได้ การสัมภาษณ์แบบนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบดั้งเดิมที่ใช้กันต่อเนื่องมาอย่างยาวนานจนกระทั่งถึงปัจจุบัน การสัมภาษณ์แบบนี้มีข้อดีหลายประการ เช่น นักวิจัยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดความเชื่อถือ

ที่จะนำไปสู่การให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยและตรงกับสภาพความเป็นจริง อีกทั้งยังเห็นกิริยาท่าทางหรือภาษากายที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์แบบนี้ก็มีข้อเสียหลายประการ เช่น ต้องใช้เวลาและความพยายามในการติดต่อประสานงาน อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและอื่น ๆ อีกด้วย การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก นักวิจัยสามารถถามคำถามอย่างรอบด้านโดยใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1-2 ชั่วโมง

(2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสัมภาษณ์อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีคุณลักษณะที่แตกต่างไป กล่าวคือ การสัมภาษณ์จะดำเนินการโดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ (Moderator) ที่เป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และเชี่ยวชาญในประเด็นที่จะศึกษาหรือสัมภาษณ์ เป็นผู้ตั้งคำถามและควบคุมดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลประมาณ 6-12 คน ผู้ให้ข้อมูลมีปฏิสัมพันธ์กับทางผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ประเด็นการสัมภาษณ์ได้ข้อสรุปเป็นข้อยุติในแต่ละประเด็น การสัมภาษณ์วิธีนี้มีข้อดีหลายประการ เช่น ประหยัดเวลาและจำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ลง เนื่องจากนำผู้ให้ข้อมูลมารวมเป็นกลุ่มเวลาและสถานที่เดียวกัน ส่วนข้อเสียก็มีหลายประการเช่นกัน เช่น มีค่าใช้จ่ายสูงและมีความยุ่งยากในการเนนการประสานงานเพื่อจัดการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม เป็นต้น

(3) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Telephone Interview) การสัมภาษณ์วิธีนี้เป็นการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว เพียงปรับเปลี่ยนมาใช้โทรศัพท์เป็นการสื่อสารระหว่างนักวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์วิธีนี้ มีข้อดีหลายประการ เช่น ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง แต่ก็มีข้อเสียหลายประการ เช่น ไม่สามารถมองเห็นผู้ให้สัมภาษณ์ได้จึงไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับกิริยาท่าทางหรือภาษากายของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ นอกจากนี้ ยังอาจประสบปัญหาสัญญาณโทรศัพท์ขัดข้องหรือมีความไม่ชัดเจนอีกด้วย เป็นต้น

(4) การสัมภาษณ์แบบเสมือนจริง (Virtual Interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้แอปพลิเคชันแบบต่างๆ เช่น LINE, Google Meeting, Microsoft Teams,

หรือ Zoom Meetings เป็นต้น การสัมภาษณ์แบบนี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เพียงเปลี่ยนมาใช้แอปพลิเคชันเหล่านี้แทน การสัมภาษณ์แบบนี้มีข้อดีหลายประการ เช่น ไม่ต้องเดินทางไปพบผู้ให้สัมภาษณ์ยังสถานที่สัมภาษณ์ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ยังสามารถใช้กับการสนทนากลุ่มได้อีกด้วย แต่ก็มีข้อเสียหลายประการเช่นกัน เช่น มีค่าใช้จ่ายสำหรับแพลตฟอร์มเพิ่มขึ้น แม้จะมีบางแพลตฟอร์มที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายก็ตาม แต่อาจเกิดความไม่แน่นอน ความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา รวมทั้งมีปัญหาด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร อาจทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างลึกซึ้งเพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านการสังเกต กิริยาท่าทาง หรือภาษากาย และแม้จะมองเห็นภาพแต่ก็ไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะเก็บเป็นข้อมูลได้อย่างเพียงพอ เป็นต้น การสัมภาษณ์แบบนี้ เป็นที่นิยมใช้กันมากในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และเป็นแนวโน้มที่จะใช้การสัมภาษณ์แบบนี้อย่างแพร่หลายต่อไปในอนาคต โดยแพลตฟอร์มต่าง ๆ จะได้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการของการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์คือ นักวิจัยผู้สังเกตและโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้ข้อมูลอาจขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์ รวมถึงผู้ให้ข้อมูลบางกลุ่ม เช่น คนยากไร้อาจไม่มีอุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่สัญญาณอินเทอร์เน็ต

1.5) ลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมของจำเนียร จวงตระกูล (2553), Chadwick (1984), Patton (1990), Kvale (1996), Berg (1998), Opdenakker (2006), Ryan et al. (2009), Turner (2010), Creswell (2014), Mwita (2022), Dunwoodie et al. (2023) และ Dursun (2023) เห็นว่าการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งนักวิจัยผู้สัมภาษณ์ทำการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีประเภทกึ่งมีโครงสร้างคือมีการจัดทำแบบสัมภาษณ์

หรือแนวทางการสัมภาษณ์ โดยการกำหนดคำถามต่าง ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดไว้แล้วถามคำถามผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตอบ และอธิบายอย่างลึกซึ้งในแต่ละประเด็นคำถาม โดยดำเนินการไปจนได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่นักวิจัยต้องการ และการสัมภาษณ์เชิงลึกยังสามารถในการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่นักวิจัยผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีการจัดทำแบบสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์ลักษณะนี้จะเป็นการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว นักวิจัยสามารถมองเห็นกิริยาท่าทางและภาษากายของผู้ให้ข้อมูลได้ด้วย ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็นอย่างดี การสัมภาษณ์ลักษณะนี้โดยทั่วไปแล้วจะใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง

1.6) เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมของ จำเนียร จวงตระกูล (2553), Chadwick (1984), Patton (1990), Maykut and Morehouse (1994), Kvale (1996), Berg (1998), Boyce and Neale (2006), Opdenakker (2006), Ryan et al. (2009), Creswell (2014), Taherdoost (2022), Knott et al. (2022) และ Dunwoodie et al. (2023) ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพนั้นสามารถแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ออกเป็นสองประเภทคือเครื่องมือหลักกับเครื่องมือประกอบที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย

(1) เครื่องมือหลักคือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมากเนื่องจากมีแนวคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้สัมภาษณ์ใช้ในการถามและให้ผู้ให้ข้อมูลตอบด้วยตนเองโดยอธิบายอย่างละเอียดในแต่ละประเด็นคำถาม คำถามที่บรรจุไว้ในแบบสัมภาษณ์ จะเป็นคำถามที่ครอบคลุม โดยลักษณะของคำถามซึ่งได้กลั่นกรองตามกระบวนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์แล้ว สำหรับคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพนั้นเป็นจุดเน้นของการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนจะนำเสนอในส่วนต่อไป

(2) เครื่องมือประกอบที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นเอกสารกับส่วนที่เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ โดยส่วนที่เป็นเอกสาร เช่น เอกสารชี้แจง หรือเรียกว่า เอกสารข้อมูล (Information Sheet) และ หนังสือแสดงความยินยอม (Informed Consent Form) เอกสารลงนามรับค่าชดเชยการเสียเวลาเข้าร่วม

การวิจัย และอื่น ๆ สำหรับเครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ไมโครโฟน แบตเตอรี่สำรอง และอื่นๆ ซึ่งต้องมีชุดสำรอง ป้องกันเหตุขัดข้องในการใช้งานเอาไว้ด้วย

1.7) คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ผู้เขียนได้สังเคราะห์ผลงานของ จำเนียร จวงตระกูล (2553) Chadwick (1984) Patton (1990) Maykut and Morehouse (1994) Kvale (1996) Berg (1998) Boyce and Neale (2006) Ryan et al. (2009) Creswell (2014) Yeong et al. (2018) Roberts (2020) Lassen (2021) Taherdoost (2022) Knott et al. (2022) Cairns-Lee et al. (2022) และ Dunwoodie et al. (2023) โดยสามารถแบ่งออกเป็นสามส่วน ดังนี้

1.7.1) ประเภทของคำถามในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ สามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) คำถามหลัก (Main Questions) เป็นคำถามที่ผ่านการคัดกรองตามกระบวนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ และนำมาบรรจุไว้ในแบบสัมภาษณ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คำถามหลักที่ใช้เพื่อสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ชนิดของคำถาม	คำอธิบาย
1. คำถามเกี่ยวกับภูมิหลังหรือประชากรศาสตร์ (Background or Demographic Question)	คำถามประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการระบุคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูล คำตอบที่ได้จากการถามคำถามเหล่านี้จะช่วยให้นักวิจัยผู้สัมภาษณ์สามารถหาความสัมพันธ์ของบุคคลเหล่านี้กับบุคคลอื่น ๆ คำถามเกี่ยวกับ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่หรือการเคลื่อนย้าย และคำถามอื่น ๆ ทำนองเดียวกันนี้ เป็นคำถามมาตรฐานเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล
2. คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์หรือพฤติกรรม (Experience or Behavioral Questions)	คำถามประเภทนี้เป็นการถามผู้ให้ข้อมูลว่าได้ทำอะไรหรือเคยทำอะไรมาบ้าง เป็นคำถามที่มุ่งค้นหาคำอธิบายเกี่ยวกับประสบการณ์ พฤติกรรม การกระทำ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักวิจัยผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตได้ถ้าหากผู้วิจัยได้อยู่ในเหตุการณ์
3. คำถามเกี่ยวกับความเห็นหรือค่านิยม (Opinion or Values Questions)	คำถามประเภทนี้มุ่งทำความเข้าใจกระบวนการทางพุทธิปัญญาและการตีความหมายของผู้ให้ข้อมูล คำตอบที่ได้รับจากคำถามประเภทนี้บอกให้เราทราบว่าผู้ให้ข้อมูลคิดอย่างไรเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ คำถามเหล่านี้บอกให้นักวิจัยผู้สัมภาษณ์ทราบถึงเป้าหมาย เจตนา ความปรารถนา และค่านิยมของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชนิดของคำถาม	คำอธิบาย
4. คำถามเกี่ยวกับความรู้สึก (Feeling Questions)	คำถามประเภทนี้ มุ่งทำความเข้าใจกับคำตอบที่แสดงออกถึงอารมณ์ของผู้ตอบ เกี่ยวกับประสบการณ์ และความคิดของผู้ตอบ เนื่องจากความรู้สึกเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นธรรมชาติของบุคคล เป็นการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นโดยรอบหรือต่อตัวบุคคล ความรู้สึกสะท้อนมิติด้านที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์
5. คำถามเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge Questions)	คำถามประเภทนี้ ใช้ถามเพื่อค้นหาว่าผู้ตอบมีข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง (Factual) อย่างไร ข้อสมมติฐานก็คือ มีบางสิ่งบางอย่างที่เป็นที่รับรู้ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความเห็นและไม่ใช่ความรู้สึก แต่สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บุคคลรู้ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงของกรณีหรือเรื่องนั้น ๆ
6. คำถามเกี่ยวกับประสาทสัมผัส (Sensory Questions)	คำถามเหล่านี้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้แตะต้อง ได้ชิม และได้กลิ่น วัตถุประสงค์ในการถามประเภทนี้ก็เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปในเครื่องมือทางด้านประสาทสัมผัสของผู้ตอบได้

ที่มา: ปรับปรุงจาก จำเริญร จวงตระกูล (2553) และ Patton (1990)

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าคำถามหลักที่จะใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ซึ่งนักวิจัยผู้สัมภาษณ์จะต้องทำความเข้าใจและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ในการถามคำถามทั้ง 6 ชนิดนี้ นักวิจัยจะต้องคำนึงถึงกรอบระยะเวลาของคำถามด้วย เช่น คำถามเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นคำถามปลายเปิดที่ได้รับการกำหนดและตรวจสอบคัดกรองในขั้นตอนการจัดทำแบบสัมภาษณ์หรือแนวทางการสัมภาษณ์อย่างรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เข้ากับบริบทของการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น

(2) คำถามเริ่มต้น (Orientation Questions) เป็นคำถามที่ใช้เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลในช่วงเปิดการสัมภาษณ์เพื่อสร้างความเป็นกันเองและความคุ้นเคยรวมทั้งความเชื่อถือว่าไว้วางใจ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีความผ่อนคลาย พร้อมทั้งจะเปิดเผยและให้ข้อมูลตามความเป็นจริงอย่างเต็มที่ให้แก่ผู้สัมภาษณ์

(3) คำถามติดตาม (Follow-up Questions) เป็นคำถามที่ใช้แทรกในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อติดตามข้อมูลบางส่วนที่ผู้ให้ข้อมูลข้ามไปหรือใช้ในการเก็บตกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและครบถ้วนตามที่ต้องการ

(4) คำถามแทรก (Probes) เป็นคำถามที่ใช้ขัดจังหวะหรือแทรกในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามให้ชัดเจนหรือกลับมาสู่ประเด็นคำถามในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลอธิบายออกนอกขอบเขตของคำถามที่ถามเกินสมควร

1.7.2) ลักษณะคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ในที่นี้จะแบ่งออกเป็นสองส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

(1) คำถามปลายปิด (Closed-ended Questions) เป็นคำถามที่มีลักษณะให้ผู้ตอบเลือกตอบได้สองอย่าง คือ ใช่หรือไม่ใช่ (Yes or No) เป็นคำถามที่ลงท้ายด้วย วลีหรือคำว่า “ใช่หรือไม่” หรือวลีที่คล้ายคลึงกันนี้ เป็นคำถามที่ใช้มากในการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้แบบสอบถาม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น อาจใช้ในคำถามที่ไม่ใช่คำถามหลัก เช่น ใช้ในตอนเริ่มต้นหรือคำถามแทรก เป็นต้น

(2) คำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เป็นคำถามที่มีลักษณะเปิดกว้างเพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามและอธิบายโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ ความคิดความรู้สึกและอื่น ๆ ตามชนิดของคำถามหลักในการตอบคำถาม เป็นคำถามที่ใช้วลีหรือคำว่า อะไร อย่างไร เพราะเหตุใด หรือวลีอื่นที่คล้ายคลึงกันนี้ เพื่อเป็นการเปิดทางให้ผู้ตอบคำถามได้ใช้ความคิดของตนเองในการตอบคำถาม คำถามลักษณะนี้ เป็นคำถามที่พึงประสงค์อย่างยิ่งในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

1.7.3) ขั้นตอนการตั้งคำถามสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ การการตั้งคำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงคุณภาพนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) นำคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาเป็นตัวตั้ง เพื่อพิจารณาว่าการที่จะได้ข้อมูลมาตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัยนั้น นักวิจัยจะต้องได้ข้อมูลประเภทใดหรือลักษณะใดบ้าง

(2) กำหนดประเภทข้อมูลเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะได้จากผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานในการตั้งคำถามและให้ได้มาซึ่งข้อมูลเหล่านั้น

(3) ใช้ประเภทข้อมูลที่กำหนดไว้เป็นตัวตั้งแล้วทดลองตั้งคำถามในแต่ละประเภทคำถามหลัก 5 ประเภท อย่างละหลายหลายข้อ เพื่อพิจารณาทบทวนถึงความเหมาะสมและตรงเป้าหมายที่จะได้ข้อมูลตามที่ต้องการ

(4) พิจารณาทบทวนคำถามกับประเภทข้อมูลที่พึงประสงค์ ไตร่ตรองให้เหตุผลว่าคำถามใดจะสามารถนำไปสู่การได้ข้อมูลตามที่พึงประสงค์เหล่านั้น

(5) คัดเลือกคัดกรองและเลือกคำถามตามเหตุผลที่พิจารณาไตร่ตรองนั้น มาเป็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์และจะได้นำไปบรรจุไว้ในแบบสัมภาษณ์ต่อไป พร้อมทั้งให้เหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกคำถามนั้น โดยทั่วไปแล้วจะมีคำถามประมาณ 5-10 คำถาม

(6) นำคำถามที่คัดเลือกแล้วไปบรรจุในแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามหลักที่จะใช้ถามผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ โดยดำเนินการจัดทำแบบสัมภาษณ์ตามกระบวนการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามหลักวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพ

(7) จัดทำชุดคำถามเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เป็นการสนับสนุนคำถามหลักที่ปรากฏอยู่ในแบบสัมภาษณ์ เช่น คำถามเริ่มต้น คำถามติดตาม และคำถามแทรก โดยจัดทำเป็นชุดเพื่อใช้ประกอบในการถามคำถามเหล่านี้ตามที่จำเป็นในระหว่างการสัมภาษณ์ต่อไป

บทสรุป

สาระสำคัญของบทความสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างนักวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่เชื่อถือสามารถนำไปวิเคราะห์จัดทำรายงานผลการวิจัยที่มีคุณภาพได้ต่อไป

2. ส่วนประกอบสำคัญของการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ระเบียบวิธีการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยที่คาดหวัง สถานที่การสัมภาษณ์ จริยธรรมการวิจัย วัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ต้องการจากการสัมภาษณ์

3. ประเภทของการสัมภาษณ์ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของผู้สัมภาษณ์ในระดับสูง การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เหมาะสำหรับนักวิจัยใหม่และนักวิจัยโดยทั่วไป เนื่องจากใช้แนวทางการ

สัมภาษณ์เป็นแนวทางในการดำเนินการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเหมาะสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณแต่สามารถนำมาเป็นคำถามประกอบได้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

4 เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ หรือโดยทั่วไปเรียกว่า วิธีการสัมภาษณ์แบ่งออกได้เป็น การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face to Face) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Telephone Interview) การสัมภาษณ์แบบใช้แอปพลิเคชันสื่อสารออนไลน์ (Virtual Interview)

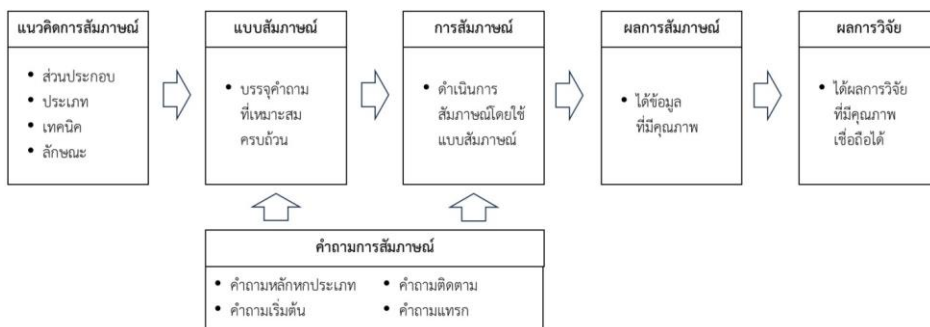
5. ลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

6. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ เครื่องมือหลักคือแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการถามคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ และเครื่องมือประกอบ เช่น เครื่องบันทึกเสียงและอื่นๆ

7. คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นคำถามหลัก แบ่งออกเป็น 6 แบบ คือ คำถามเกี่ยวกับภูมิหลังหรือประชากรศาสตร์ (Background or Demographic Question) คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์หรือพฤติกรรม (Experience or Behavioral Questions) คำถามเกี่ยวกับความเห็นหรือค่านิยม (Opinion or Values Questions) คำถามเกี่ยวกับความรู้สึก (Feeling Questions) คำถามเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge Questions) และคำถามเกี่ยวกับประสาทสัมผัส (Sensory Questions) ส่วนที่สอง เป็นคำถามประกอบ คือ คำถามเริ่มต้น (Orientation Questions) คำถามติดตาม (Follow-up Questions) และคำถามแทรก (Probes) ส่วนลักษณะของคำถาม แบ่งเป็น คำถามปลายปิด (Closed-ended Questions) กับคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพจะใช้คำถามปลายเปิดเป็นหลัก

ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้นำผลมาการศึกษา มาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา ผู้เขียนได้นำผลการศึกษา มาสังเคราะห์เป็นแบบจำลองการตั้งคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการ จัดทำชุดคำถามการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพสำหรับนักวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการกระบวนการทัศน์มาทำการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถนำไปใช้ประกอบในการดำเนินการโครงการวิจัยของตนได้ดังที่นำเสนอไว้ในส่วนต่อไป ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แบบจำลองกระบวนการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา นักวิจัยเชิงคุณภาพโดยเฉพาะนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการกระบวนการทัศน์มาทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ควรนำแบบจำลองในการตั้งคำถามการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้คำถามที่เหมาะสมกับโครงการวิจัยของตนจะนำไปสู่การได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและผลการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในโอกาสต่อไป ควรมีการศึกษาในประเด็นการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นฐานสำคัญที่บรรจุคำถามการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้ โดยให้ศึกษาในละเอียดลึกซึ้งและตีพิมพ์เผยแพร่ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จำเนียร จวงตระกูล. (2553). *การวิจัยเชิงคุณภาพ: เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตออนไลน์.
- จำเนียร จวงตระกูล, กล้าหาญ ณ น่าน และ อรรถพล ศิริลัทธยากร. (2566). การนำการวิจัยแบบการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบไปใช้ในการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย. *PAAT Journal*, 5(9), 1-23.
- จำเนียร จวงตระกูล, นพพงศ์ เกิดเงิน, ตระกูล จิตวัฒนากร และ ภาวรัช ครูช. (2566). แนวทางการเขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการสำหรับนักวิชาการใหม่. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 10(1), 1-19.
- จำเนียร จวงตระกูล, ศิวะพร ภูพันธ์, อุทัย อันพิมพ์ และ อารี ผสานสินธุวงศ์. (2566). การใช้การวิจัยเชิงคุณภาพยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีจากข้อมูลในงานรัฐประศาสนศาสตร์: การทบทวนวรรณกรรมแบบไม่ใช้ระบบ. *PAAT Journal*, 5(10), 7-34.
- Alamri, W. A. (2019). Effectiveness of qualitative research methods: interviews and diaries. *International journal of English and cultural studies*, 2(1), 65-70.
- Berg, B. L. (1998). *Qualitative research methods for the social sciences* (3rd ed.). Needham Heights, Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Block, E. S., and Erskine, L. (2012). Interviewing by telephone: specific considerations, opportunities, and challenges. *International journal of qualitative methods*, 11(4), 428-445.
- Busetto, L., Wick, W. and Gumbinger, C. (2020). How to use and assess qualitative research methods. *Neurological research and practice*, 2, 1-10.

- Cairns-Lee, H., Lawley, J. and Tosey, P. (2022). Enhancing researcher reflexivity about the influence of leading questions in interviews. *The journal of applied behavioral science*, 58(1), 164-188.
- Chadwick, B. A. (1984). *Survey research: interview studies*. In B. A. Chadwick (Ed.), *Social research methods* (pp. 100-132). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, Quantitative, and Mixed methods approaches* (4th ed.). Los Angeles: SAGE.
- De Villiers, C., Farooq, M. B. and Molinari, M. (2022). Qualitative research interviews using online video technology—challenges and opportunities. *Meditari Accountancy Research*, 30(6), 1764-1782. doi: <https://doi.org/10.1108/MEDAR-03-2021-1252>
- Dhillon, P. (2022). How to write a good scientific review article. *The FEBS Journal*, 289(13), 3592-3602.
- Drabble, L., Trocki K. F., Salcedo, B., Walker, P. C. and Korcha, R. A. (2016). Conducting qualitative interviews by telephone: Lessons learned from a study of alcohol use among sexual minority and heterosexual women. *Qual Soc Work*, 15(1), 118-133.
- Dunwoodie, K., Macaulay, L. and Newman, A. (2023). Qualitative interviewing in the field of work and organisational psychology: Benefits, challenges and guidelines for researchers and reviewers. *Applied Psychology*, 72(2), 863-889.
- Dursun, B., (2023). A qualitative research technique: Interview. *Journal of interdisciplinary educational research*, 7(14), 100-113.
- Elhami, A. and Khoshnevisan, B. (2022). Conducting an Interview in qualitative research: The modus operandi. *MEXTESOL Journal*, 46(1), 1-7.

- Ferrari, R. (2015). Writing narrative style literature reviews. *Medical writing*, 24(4), 230-235.
- Fox, N. (2009). Using interviews in a research project. *The NIHR RDS for the East Midlands/Yorkshire & the Humber*, 26.
- Frey, T. K. and Bloch, B. S. (2023). Using microsoft teams to facilitate asynchronous online focus groups. *International journal of qualitative methods*, 22, 16094069231211251. doi: <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/16094069231211251>
- George, T. (2023). *Types of interviews in research | Guide & Examples*. Retrieved 15 February 2024 from <https://www.scribbr.com/methodology/interviews-research/>
- George, T. and Merkus, J. (2023). *Structured interview | Definition, Guide & Examples*. Retrieved 15 February 2024 from <https://www.scribbr.com/methodology/structured-interview/>
- Green, B. N., Johnson, C. D. and Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade. *JOURNAL OF CHIROPRACTIC MEDICINE*, 5(3), 101-117.
- Huelin, R., Iheanacho, I., Payne, K. and Sandman, K. (2015). What's in a name? Systematic and non-systematic literature reviews, and why the distinction matters. *The evidence*, 34-37.
- Keen, S., Lomeli-Rodriguez, M. and Joffe, H. (2022). From challenge to opportunity: virtual qualitative research during COVID-19 and beyond. *International journal of qualitative methods*, 21, 16094069221105075.
- Khan, T. H. and MacEachen, E. (2022). An alternative method of interviewing: Critical reflections on videoconference interviews for qualitative

- data collection. *International journal of qualitative methods*, 21, 16094069221090063. doi: doi/epub/10.1177/160940 69221090063:
- Kitchenham, B., Brereton, O. P., Budgen, D., Turner, M., Bailey, J. and Linkman, S. (2009). Systematic literature reviews in software engineering—a systematic literature review. *Information and software technology*, 51(1), 7-15.
- Knapik, M. (2006). The qualitative research interview: Participants’ responsive participation in knowledge making. *International journal of qualitative methods* 2006, 5(3), 77-93.
- Knott, E., Rao, A. H., Summers, K. and Teeger, C. (2022). Interviews in the social sciences. *Nature reviews methods primers*, 2(1), 73.
- Kvale, S. (1996). *InterViews: An introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks: Sage.
- Lassen, J. (2021). *How to write effective qualitative interview questions*. Retrieved 20 February 2024 from <https://uxmastery.com/how-to-write-effective-qualitative-interview-questions/>
- Maykut, P. and Morehouse, R. (1994). *Beginning qualitative research: a philosophic and practical guide*. London: The Falmer Press.
- Mengist, W., Soromessa, T. and Legese, G. (2020). Method for conducting systematic literature review and meta-analysis for environmental science research. *MethodsX*, 7, 100777.
- Mwita, M. K. (2022). Factors to consider when using qualitative interviews in data collection. *Social sciences, Humanities and education journal (SHE Journal)*, 3(3), 313-323.

- Opdenakker, R. J. G. (2006). Advantages and disadvantages of four interview techniques in qualitative research. *In forum qualitative sozialforschung=Forum: Qualitative social research*, 7(4), art-11.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods* (2nd ed.). Newbury Park, California: SAGE.
- Rahman, A., Zulkifle, M., Aslam, M. and Khan, M. R. (2019). Components of writing a review article. *Journal of integrated community health*, 8(1), 8-12.
- Rashidi, M. N., Begum, R. A., Mokhtar, M. and Pereira, J. J. (2014). The conduct of structured interviews as research implementation method. *Journal of advanced research design*, 1(1), 28-34.
- Roberts, R. E. (2020). Qualitative interview questions: guidance for novice researchers. *The qualitative report*, 25(9), 3185-3203. doi: <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2020.4640>
- Robinson, O. C. (2023). Probing in qualitative research interviews: Theory and practice. *Qualitative research in psychology*, 20(3), 382-397.
- Ryan, F., Coughlan, M. and Cronin, P. (2009). Interviewing in qualitative research: The one-to-one interview. *International journal of therapy and rehabilitation*, 16(6), 309-314.
- Sah, L. K., Singh, D. R. and Sah, R. K. (2020). Conducting qualitative interviews using virtual communication tools amid COVID-19 pandemic: A learning opportunity for future research. *JNMA J Nepal Med Assoc*, 58(232), 1103-1106.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 104, 333-339.

- Stuckey, H. L. (2013). Three types of interviews: Qualitative research methods in social health. *Journal of social health and diabetes*, 1(2), 56-59.
- Taherdoost, H. (2022). How to conduct an effective interview; a guide to interview design in research study authors. *International journal of academic research in management (IJARM)*, 11(1), 39-51.
- Turner, D. W. (2010). Qualitative interview design: A practical guide for novice investigators. *The qualitative report*, 15(3), 754-760. doi: <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2010.1178>
- Xiao, Y. and Watson, M. (2019). Guidance on conducting a systematic literature Review. *Journal of planning education and research*, 39(1), 93-112.
- Yeong, M., Ismail, R., Ismail, N. and Hamzah, M. (2018). Interview protocol refinement: Fine-tuning qualitative research interview questions for Multi-Racial populations in Malaysia. *The qualitative report*, 23(11), 2700-2713. doi: <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2018.3412>

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร (Publication Ethics)

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร (Journal of Humanities, Social Sciences, and Art) เป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้กำหนดจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ (Committee on Publication Ethics: COPE) ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (Editors) ผู้ประเมิน (Reviewers) ผู้แต่ง (Authors) และผู้อ่าน (Readers) โดยทางวารสารได้มุ่งหวังว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวารสารจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานของวารสารเป็นไปด้วยความโปร่งใสและน่าเชื่อถือแก่วงการวิชาการ

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (Editors)

กองบรรณาธิการ (Editorial Board) ประกอบด้วย บรรณาธิการที่ปรึกษา (Advising Editor) บรรณาธิการ (Editor) บรรณาธิการประจำเรื่อง (Section Editor) มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของวารสาร ดังนี้

1. บรรณาธิการที่ปรึกษา (Advising Editor)

1.1 ศึกษางานวิจัยและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ภายใต้ขอบเขตเนื้อหาของวารสารที่กำหนด รวมถึงศึกษาทิศทางการพัฒนาคุณภาพของวารสารไทยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของวารสารมนุษยสังคมศิลปาสารอย่างต่อเนื่อง

1.2 ให้คำปรึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานวารสารให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre: TCI)

2. บรรณาธิการ (Editor)

2.1 จัดทำคำแนะนำสำหรับผู้เขียน เกณฑ์การพิจารณาบทความเบื้องต้น รูปแบบการเขียนบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงที่มีมาตรฐานสากล พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์

2.2 พิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความเบื้องต้น โดยละเอียดและหลีกเลี่ยงการดำเนินงานที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

2.3 ตรวจสอบการคัดลอกผลงานจากผู้อื่น (Plagiarism) รวมถึงการคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) ในบทความ ทั้งนี้ให้ปฏิเสธ (Rejected) บทความที่มีการคัดลอกผลงานดังกล่าวทันที

2.4 กำหนดบรรณาธิการประจำเรื่องจากกองบรรณาธิการในการดูแลกำกับ และติดตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความแต่ละเรื่องอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้

2.5 ติดตามการประเมินคุณภาพของบทความโดยผู้ประเมินให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้

2.6 ตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพของบทความจากผลการประเมิน ดังนี้

(1) การรับตีพิมพ์ (Accepted) ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความ โดยประเมินจากผู้ประเมิน 3 ท่าน และต้องผ่านอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน

(2) การปฏิเสธ (Rejected) จะต้องเป็นผู้ประเมินปฏิเสธการตีพิมพ์อย่างน้อย 2 ท่าน และแจ้งผู้แต่งพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์

2.7 หากผู้แต่งมีหลักฐานโต้แย้งผลการประเมินให้บรรณาธิการนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพร้อมกับกองบรรณาธิการและแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้แต่งทุกครั้ง

2.8 บรรณาธิการจะต้องเป็นบรรณาธิการตรวจสอบบทความให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนจัดทำเล่ม และเผยแพร่ผ่านระบบ Thaijo โดยจะต้องทำการเผยแพร่ให้ตรงตามกำหนดเวลาออกของวารสารอย่างเคร่งครัด

2.9 หากเกิดความผิดพลาดจากการดำเนินงานของวารสารโดยละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของบรรณาธิการนั้น บรรณาธิการจะต้องแสดงความรับผิดชอบ

3. บรรณาธิการประจำเรื่อง (Section Editor)

3.1 บรรณาธิการประจำเรื่องจะต้องดูแลกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความในแต่ละเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของบทความ และให้ข้อเสนอแนะการตัดสินใจผลการพิจารณาคุณภาพของบทความต่อบรรณาธิการ

3.2 ประชุม และพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานวารสาร จัดทำคำแนะนำสำหรับผู้เขียน เสนอการพิจารณาบทความเบื้องต้น รูปแบบการเขียนบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงที่มีมาตรฐานสากล แบบประเมินบทความ และการปรับปรุงการจัดทำวารสารให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3.3 พิจารณากลับกรอง สรรหา คัดเลือก และจัดส่งบทความไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกับสาขาวิชาของบทความนั้นๆ เพื่อการประเมินบทความที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อผู้แต่ง และผู้อ่าน

3.4 กำกับดูแลคุณภาพวารสารวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

3.5 ประชุมตัดสินผลการพิจารณาบทความที่มีหลักฐานโต้แย้งการ
ประเมิน ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ

บทบาทหน้าที่ผู้ประเมิน (Reviewers)

1. พิจารณาระยะเวลาในการประเมิน และเลือกประเมินบทความที่ตรงตามสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความนั้น โดยละเว้นและหลีกเลี่ยงการดำเนินงานที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน
2. ประเมินคุณภาพของบทความตามหลักทางวิชาการ และมุ่งพัฒนาคุณภาพวารสารวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)
3. ประเมินบทความและนำเสนอผลการประเมินตามระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อผู้แต่งและผู้อ่าน
4. สรุปผลการประเมินบทความ ได้แก่ (1) ยอมรับการตีพิมพ์บทความ (2) ขอให้มีการแก้ไข (3) ส่งใหม่เพื่อประเมินอีกครั้ง และ (4) ปฏิเสธการรับตีพิมพ์บทความ

บทบาทหน้าที่ผู้แต่ง (Authors)

1. พิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความ ให้ครบถ้วน ตรวจสอบเนื้อหาของบทความที่เขียนขึ้นว่าเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นของวารสารหรือไม่
2. หากประสงค์จะส่งบทความ บทความนั้นจะต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาจากวารสารหรืองานประชุมวิชาการอื่น และไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

เช่น บทคัดย่อ ผลการวิจัย หรือบทความฉบับเต็มในวารสารหรือเอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ

3. ผู้แต่งจะต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) หรือคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism)

4. การจัดส่งบทความจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานของวารสาร หากสงสัยในการดำเนินงานของวารสารให้ติดต่อสอบถามวารสารก่อนทำการจัดส่งผ่านระบบ Thaijo

5. ผู้แต่งสามารถโต้แย้งการตัดสินผลการพิจารณาบทความได้ โดยต้องมีหลักฐานที่ชัดเจน ประกอบการอธิบายต่อบรรณาธิการเพื่อพิจารณาตัดสินผลการพิจารณาบทความอีกครั้ง

6. ผู้แต่งจะต้องติดตามบทความผ่านระบบ Thaijo จนสิ้นสุดกระบวนการของวารสาร

บทบาทหน้าที่ผู้อ่าน (Reader)

1. ผู้อ่านสามารถอ่านบทคัดย่อ ดาวน์โหลดบทความฉบับเต็มได้ผ่านระบบ Thaijo

2. หากมีการนำข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของบทความในวารสารไปใช้ประโยชน์ ขอให้ผู้อ่านทำการอ้างอิงข้อมูลของบทความให้ครบถ้วน

3. หากผู้อ่านพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) หรือคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) ปรากฏในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร ขอให้แจ้งทีมงานวารสารเพื่อดำเนินการตรวจสอบอีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของวงการวิชาการและเป็นการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

การประเมินคุณภาพบทความ

1. บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับการประเมินคุณภาพของผลงานวิชาการ โดยผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน จากหลากหลายสถาบัน ซึ่งพิจารณาแบบปกปิดรายชื่อทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (Double –blind review)

2. ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพของบทความเป็นไปตามขั้นตอนการทำงานของวารสาร

3. การตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพของบทความจากผลการประเมิน ดังนี้

3.1 การรับตีพิมพ์ (Accepted) ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความ โดยประเมินจากผู้ประเมิน 3 ท่าน และต้องผ่านอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน

3.2 การปฏิเสธ (Rejected) จะต้องมิให้ผู้ประเมินปฏิเสธการตีพิมพ์อย่างน้อย 2 ท่าน และแจ้งผู้แต่งพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์

4. สามารถโต้แย้งการตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยต้องมีหลักฐานโต้แย้งที่ชัดเจน เพื่อใช้ประกอบการอธิบายต่อบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ และสามารถเปลี่ยนผลการพิจารณาคุณภาพของบทความได้ หากหลักฐานที่โต้แย้งนั้นมีความชัดเจนและผ่านการเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

การจัดเตรียมต้นฉบับสำหรับผู้เขียน

ในการพิจารณาบทความเบื้องต้น ทางวารสารจะพิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตเนื้อหาของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประเภทของบทความ โดยวารสารจะรับพิจารณาประเภทของผลงานวิชาการ ดังนี้

1.1 บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิชาการที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการอย่างถูกต้อง มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย บทความย่อ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) บทนำ เนื้อเรื่อง ประกอบด้วย *ส่วนที่ 1* ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการปูบริบทเนื้อเรื่องก่อนเข้าถึงแก่นของเนื้อเรื่อง *ส่วนที่ 2* ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล การวิพากษ์/วิจารณ์ การโต้แย้ง ประเด็น ฯลฯ โดยจะต้องเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี และมีหลักฐานอ้างอิงตามหลักวิชาการ และ *ส่วนที่ 3* ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ บทสรุป กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และ เอกสารอ้างอิง

1.2 บทความวิจัย (Research Article) เป็นงานวิจัยหรือส่วนหนึ่งของการวิจัยที่มีขั้นตอนการดำเนินงานถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย มีความชัดเจนในการแก้ไขปัญหา และผลการวิจัยที่พบองค์ความรู้ใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย บทความย่อ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี) สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) กรอบแนวคิด

การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล
ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และ เอกสารอ้างอิง

2. ขอบเขตเนื้อหาของวารสาร โดยวารสารจะรับพิจารณาสาขาของ
บทความตามขอบเขตของเนื้อหา ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐ
ประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศิลปกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ การพัฒนา
ชุมชน/สังคม/ท้องถิ่น รวมทั้งสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และศาสตร์สาขาอื่น
ที่เกี่ยวข้อง

3. รูปแบบการเขียนบทความ โดยทางวารสารได้กำหนดรูปแบบการ
เขียนบทความ ดังนี้ (ทั้งนี้ ผู้เขียนสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการจัดทำต้นฉบับได้ที่
https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1Ew_OKF0RxKIfovTDBpBnGHfThCqQv_5X)

3.1 การตั้งค่าหน้ากระดาษ กำหนดการตั้งค่ากระดาษเป็น A4
ตัวอักษรที่ใช้คือ TH Sarabun New สีดำแบบเดียวกันตลอดทั้งบทความ ระยะห่าง
ของขอบกระดาษทุกด้าน (บน-ล่าง-ซ้าย-ขวา) คือ 2.54 ซม. ข้อความใช้การจัดกระจาย
อย่างไทย ระยะห่างระหว่างบรรทัดคือ 1.0 (หนึ่งเท่า) การเว้นระยะจากด้านซ้ายมือ 1
แท็บ (Tab) ให้เริ่มต้นที่ระยะ 1.0 นิ้ว และหัวข้อย่อยให้ใช้แท็บต่อไปโดยเพิ่มขึ้นอีก
แท็บละ 0.5 นิ้ว โดยกำหนดจำนวนหน้าของต้นฉบับอยู่ระหว่าง 15 - 20 หน้า (รวม
บทคัดย่อ รูป กราฟ ตาราง และรายการเอกสารอ้างอิง) ระบบเลขที่ใช้ในบทความใช้
เลขอารบิกทั้งหมด (ยกเว้นความจำเป็นที่ต้องใช้ชื่อเฉพาะสามารถใช้เลขไทยหรือ
สัญลักษณ์พิเศษได้)

3.2 รายละเอียดในแต่ละหัวข้อของบทความ ประกอบด้วย

(1) บทความวิชาการ (Academic Article) ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (Title) กำหนดให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขนาดตัวอักษร 18 หนา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยที่ชื่อภาษาอังกฤษต้องเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

- ชื่อผู้เขียน (Author) ให้พิมพ์เฉพาะชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของผู้แต่งทุกคน และผู้เขียนหลักหรือผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) จะต้องใส่เครื่องหมาย * ไว้ท้ายชื่อผู้เขียนหลักด้วย (เช่น ภูมิฐาน เมฆรา^{1,*}) ขนาดตัวอักษร 14 ธรรมดา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

- ที่อยู่ (Address) และ สังกัด (Affiliation) ให้พิมพ์เป็นเชิงอรรถอยู่ในหน้าแรกของบทความ โดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และหากเป็นนักศึกษาหรืออาจารย์ ให้ระบุสังกัดสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยด้วย ขนาดตัวอักษร 12 ธรรมดา จัดชิดซ้าย

- อีเมล (E-mail) ให้ระบุเฉพาะอีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประพันธ์บรรณกิจไว้ตรงเชิงอรรถ หลังเครื่องหมาย * (เช่น * Corresponding author. E-mail: n.mekara@udru.ac.th) ขนาดตัวอักษร 12 ธรรมดา จัดชิดซ้าย

- บทคัดย่อ (Abstract) ให้จัดทำทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาทั้งสองภาษาจะต้องสอดคล้องกันและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ในกรณีที่แปลบทความภาษาอังกฤษ อนุโลมให้มีเฉพาะบทคัดย่อภาษาอังกฤษได้ และกำหนดให้มีจำนวนคำต้องไม่เกิน 400 คำ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- คำสำคัญ (Keywords) กำหนดให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีจำนวน 3-5 คำ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- บทนำ (Introduction) เป็นการเขียนให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องดังกล่าว อาจกล่าวถึงความสำคัญ หรือยกประเด็นปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- เนื้อเรื่อง (Body) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการปูบริบทเนื้อเรื่องก่อนเข้าถึงแก่นของเนื้อเรื่อง ส่วนที่ 2 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล การวิพากษ์/วิจารณ์ การโต้แย้งประเด็น ฯลฯ โดยจะต้องเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี และมีหลักฐานอ้างอิงตามหลักวิชาการ และ ส่วนที่ 3 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ทั้งนี้จะต้องจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมและมีความต่อเนื่อง สามารถใช้รูปภาพ ตาราง กราฟ หรือ แผนภูมิเพื่อสื่อความเข้าใจไปยังผู้อ่านได้ง่ายขึ้น และภาษาที่ใช้จะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- บทสรุป (Conclusion) มีการสรุปประเด็นสำคัญของบทความจากหัวข้อที่นำเสนอ โดยนำมาเขียนเชื่อมโยงและรวมกันไว้ท้ายบท อาจกล่าวสรุปเนื้อหาว่ามีความสำคัญอย่างไร หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรได้บ้าง ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment) (ถ้ามี) เป็นการกล่าวถึงแหล่งทุนหรือผู้สนับสนุนการดำเนินงานจนนำไปสู่การเขียนบทความวิชาการ โดยระบุชื่อทุน หน่วยงาน ปีงบประมาณ หรือผู้ให้ทุนตามที่ผู้เขียนเห็นสมควร ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- เอกสารอ้างอิง (References) ให้ใช้ระบบอ้างอิงตามระบบนามปี (Name and Year System) โดยยึดรูปแบบ APA (American Psychological Association) ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

(2) บทความวิจัย (Research Article) ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง (Title) กำหนดให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขนาดตัวอักษร 18 หนา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยที่ชื่อภาษาอังกฤษต้องเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

- ชื่อผู้เขียน (Author) ให้พิมพ์เฉพาะชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของผู้แต่งทุกคน และผู้เขียนหลักหรือผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) จะต้องใส่เครื่องหมาย * ไว้ท้ายชื่อผู้เขียนหลักด้วย (เช่น ญัฐฐานุช เมฆรา^{1,*}) ขนาดตัวอักษร 14 ธรรมดา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

- ที่อยู่ (Address) และสังกัด (Affiliation) ให้พิมพ์เป็นเชิงอรรถอยู่ในหน้าแรกของบทความ โดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และหากเป็นนักศึกษาหรืออาจารย์ ให้ระบุสังกัดสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยด้วย ขนาดตัวอักษร 12 ธรรมดา จัดชิดซ้าย

- อีเมล (E-mail) ให้ระบุเฉพาะอีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประพันธ์บรรณกิจไว้ตรงเชิงอรรถ หลังเครื่องหมาย * (เช่น * Corresponding author. E-mail: n.mekara@udru.ac.th) ขนาดตัวอักษร 12 ธรรมดา จัดชิดซ้าย

- บทคัดย่อ (Abstract) ให้จัดทำทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาทั้งสองภาษาจะต้องสอดคล้องกันและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ในกรณีที่เป็่นบทความภาษาอังกฤษ อนุโลมให้มีเฉพาะบทคัดย่อภาษาอังกฤษได้ และกำหนดให้มีจำนวนคำต้องไม่เกิน 400 คำ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- คำสำคัญ (Keywords) กำหนดให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีจำนวน 3-5 คำ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- บทนำ (Introduction) เป็นการเขียนถึงที่มาและความสำคัญของเรื่องและเหตุผลที่ศึกษาเรื่องนั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของหัวข้อวิจัย รวมถึงมีการกล่าวอ้างอิงถึงงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- วัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นการกล่าวถึงความมุ่งหมายของการวิจัยว่าต้องการศึกษาอะไร ซึ่งวัตถุประสงค์ควรสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และหากมีวัตถุประสงค์การวิจัยมากกว่าหนึ่งข้อ ให้เขียนแยกเป็นข้อๆ โดยเรียงลำดับตามการดำเนินการวิจัย (เช่น 1. , 2.) ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- นิยามศัพท์เฉพาะ (Definition of Specific Terms) (ถ้ามี) และ สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) (ถ้ามี) เป็นการกล่าวถึงการบัญญัติความหมายของศัพท์เฉพาะในบทความวิจัยและการตั้งสมมติฐานตามที่คุณเขียนเห็นสมควร ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เป็นการกำหนดกรอบความคิดและเชื่อมโยงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่แสดงให้เห็นถึงตัวแปรหรือขอบเขตการวิจัย อาจมีการกล่าวถึงการทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) ร่วมด้วยตามที่คุณเขียนเห็นสมควร ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology) เป็นการอธิบายถึงการศึกษา โดยแบ่งเป็นหัวข้อย่อยได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และหากมีข้อมูลการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Institutional Review Board: IRB) ให้ผู้เขียนระบุมาด้วย ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- ผลการวิจัย (Result) ให้เขียนรายงานผลการวิจัยที่สอดคล้องและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและถูกต้องตามหลักวิชาการ หากมีภาพ ตาราง แผนภูมิ หรือกราฟ ให้อธิบายประกอบมาให้ครบถ้วน ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion) เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย และมีการอภิปรายผลที่เกิดขึ้น โดยเขียนให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีการแสดงเหตุผลปะเทียบกับทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยอย่างมีเหตุผลและเกิดความน่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- ข้อเสนอแนะ (Suggestion) เป็นการเขียนข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment) (ถ้ามี) เป็นการกล่าวถึงแหล่งทุนหรือผู้สนับสนุนการดำเนินงานจนนำไปสู่การเขียนบทความวิจัย โดยระบุชื่อทุน หน่วยงาน ปีงบประมาณ หรือผู้ให้ทุนตามที่ผู้เขียนเห็นสมควร แต่หากไม่มีแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยก็ไม่จำเป็นต้องระบุ ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

- เอกสารอ้างอิง (References) ให้ใช้ระบบอ้างอิงตามระบบนามปี (Name and Year System) โดยยึดรูปแบบ APA (American Psychological Association) ขนาดตัวอักษร 16 ธรรมดา และตัวหนาเฉพาะหัวข้อ

4. การเขียนอ้างอิง โดยทางวารสารได้กำหนดรูปแบบการอ้างอิงตามแบบ APA 7th (American Psychological Association 7th edition) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) เป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา โดยให้ระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่แต่ง (หากเอกสารใดไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใช้ตัวอักษรย่อ ม.ป.ป. แทนปีที่พิมพ์) และเลขหน้า (ถ้ามี) โดยสอดคล้องกับรายการอ้างอิงท้ายบทความ ทั้งนี้ เอกสารหรืองานวิจัยที่นำมาอ้างอิงควรมีความทันสมัยหรือตีพิมพ์เผยแพร่ย้อนหลังไม่เกิน 10 ปี ยกเว้นทฤษฎีคลาสสิกหรือหลักการดั้งเดิม โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็น

(1) หากเป็นการกล่าวถึงผู้แต่งในเนื้อหาด้วย ให้อ้างอิงเฉพาะปีที่แต่ง และเลขหน้า (ถ้ามี) ไว้ในวงเล็บต่อท้ายชื่อ เช่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติพงศ์ คงสันเทียะ และคณะ (2566: 12) ซึ่งได้ระบุไว้ว่า ... เป็นต้น

(2) หากเป็นการกล่าวถึงเฉพาะข้อค้นพบ เนื้อหา หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของงาน ให้อ้างอิงทั้งชื่อผู้แต่ง ปีที่แต่ง และเลขหน้า (ถ้ามี) ไว้ในวงเล็บต่อท้ายข้อมูลเหล่านั้น เช่น แบบจำลองการจัดการองค์ความรู้ตามโมเดลเซกิ (Nonaka and Nishigushi, 2001: 14-18) เป็นต้น

(3) หากมีการอ้างอิงถึงผู้แต่งชื่อเดียวและปีเดียวกัน 2 งานขึ้นไป ให้เพิ่มตัวอักษร ก ข ค ... (หรือ A B C ... ในกรณีที่ เป็นบทความภาษาอังกฤษ) เช่น ชูติพงศ์ คงสันเทียะ และคณะ (2566ก: 12) และ ชูติพงศ์ คงสันเทียะ และคณะ (2566ข: 90) เป็นต้น

(4) หากผู้แต่งมีไม่เกิน 2 คน ให้ระบุชื่อผู้แต่งให้ครบ เช่น ชูติพงศ์ คงสันเทียะ และ ชฎาล นาคใหม่ (2566: 131) , Nonaka and Nishigushi (2001: 14-18) แต่หากผู้แต่งมีตั้งแต่ 3 คน ให้ใช้ระบุเฉพาะชื่อผู้แต่งคนแรก และใช้คำว่า “และคณะ”

(et al) ต่อท้าย เช่น กนิษฐา เรื่องวรรณคดี และคณะ (2566: 25-44) , Khongsanthia et al (2023: 1-15) เป็นต้น

4.2 การอ้างอิงท้ายบทความ (References) โดยให้ระบุนายการอ้างอิงทั้งหมดท้ายบทความโดยเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อผู้เขียน ในกรณีที่มีรายการอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ใส่เอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยก่อน (เรียงลำดับ ก ข ค ...) และตามด้วยรายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ (เรียงลำดับ A B C ...) และหากรายการอ้างอิงมีความยาวตั้งแต่ 2 บรรทัดขึ้นไป ให้จัดบรรทัดที่สองเป็นต้นไปเยื้องแท็บ 8 ตัวอักษร หรือ 1.5 นิ้ว ทั้งนี้ วารสารได้กำหนดรูปแบบการเขียนอ้างอิงท้ายบทความตามประเภทของแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. หนังสือ/ตำรา	
รูปแบบ ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์ ระบุเฉพาะครั้งที่ 2 เป็นต้นไป หากเป็นครั้งแรกไม่ต้องระบุ./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.	
ตัวอย่าง	
ผู้แต่งคนเดียว	จามะรี เชียงทอง. (2560). <i>ชนบทในโลกสมัยใหม่</i> . เชียงใหม่: วนิดา. จันทนีย์ เจริญศรี. (2545). <i>โพลโมเดิร์นกับสังคมวิทยา</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิชา. Appellbaum, R. (1970). <i>Theory of Social Change</i> . Chicago: Markham Publishing Company.
ผู้แต่งหลายคน	พรทิพย์ กาญจนนิยต, พัด นิลพันธุ์ และ นพรัตน์ ประสาทเขตการณ์. (2546). <i>การจัดการความรู้: สู่วงจรคุณภาพที่เพิ่มขึ้น</i> . กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. Johnson, T., Dandeker, C. and Ashworth, C. (1984). <i>The Structure of Social Theory</i> . New York: Macmillan.
ผู้แต่งเป็นบรรณาธิการ	สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ (บก.). (2549). <i>ตลาดในชีวิต ชีวิตในตลาด</i> . กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). Bedau, H. (ed.). (1991). <i>Civil Disobedience in Focus</i> . London: Routledge.
งานแปล	แคทเธอรีน เบลชี (แต่ง), อภิญา เฟื่องฟูสกุล (แปล). (2549). <i>หลังโครงสร้างนิยมฉบับย่อ – Poststructuralism: A very short introduction</i> . กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

2. วิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย	
รูปแบบ ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[ระดับวิทยานิพนธ์/มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน]/แหล่งที่มาของข้อมูล	
ตัวอย่าง	
วิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ ออนไลน์/ฐานข้อมูล Database	ชุตินรงค์ คงสันเทียะ. (2556). <i>ขอล่องน่าน: พลวัตการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของเพลงพื้นบ้านไทยภาคเหนือ</i> [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:119760
	เสาวนีย์ คงนรินทร์. (2559). <i>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท</i> [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
วิทยานิพนธ์ที่ไม่ได้มีการเผยแพร่	อุดมลักษณ์ ดวงขุนมาตย์. (2554). <i>ประสิทธิผลของโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยการเดินที่ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง</i> [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. วิทยานิพนธ์ที่ไม่มีการตีพิมพ์.
รายงานการวิจัย	เก่งกิจ กิตติเรียงลาภ. (2559). <i>มานุษยวิทยาจักรวรรดิ: การประดิษฐ์ “หมู่บ้านชนบท” และการกำเนิดมานุษยวิทยาไทยในยุคสงครามเย็น</i> [รายงานการวิจัย, สำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.)]. http://www.academia.edu/

3. บทความในหนังสือ	
รูปแบบ ผู้แต่งบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ/ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บก.) /ชื่อหนังสือ./เมืองที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.	
ตัวอย่าง	
บทความภาษาไทย	ฉัสนา ชมะวรรณ มุกดาวิจิตร. (2549). รหัสทางวัฒนธรรมของการจับจ่าย เล่าเรื่องการค้าขาย ชีวิตผู้หญิงและสังคมในตลาดสดแบบ ครัว-ฮานอย ในสมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ (บก.). <i>ตลาดในชีวิต ชีวิตในตลาด</i> . กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
บทความภาษาอังกฤษ	Yamashita, S. (2003). Introduction: “Globalizing” Southeast Asia in Shinji Yamashita and J.S.Eades (eds.). <i>Globalization in Southeast Asia: Local, National and Transnational Perspective</i> . New York: Berghahn Books.

4. บทความในวารสาร/รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)	
รูปแบบ ผู้แต่งบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสารหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ./ปีที่ฉบับ ที่./หน้าแรกของบทความ./-/หน้าสุดท้ายของบทความ./doi: (ถ้ามี)	
ตัวอย่าง	
กรณีผู้แต่งคนเดียว	ชูติพงศ์ คงสันเทียะ. (2566). พวงมาลัยกระต่ายอีสาน (พวงมโหตร): มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมสู่กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในจังหวัด อุตรธานี. <i>วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มน้ำมูล</i> , 12(2), 44 - 58. doi: https://doi.org/ 10.14456/acj.2023.10
กรณีผู้แต่งหลายคน (ไม่เกิน 19 คน)	ชูติพงศ์ คงสันเทียะ, ณัฏฐานุช เมฆรา และ สุทธิดา จันทรดวง. (2566). การ พัฒนานโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นในบริบทของระบบเศรษฐกิจ หมุนเวียนทางการเกษตร: กรณีศึกษา บ้านจำปา หมู่ที่ 10 ตำบลเชียงยืน อำเภอเมืองอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี. <i>วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม</i> , 42(1), 70 - 84. Valjarević, A., Milić, M., Valjarević, D., Stanojević-Ristić, Z., Petrović, L., Milanović, M., Filipović, D., Ristanović, B., Basarin, B. and Lukić, T. (2020). Modelling and Mapping of the COVID-19 Trajectory and Pandemic Paths at Global Scale: A Geographer's Perspective. <i>Open Geosciences</i> , 20(1), 1603-1616.
กรณีผู้แต่งหลายคน (เกิน 19 คน)	* ให้ใส่เครื่องหมาย ... ในผู้แต่งลำดับ 20 และให้ละชื่อผู้แต่งในลำดับ 20 เป็นต้นไป
กรณีรายงานสืบเนื่องจาก การประชุมวิชาการ (Proceedings)	กณธิชา มิ่งมิตวัน และ ชูติพงศ์ คงสันเทียะ. (2566). การพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้ ผู้สูงอายุในชุมชน: กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการประดิษฐ์พวงมโหตร (พวงมาลัยอีสาน) บ้านธาตุโพธิ์ทอง หมู่ 18 ตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุตรธานี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการการพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 21 “การ พัฒนา : การปรับตัว : ความยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 1-4 กุมภาพันธ์ 2566 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 481-492. Mesa, D., Thong, C., Ranscombe, C., Kuys, B. (2019) Integrating the Product Development Process in Scientific Research. Bridging the Research- Market Gap. <i>Proceedings of the 22nd International Conference on Engineering Design (ICED19), The Netherlands, 5-8 August 2019</i> , 2805-2814. doi : https://doi.org/10.1017/dsi.2019.287

5. การสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลบุคคล (บุคคลานุกรม)	
รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปีที่สัมภาษณ์./วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์).ตำแหน่งหรือสังกัด./สัมภาษณ์.	
ตัวอย่าง	
กรณีสัมภาษณ์บุคคลที่เปิดเผยอัตลักษณ์ได้	สมคิด ศรีสว่าง. (2566, 20 ธันวาคม). ปราชญ์ชาวบ้าน. สัมภาษณ์. อภิชาติ พลบัวไข. (2566, 10 ธันวาคม). ผู้ใหญ่บ้านและปราชญ์ชุมชนเรื่องผ้าทอโบราณบ้านโนนกก. สัมภาษณ์.
กรณีสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่สามารถเปิดเผยอัตลักษณ์ได้	นาย ก. นามสมมติ. (2561, 10 มีนาคม). ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า. สัมภาษณ์. นางสาวชมพู นามสมมติ. (2562, 23 กุมภาพันธ์). ประชาชนในพื้นที่โครงการขยายถนนทางหลวงแผ่นดิน. สัมภาษณ์.

6. กฎหมายจากราชกิจจานุเบกษา	
รูปแบบ ราชกิจจานุเบกษา./ (ปีที่ประกาศใช้)./ชื่อกฎหมาย./เล่มที่/XX/ตอนที่/XX./เลขหน้า./วัน เดือน ปี ที่ออกประกาศ.	
ตัวอย่าง	
กรณีภาษาไทย	ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก. 32-57. 16 เมษายน 2562.
กรณีภาษาอังกฤษ	Thai Government Gazette. (2019). Community Enterprise Promotion Act (No.2) B.E. 2562. 136 (50A). 32-57. 16 April 2019).

7. แหล่งข้อมูลในลักษณะอื่น ๆ
รูปแบบการอ้างอิงภาพถ่ายส่วนบุคคลที่มีเจ้าของ ชื่อเจ้าของภาพถ่าย./[ปีที่ถ่าย]./ชื่อผลงาน./[ภาพถ่าย]./วัน เดือน ปี ที่ถ่าย./เมืองที่ถ่าย./สถานที่ถ่าย.
ตัวอย่าง กฤษณพัฒน์ จันทราทูล. (2566). <i>หอนางอุสา</i>. [ภาพถ่าย]. 11 มีนาคม 2566. อุดรธานี: อุทยานประวัติศาสตร์ ภูพระบาท อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี.
รูปแบบการอ้างอิงวิดิทัศน์ที่มีเจ้าของ/ไม่ได้อยู่ในรูปแบบเผยแพร่ออนไลน์ ชื่อเจ้าของ./[ปีที่สร้างสรรค์]./ชื่อผลงาน./[วิดิทัศน์]. วัน เดือน ปี ที่สร้างสรรค์. เมือง: สถานที่.
ตัวอย่าง อรชา บุญอ้วน. (2562). <i>ประชาสัมพันธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี</i>. [วิดิทัศน์]. 15 มิถุนายน 2562. อุดรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
รูปแบบการอ้างอิงจากฐานข้อมูลเว็บไซต์ (Website) ชื่อผู้แต่งหรือเจ้าของ./[ปีที่แต่ง]./ชื่อหัวเรื่อง./สืบค้นเมื่อวันที่/ว/ดคด/ปป/จาก/http://...
ตัวอย่าง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2566). <i>ประวัติคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์</i>. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2567 จาก https://huso.udru.ac.th/ประวัติคณะ/ เผ่าไทย สีนอำพล. (2565). “SDG Insights มองไปข้างหน้าหลังการประชุม COP26: จุดเปลี่ยนหรือจุดจบของการต่อสู้กับ Climate Change”. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2566 จาก https://www.sdgmovement.com/2021/12/04/sdg-insights-looking-forward-combating-climate-change-after-cop26/

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (Academic Article)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

{ขนาด 18 pt, ตัวหนา, จัดกึ่งกลาง}

TITLE (English)

{ขนาด 18 pt, ตัวหนา, จัดกึ่งกลาง, อักษรตัวพิมพ์ใหญ่}

ผู้เขียน 1^{1,*}, ผู้เขียน 2² และ ผู้เขียน 3² {ขนาด 14 pt, ตัวธรรมดา, จัดกึ่งกลาง}

Author 1^{1,*}, Author 2² and Author 2² {ขนาด 14 pt, ตัวธรรมดา, จัดกึ่งกลาง}

(Received: DD MMM., YYYY; Revised: DD MMM., YYYY; Accepted: DD MMM., YYYY)

บทคัดย่อ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

งานวิจัยนี้..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

คำสำคัญ: คำที่ 1, คำที่ 2, คำที่ 3, ... {ขนาด 16 pt, ไม่เกิน 5 คำ}

Abstract {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

This study..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

¹ สังกัด 1 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

¹ แปลภาษาอังกฤษ: สังกัด 1 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

² สังกัด 2 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

² แปลภาษาอังกฤษ: สังกัด 2 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

* Corresponding author. E-mail:

Keywords: word 1, word 2, word 3, ... {ขนาด 16 pt, ไม่เกิน 5 คำ}

บทนำ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

ส่วนเนื้อหา {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง.....

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.....	50	50.00
2.....	50	50.00
สรุป	100	100.00

อ้างอิง: ชื่อ-สกุล (ปีที่พิมพ์: เลขหน้า (ถ้ามี))

รูปที่ 1

อ้างอิง: ชื่อ-สกุล (ปีที่พิมพ์: เลขหน้า (ถ้ามี))

บทสรุป {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

ข้อเสนอแนะ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

เอกสารอ้างอิง {รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม APA 7th ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

รายการอ้างอิง 1..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

รายการอ้างอิง 2..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

รายการอ้างอิง 3..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (Research Article)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

{ขนาด 18 pt, ตัวหนา, จัดกึ่งกลาง}

TITLE (English)

{ขนาด 18 pt, ตัวหนา, จัดกึ่งกลาง, อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด}

ผู้เขียน 1^{2,*}, ผู้เขียน 2² และ ผู้เขียน 3² {ขนาด 14 pt, ตัวธรรมดา, จัดกึ่งกลาง}

Author 1^{1,*}, Author 2² and Author 2² {ขนาด 14 pt, ตัวธรรมดา, จัดกึ่งกลาง}

(Received: DD MMM., YYYY; Revised: DD MMM., YYYY; Accepted: DD MMM., YYYY)

บทคัดย่อ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

งานวิจัยนี้..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

คำสำคัญ: คำที่ 1, คำที่ 2, คำที่ 3, ... {ขนาด 16 pt, ไม่เกิน 5 คำ}

Abstract {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

This study..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

¹ สังกัด 1 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

¹ แปลภาษาอังกฤษ: สังกัด 1 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

² สังกัด 2 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

² แปลภาษาอังกฤษ: สังกัด 2 {เช่น สาขาวิชา.... คณะ.... สถาบัน....} {ขนาด 12 pt, ตัวธรรมดา, จัดชิดซ้าย}

* Corresponding author. E-mail:

Keywords: word 1, word 2, word 3, ... {ขนาด 16 pt, ไม่เกิน 5 คำ}

บทนำ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

วัตถุประสงค์การวิจัย {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

นิยามคำศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี) {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี) {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

วิธีดำเนินการวิจัย{ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

4. การวิเคราะห์ข้อมูล {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

สรุปผลการวิจัย {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง.....

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.....	50	50.00
2.....	50	50.00
สรุป	100	100.00

อ้างอิง: ชื่อ-สกุล (ปีที่พิมพ์: เลขหน้า (ถ้ามี))

รูปที่ 1

อ้างอิง: ชื่อ-สกุล (ปีที่พิมพ์: เลขหน้า (ถ้ามี))

การอภิปรายผล {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

ข้อเสนอแนะ {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) {ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

เนื้อหา..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

เอกสารอ้างอิง {รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม APA 7th ขนาด 16 pt, ตัวหนา, จัดชิดซ้าย}

รายการอ้างอิง 1..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

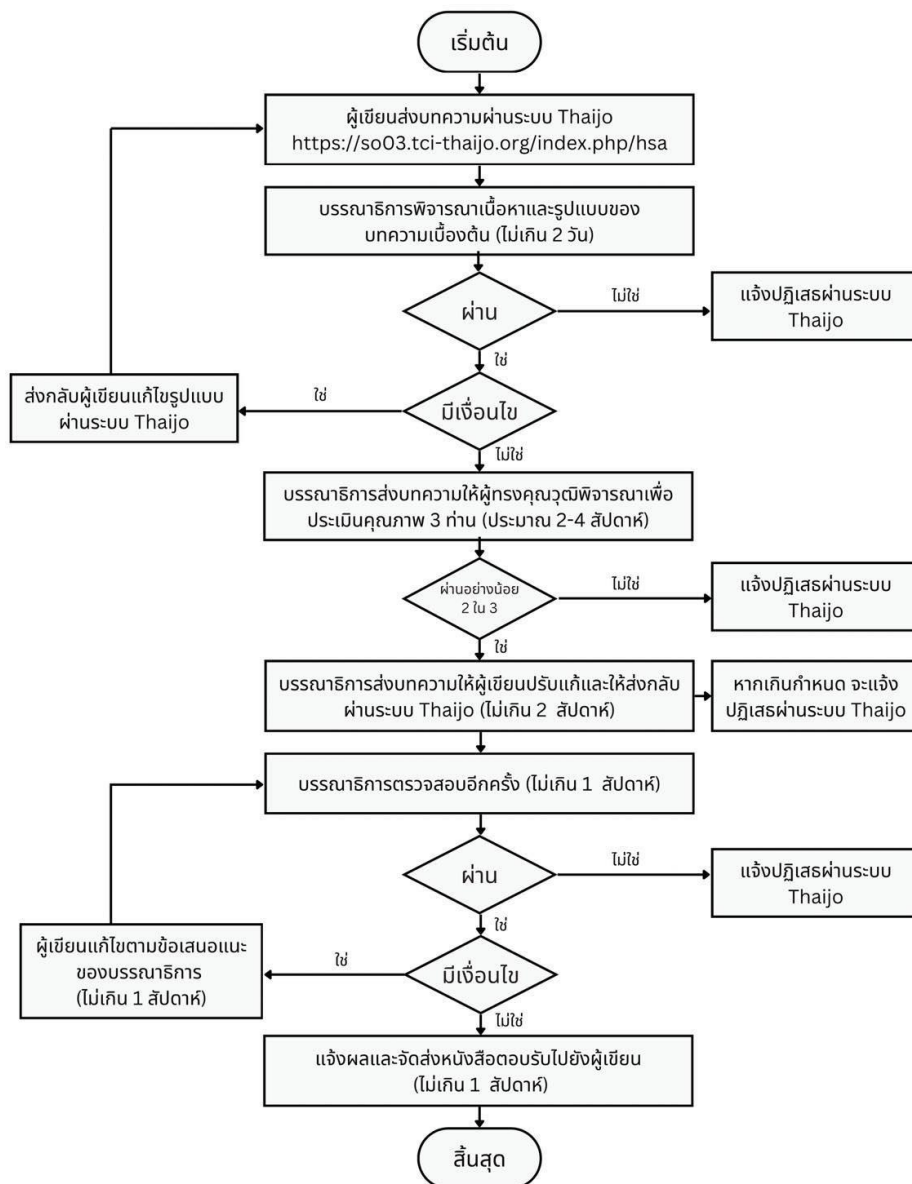
รายการอ้างอิง 2..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

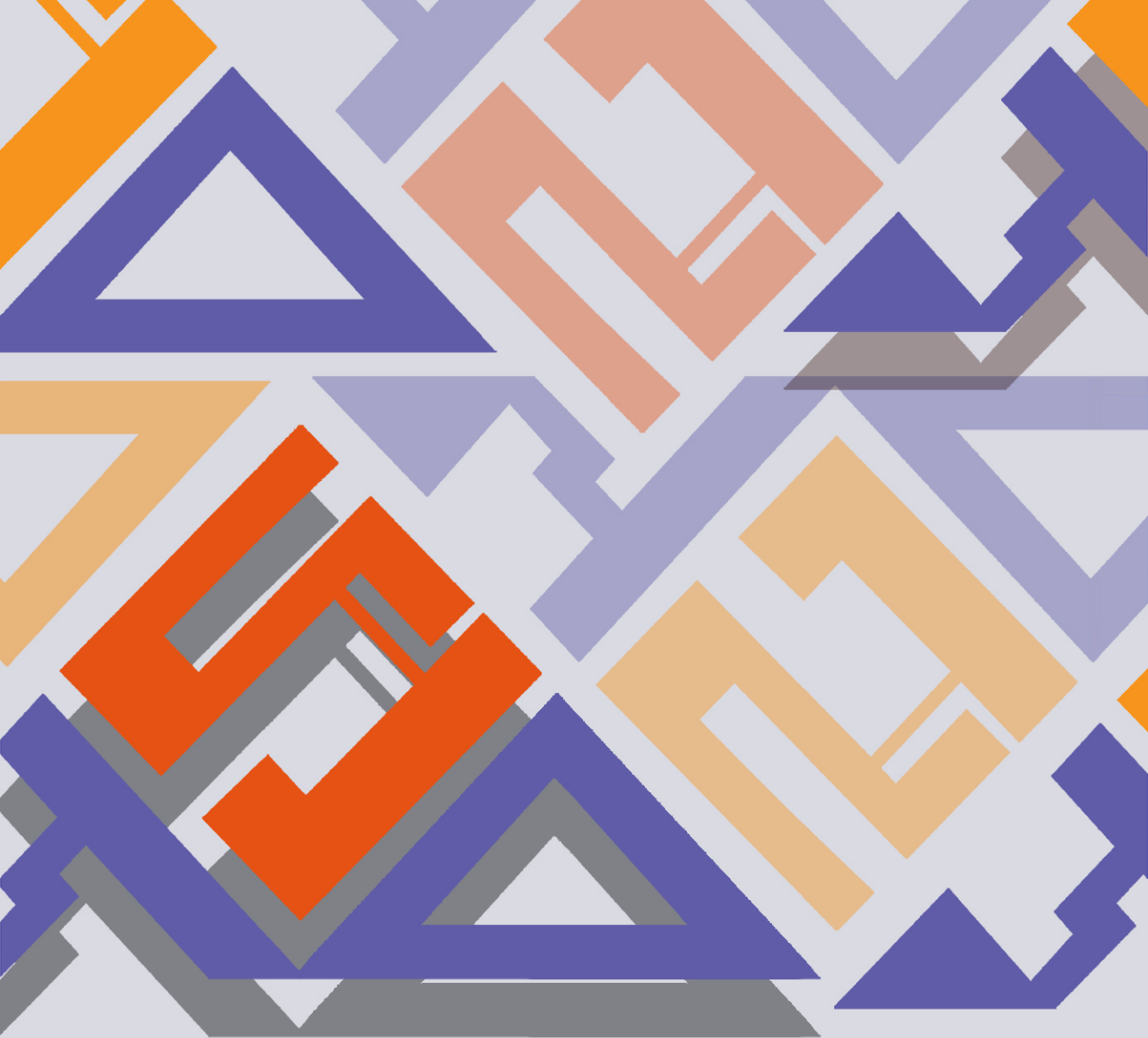
รายการอ้างอิง 3..... {ขนาด 16 pt, ตัวธรรมดา, จัดกระจายแบบไทย}

.....

ขั้นตอนการทำงานของวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร (H.S.A.)

*ระยะเวลาดำเนินการโดยประมาณไม่เกิน 60 วัน/บทความ

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
Faculty of Humanities and Social Sciences Udon Thani Rajabhat University

234 หมู่ 12 อาคารศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยีและภาษาอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

โทรศัพท์ 042-211-040 ต่อ 1401

เว็บไซต์วารสาร <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hsa/about>